

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/42/EK

(2006. gada 17. maijs)

par mašīnām, un ar kuru groza Direktīvu 95/16/EK (pārstrādāšana)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

(4) Lai nodrošinātu tiesisko noteiktību lietotājiem, šīs direktīvas darbības joma un jēdzieni attiecībā uz tās piemērošanu būtu jānosaka pēc iespējas precīzāk.

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 95. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

(5) Obligātie dalībvalstu noteikumi, kas reglamentē cilvēku vai cilvēku un kravas pacelšanai paredzēto būvlaukumu pacelēju darbību un ko bieži papildina ar *de facto* obligātām tehniskām specifikācijām un/vai brīvprātīgiem standartiem, ne vienmēr izraisa atšķirīgus veselības aizsardzības un drošības līmeņus, bet būtisko atšķirību dēļ tie tomēr rada šķēršļus tirdzniecībai Kopienā. Turklāt valstu sistēmas attiecībā uz šādu mašīnu atbilstības novērtējumu un sertificēšanu ievērojami atšķiras. Tādēļ ir vēlams neizslēgt no šīs direktīvas darbības jomas cilvēku vai cilvēku un kravas pacelšanai paredzētos būvlaukumu pacelējus.

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

(1) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 98/37/EK (1998. gada 22. jūnijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz mašīnām ⁽⁴⁾ kodificēja Direktīvu 89/392/EEK ⁽⁵⁾. Tā kā Direktīvā 98/37/EK tagad tiek veikti jauni būtiski grozījumi, tad skaidrības nolūkā minēto direktīvu būtu vēlams pārstrādāt.

(6) Ir lietderīgi no direktīvas darbības jomas izslēgt ieročus, tostarp šaujamo ieročus, uz ko attiecas Padomes Direktīva 91/477/EEK (1991. gada 18. jūnijs) par ieroču iegādes un glabāšanas kontroli ⁽⁶⁾; izņēmumu attiecībā uz ieročiem nevajadzētu piemērot pārnēsājamajām nostiprināšanas un triecienspēka mašīnām, kas paredzētas tikai rūpnieciskiem vai tehniskiem nolūkiem. Ir nepieciešams paredzēt pārejas pasākumus, kas dotu iespēju dalībvalstīm atļaut laist tirgū un nodot ekspluatācijā šādas mašīnas, kas ražotas saskaņā ar šīs direktīvas pieņemšanas laikā spēkā esošajiem valsts noteikumiem, tostarp noteikumiem, ar kuriem īsteno 1969. gada 1. jūlija Konvenciju par kājnieku ieroču paraugmarķējuma savstarpēju atzīšanu. Šādi pārejas pasākumi arī Eiropas standartizācijas organizācijām dos iespēju izstrādāt standartus, lai nodrošinātu uz jaunākajiem sasniegumiem balstītu drošības līmeni.

(2) Mašīnu nozare ir mašīnbūvniecības nozīmīga daļa un viens no Kopienas ekonomikas rūpnieciskajiem balstiem. Mašīnu lietošanas rezultātā izraisīto daudzo nelaimes gadījumu sociālās izmaksas iespējams samazināt, pateicoties drošai mašīnu konstrukcijai un uzbūvei un pareizai uzstādīšanai un tehniskajai apkopei.

(3) Dalībvalstis ir atbildīgas par cilvēku, jo īpaši darba ņēmēju un patērētāju, un, attiecīgajos gadījumos, mājdzīvnieku veselības aizsardzību un drošību, kā arī preču drošību savā teritorijā, sevišķi attiecībā uz riskiem, ko rada mašīnu lietošana.

(7) Šī direktīva neattiecas uz personu pacelšanu ar tādu mašīnu palīdzību, kas nav paredzētas personu pacelšanai. Tomēr tas neietekmē dalībvalstu tiesības saskaņā ar Līgumu paredzēt valsts pasākumus attiecībā uz šādām mašīnām, lai īstenotu Padomes Direktīvu 89/655/EEK (1989. gada 30. novembris) par drošības un veselības aizsardzības minimālajām prasībām, darba ņēmējiem lietojot darba aprīkojumu darbā (otrā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. daļas nozīmē) ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ OV C 154 E, 29.5.2001., 164. lpp.

⁽²⁾ OV C 311, 7.11.2001., 1. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2002. gada 4. jūlija Atzinums (OV C 271 E, 12.11.2003., 491. lpp.), Padomes 2005. gada 18. jūlija Kopējā nostāja (OV C 251 E, 11.10.2005., 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta 2005. gada 15. decembra Nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta). Padomes 2006. gada 25. aprīļa Lēmums.

⁽⁴⁾ OV L 207, 23.7.1998., 1. lpp. Direktīvā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 98/79/EK (OV L 331, 7.12.1998., 1. lpp.).

⁽⁵⁾ Padomes Direktīva 89/392/EEK (1989. gada 14. jūnijs) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz mašīnām (OV L 183, 29.6.1989., 9. lpp.).

⁽⁶⁾ OV L 256, 13.9.1991., 51. lpp.

⁽⁷⁾ OV L 393, 30.12.1989., 13. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/45/EK (OV L 195, 19.7.2001., 46. lpp.).

- (8) Attiecībā uz lauksaimniecības un mežsaimniecības traktoriem šīs direktīvas noteikumus attiecībā uz riskiem, kurus šobrīd neietver Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/37/EK (2003. gada 26. maijs), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām⁽¹⁾, vairs nevajadzētu piemērot, kad uz šādiem riskiem attiecas Direktīva 2003/37/EK.
- (9) Tirgus uzraudzība ir būtisks instruments, ciktāl tas nodrošina direktīvu pareizu un vienādu piemērošanu. Tāpēc ir lietderīgi izveidot tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru būtu iespējams tirgus uzraudzību saskaņoti turpināt.
- (10) Dalībvalstis ir atbildīgas par šīs direktīvas efektīvu īstenošanu savā teritorijā un attiecīgo mašīnu drošības uzlabošanu iespēju robežās saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem. Dalībvalstīm vajadzētu nodrošināt, ka tās spētu īstenot efektīvu tirgus uzraudzību, ņemot vērā Komisijas izstrādātās pamatnostādnes, lai panāktu pienācīgu un vienotu šīs direktīvas piemērošanu.
- (11) Tirgus uzraudzības sakarā būtu skaidri jānošķir tāda saskaņota standarta apstrīdēšana, kas piešķir atbilstības prezumpciju attiecībā uz mašīnām, un drošības klauzula attiecībā uz mašīnām.
- (12) Mašīnu nodošana ekspluatācijā šīs direktīvas izpratnē var attiekties tikai uz pašu mašīnu lietojumu tām paredzētajā nolūkā vai tādā nolūkā, kādu iespējams pamatot paredzēt. Tas neizslēdz nosacījumu noteikšanu attiecībā uz lietojumu ārpus mašīnu darbības, ar noteikumu, ka līdz ar to šos nosacījumus nemaina veidā, kāds nav paredzēts šajā direktīvā.
- (13) Ir jāizveido arī atbilstīgs mehānisms, kas ļautu Kopienas līmenī pieņemt īpašus pasākumus, pieprasot dalībvalstīm aizliegt vai ierobežot tādu noteiktu veidu mašīnu laišanu tirgū, kas attiecīgā(-o) saskaņotā(-o) standarta(-u) trūkumu dēļ vai to tehnisko raksturlielumu dēļ rada riskus cilvēku veselībai un drošībai, vai attiecināt uz šādām mašīnām īpašus nosacījumus. Lai nodrošinātu atbilstīgu novērtējumu par nepieciešamību pieņemt šādus pasākumus, tie būtu jāpieņem Komisijai, kurai palīdz komiteja, ņemot vērā apspriedes ar dalībvalstīm un citām ieinteresētajām pusēm. Tā kā šādi pasākumi nav tieši piemērojami komersantiem, dalībvalstīm būtu jāveic visi vajadzīgie pasākumi to īstenošanai.
- (14) Būtu jāizpilda būtiskas prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, lai nodrošinātu to, ka mašīnas ir drošas; šīs prasības būtu jāpiemēro, novērtējot un ņemot vērā modernizācijas līmeni mašīnu būves laikā un šajā laikā spēkā esošās tehniskās un ekonomiskās prasības.
- (15) Ja mašīnu var lietot patērētājs, t. i., neprofesionāls operators, ražotājam tas būtu jāņem vērā, mašīnu projektējot un konstruējot. Tas pats attiecas uz gadījumiem, kad mašīnu parasti lieto, sniedzot pakalpojumu patērētājam.
- (16) Lai gan šīs direktīvas prasības to kopumā neattiecas uz daļēji komplektētām mašīnām, tomēr ir svarīgi garantēt šādu mašīnu brīvu apriti ar īpašu procedūru.
- (17) Tirdzniecības gadatirgos, izstādēs u. tml. vajadzētu būt iespējai eksponēt mašīnas, kas neatbilst šīs direktīvas prasībām. Tomēr ieinteresētās puses būtu pienācīgi jāinformē par to, ka mašīnas neatbilst prasībām un šādā stāvoklī nav iegādājamas.
- (18) Ar šo direktīvu nosaka tikai būtiskās vispārpiemērojamas prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, ko papildina vairākas konkrētākas prasības attiecībā uz noteiktām mašīnu kategorijām. Lai palīdzētu ražotājiem pierādīt atbilstību šīm būtiskajām prasībām un nodrošinātu iespēju veikt atbilstības pārbaudi attiecībā uz šīm būtiskajām prasībām, standartiem vēlams būt saskaņotiem Kopienas līmenī, lai novērstu riskus, kas izriet no mašīnu konstrukcijas un uzbūves. Šos standartus sastādījuši privāttiesību subjekti, un tiem būtu jāsiglabā nesaisītais statuss.
- (19) Ņemot vērā risku būtību saistībā ar to mašīnu lietojumu, uz ko attiecas šī direktīva, būtu jāizveido procedūras, lai novērtētu atbilstību būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību. Šīs procedūras būtu jāizstrādā, ievērojot šādām mašīnām raksturīgo apdraudējuma līmeni. No tā izriet, ka uz katru mašīnu kategoriju būtu jāattiecināta tai atbilstīga procedūra saskaņā ar Padomes Lēmumu 93/465/EEK (1993. gada 22. jūlijs) par atbilstības novērtējuma procedūru dažādu posmu moduļiem un noteikumiem par to, kā piestiprināt CE atbilstības zīmi, ko paredzēts izmantot tehniskas saskaņošanas direktīvās⁽²⁾, ņemot vērā šādām mašīnām nepieciešamās pārbaudes raksturu.

⁽¹⁾ OV L 171, 9.7.2003., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Komisijas Direktīvu 2005/67/EK (OV L 273, 19.10.2005., 17. lpp.).

⁽²⁾ OV L 220, 30.8.1993., 23. lpp.

- (20) Ražotājiem būtu jāsauglabā pilnīga atbildība, apstiprinot savu mašīnu atbilstību šīs direktīvas noteikumiem. Tomēr attiecībā uz noteiktiem mašīnu veidiem, ar kuriem saistāms augstāka riska faktors, ir vēlama stingrāka sertifikācijas procedūra.
- (21) CE marķējums būtu pilnībā jāatzīst kā vienīgais marķējums, kas liecina par to, ka mašīnas atbilst šīs direktīvas prasībām. Būtu jāaizliedz visi citi marķējumi, kas varētu maldināt trešās personas attiecībā uz CE marķējuma nozīmi vai formu, vai abiem.
- (22) Lai nodrošinātu vienu un to pašu kvalitāti gan CE marķējumam, gan ražotāja zīmei, ir svarīgi, lai tos piestiprinātu ar vieniem un tiem pašiem paņēmieniem. Lai izvairītos no jebkādu CE marķējumu, kas var atrasties uz noteiktām mašīnas sastāvdaļām, un CE marķējuma, kas atbilst mašīnai kopumā, sajaukšanas, ir svarīgi, lai šis pēdējais marķējums būtu piestiprināts līdzās tās personas vārdam, kas par to uzņēmusies atbildību, proti, līdzās ražotāja vai tā pilnvarotā pārstāvja vārdam.
- (23) Ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim būtu jānodrošina arī tas, lai attiecībā uz mašīnām, ko viņš vēlas laist tirgū, tiktu veikts riska novērtējums. Šajā nolūkā viņam būtu jānosaka, kuras ir būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, kas piemērojamas viņa ražotajām mašīnām un attiecībā uz kurām viņam jāveic pasākumi.
- (24) Ir būtiski, lai pirms EK atbilstības deklarācijas sastādīšanas Kopienā reģistrētais ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis sagatavotu tehnisko dokumentāciju. Tomēr nav svarīgi, lai visa dokumentācija būtu pastāvīgi pieejama materiālā veidā, taču tai jābūt pieejamai pēc pieprasījuma. Tajā nav nepieciešams ietvert mašīnu ražošanā izmantotu mezglu detalizētus plānus, ja vien šādu plānu izpratne nav būtiska, lai apstiprinātu atbilstību būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību.
- (25) Jebkāda saskaņā ar šo direktīvu pieņemta lēmuma adresāti būtu jāinformē par šāda lēmuma iemesliem un par viņiem pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.
- (26) Dalībvalstīm būtu jāparedz sankcijas, kādas piemērojamas par šīs direktīvas noteikumu pārkāpumiem. Minētajām sankcijām vajadzētu būt efektīvām, samērīgām un preventīvām.
- (27) Šīs direktīvas piemērošana vairākām mašīnām, kas paredzētas personu pacelšanai, prasa labāku to ražojumu, uz kuriem attiecas šī direktīva, norobežošanu no ražojumiem, uz kuriem attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/16/EK (1995. gada 29. jūnija) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz liftiem⁽¹⁾. Tādējādi pēdējās minētās direktīvas darbības jomu ir jāpārformulē. Tādēļ Direktīva 95/16/EK būtu attiecīgi jāgroza.
- (28) Tā kā dalībvalstis nespēj pietiekami labi sasniegt šīs direktīvas mērķi, proti, noteikt būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību saistībā ar projektēšanu un ražošanu, lai uzlabotu tirgū laisto mašīnu drošību, un to var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var paredzēt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (29) Saskaņā ar 34. punktu Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁽²⁾ dalībvalstis tiek rosinātas gan savām vajadzībām, gan Kopienas interesēs izstrādāt savas tabulas, kas pēc iespējas precīzāk atspoguļotu atbilstību starp šo direktīvu un transponēšanas pasākumiem, un padarīt tās publiski pieejamas.
- (30) Šīs direktīvas īstenošanai vajadzīgie pasākumi būtu jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību⁽³⁾.

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Darbības joma

1. Šī direktīva attiecas uz šādiem ražojumiem:
- mašīnām;
  - maināmām iekārtām;
  - drošības sastāvdaļām;
  - ceļšanas palīgierīcēm;
  - ķēdēm, trosēm un pinumiem;
  - noņemamām mehāniskās transmisijas ierīcēm;
  - daļēji komplektētām mašīnām.

⁽¹⁾ OV L 213, 7.9.1995., 1. lpp. Direktīvā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.).

⁽²⁾ OV C 321, 31.12.2003., 1. lpp.

⁽³⁾ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

2. Šī direktīva neattiecas uz šādiem ražojumiem:
- a) drošības sastāvdaļām, kas paredzētas lietošanai kā rezerves daļas, lai nomainītu identiskas sastāvdaļas, un ko piegādā sākotnējo mašīnu ražotājs;
- b) īpašo aprīkojumu lietojumam tirgus laukumos un/vai atrakciju parkos;
- c) mašīnām, kas īpaši izstrādātas vai nodotas ekspluatācijā kodolenerģijas ražošanas nolūkos un kuru darbības kļūmes rezultātā iespējama radioaktivitātes emisija;
- d) ieročiem, tostarp šaujamieročiem;
- e) šādiem transportlīdzekļiem:
- lauksaimniecības un mežsaimniecības traktoriem saistībā ar riskiem, kas ietverti Direktīvā 2003/37/EK, izņemot mašīnas, kas uzmontētas uz šādiem transportlīdzekļiem,
  - mehāniskiem transportlīdzekļiem un to piekabēm, uz ko attiecas Padomes Direktīva 70/156/EEK (1970. gada 6. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju tipa apstiprinājumu⁽¹⁾, izņemot mašīnas, kas uzmontētas uz šādiem transportlīdzekļiem,
  - transportlīdzekļiem, kas ietverti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2002/24/EK (2002. gada 18. marts), kas attiecas uz divriteņu vai trīsriteņu mehānisko transportlīdzekļu tipa apstiprinājumu⁽²⁾, izņemot mašīnas, kas uzmontētas uz šādiem transportlīdzekļiem,
  - mehāniskiem transportlīdzekļiem, kas paredzēti tikai un vienīgi sacensībām; un
  - gaisa, ūdens un dzelzceļa tīklu transporta līdzekļiem, izņemot mašīnas, kas uzmontētas uz šādiem transportlīdzekļiem;
- f) jūras kuģiem un pārvietojamām atklātā jūrā strādājošām vienībām, kā arī mašīnām, kas uzstādītas uz šādu kuģu un/vai vienību klāja;
- g) mašīnām, kas īpaši projektētas un ražotas militārām vai policijas vajadzībām;
- h) mašīnām, kas īpaši projektētas un konstruētas pētniecības nolūkiem pagaidu lietojumam laboratorijās;
- i) šahtās lietotajām pacelšanas ierīcēm;
- j) mašīnām, kas paredzētas izpildītāju pārvietošanai izrāžu laikā;

⁽¹⁾ OV L 42, 23.2.1970., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Komisijas Direktīvu 2006/28/EK (OV L 65, 7.3.2006., 27. lpp.).

⁽²⁾ OV L 124, 9.5.2002., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Komisijas Direktīvu 2005/30/EK (OV L 106, 27.4.2005., 17. lpp.).

- k) elektriskiem un elektroniskiem ražojumiem šādās jomās, ciktāl tie ietverti Padomes Direktīvā 73/23/EEK (1973. gada 19. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz elektroiekārtām, kas paredzētas lietošanai noteiktās sprieguma robežās⁽³⁾:

- mājsaimniecības preces, kas paredzētas sadzīves lietojumam,
- audiovizuāls aprīkojums,
- informācijas tehnoloģijas iekārtas,
- parastas biroja iekārtas,
- zemsprieguma sadales ierīces un vadības ierīces,
- elektromotori;

- l) šādu veidu augstsprieguma elektroiekārtām:

- sadales iekārtām un vadības mehānismiem,
- transformatoriem.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā “mašīnas” nozīmē 1. panta 1. punkta a) līdz f) apakšpunktā minētos ražojumus.

Piemēro šādas definīcijas:

- a) “mašīnas” ir:

- īpaša lietojuma nolūkā savienoto detaļu vai sastāvdaļu, no kurām vismaz viena kustas, kopums, kas aprīkots vai ko paredzēts aprīkot ar tādu piedziņas sistēmu, kurā netiek tieši pielietots cilvēka vai dzīvnieka spēks,
- pirmajā ievilkumā minētais kopums, kurā iztrūkst tikai tās sastāvdaļas, kas nepieciešamas, lai to nostiprinātu uz vietas vai pieslēgtu enerģijas un piedziņas avotiem,
- pirmajā un otrajā ievilkumā minētais kopums, kas gatavs uzstādīšanai un var darboties attiecīgajā stāvoklī tikai tad, ja tas ir uzstādīts uz transportlīdzekļa vai ierīkots ēkā vai konstrukcijā,
- kopumi, kuri sastāv no mašīnām, kas minētas pirmajā, otrajā un trešajā ievilkumā, vai no g) apakšpunktā minētajām daļēji komplektētām mašīnām un kuros viena mērķa sasniegšanai mašīnas sakārto un vada tā, lai tās darbotos kā viens vesels,
- kopums, kas sastāv no kravu un/vai cilvēku celšanas nolūkā savienotām detaļām vai sastāvdaļām, no kurām vismaz viena kustas, un kā vienīgais enerģijas avots ir tieši pielikts cilvēku spēks;

⁽³⁾ OV L 77, 26.3.1973., 29. lpp. Direktīvā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 93/68/EEK (OV L 220, 30.8.1993., 1. lpp.).

- b) "maināma iekārta" ir ierīce, kuru pēc mašīnas vai traktora nodošanas ekspluatācijā šai mašīnai vai traktoram uzmontē pats operators, lai mainītu mašīnas vai traktora funkciju vai piešķirtu tam jaunu funkciju, ciktāl šī ierīce nav instruments;
- c) "drošības sastāvdaļa" ir sastāvdaļa:
- kas paredzēta drošības funkcijas pildīšanai,
  - ko laiž tirgū neatkarīgi,
  - kuras defekts un/vai darbības traucējumi apdraud personu drošību, un
  - kas nav nepieciešama, lai mašīna varētu darboties, vai ko var aizvietot ar parastajām sastāvdaļām, lai mašīna varētu darboties.

Drošības sastāvdaļu indikatīvs saraksts ir dots V pielikumā, ko var atjaunināt saskaņā ar 8. panta 1. punkta a) apakšpunktu;

- d) "ceļšanas palīgierīce" ir sastāvdaļa vai ierīce, kas nav pievienota pacelājamašīnai, ļaujot noturēt kravu, un kas atrodas starp mašīnu un kravu vai arī uz pašas kravas vai paredzēta veidot kravas sastāvdaļu, un ko tirgū laiž neatkarīgi; arī cilpas un to sastāvdaļas uzskata par ceļšanas palīgierīcēm;
- e) "ķēdes, troses un pinumi" ir ķēdes, troses un pinumi, kas projektēti un konstruēti pacelšanas nolūkā kā daļa no pacelājamašīnām vai ceļšanas palīgierīcēm;
- f) "noņemama mehāniskās transmisijas ierīce" ir noņemama sastāvdaļa jaudas pārvadīšanai starp pašgājēju mašīnu vai traktoru un citu mašīnu, savienojot tās pie pirmā stacionāra gultņa. Kad šādu ierīci laiž tirgū kopā ar aizsargu, tā uzskatāma par vienu veselu ražojumu;
- g) "daļēji komplektēta mašīna" ir kopums, kas gandrīz jau ir mašīna, taču pats nevar veikt konkrēto uzdevumu. Piedziņas sistēma ir daļēji komplektēta mašīna. Daļēji komplektēta mašīna ir paredzēta vienīgi iekļaušanai citā mašīnā vai citā daļēji komplektētā mašīnā vai iekārtā vai samontēšanai ar to, tādējādi veidojot mašīnu, uz kuru attiecas šī direktīva;
- h) "laist tirgū" nozīmē pirmo reizi Kopienā darīt pieejamu mašīnu vai daļēji komplektētu mašīnu izplatīšanas vai lietojuma nolūkā par atlīdzību vai bez maksas;
- i) "ražotājs" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas projektē un/vai ražo mašīnas vai daļēji komplektētas mašīnas, uz kurām attiecas šī direktīva, un kas ir atbildīga par mašīnu vai daļēji komplektēto mašīnu atbilstību šai

direktīvai saistībā ar to laišanu tirgū ar savu nosaukumu vai preču zīmi vai lietošanu pašu vajadzībām. Iepriekš noteiktā ražotāja neesamības gadījumā par ražotāju uzskatāma jebkura fiziska vai juridiska persona, kas laiž tirgū vai nodod ekspluatācijā mašīnas vai daļēji komplektētas mašīnas, uz kurām attiecas šī direktīva;

- j) "pilnvarotais pārstāvis" ir jebkura Kopienā reģistrētā fiziska vai juridiska persona, kas no ražotāja saņēmusi rakstveida pilnvaru viņa vārdā veikt visus pienākumus un formalitātes vai kādu to daļu saistībā ar šo direktīvu;
- k) "nodošana ekspluatācijā" ir mašīnu, uz ko attiecas šī direktīva, pirmā lietošana Kopienā šīm mašīnām paredzētajā nolūkā;
- l) "saskaņotais standarts" ir nesaistoša tehniskā specifikācija, ko pieņēmusi standartizācijas iestāde, proti, Eiropas Standartizācijas komiteja (CEN), Eiropas Elektrotehnikas standartizācijas komiteja (CENELEC) vai Eiropas Telekomunikāciju standartu institūts (ETSI), balstoties uz Komisijas doto uzdevumu saskaņā ar procedūram, kuras noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 98/34/EK (1998. gada 22. jūnijs), kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu un Informācijas Sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā ⁽¹⁾.

3. pants

Konkrētas direktīvas

Ja attiecībā uz mašīnām I pielikumā minētie apdraudējumi pilnībā vai daļēji ir konkrētāk aptverti citās Kopienas direktīvās, šo direktīvu nepiemēro vai arī pārtrauc piemērot šādām mašīnām saistībā ar minētajiem apdraudējumiem, sākot no šo citu direktīvu īstenošanas dienas.

4. pants

Tirgus uzraudzība

1. Dalībvalstis veic visus atbilstīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka mašīnu var laist tirgū un/vai nodot ekspluatācijā tikai tad, ja tā atbilst attiecīgajiem šīs direktīvas noteikumiem un neapdraud cilvēku un, attiecīgos gadījumos, mājdzīvnieku veselību un drošību, kā arī īpašuma drošību, būdama pareizi uzstādīta, uzturēta un lietota tai paredzētajā nolūkā vai apstākļos, ko var pamatot paredzēt.

⁽¹⁾ OV L 204, 21.7.1998., 37. lpp. Direktīva, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

2. Dalībvalstis veic visus atbilstīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka daļēji komplektētu mašīnu var laist tirgū tikai tad, ja tā atbilst attiecīgajiem šīs direktīvas noteikumiem.

3. Dalībvalstis izveido vai izraugās kompetentās iestādes, kas pārrauga mašīnu un daļēji komplektētu mašīnu atbilstību 1. un 2. punktā paredzētajiem noteikumiem.

4. Dalībvalstis nosaka 3. punktā minēto kompetento iestāžu uzdevumus, organizāciju un pilnvaras un informē par to, kā arī par jebkuru turpmāku grozījumu Komisiju un pārējās dalībvalstis.

5. pants

Laišana tirgū un nodošana ekspluatācijā

1. Pirms mašīnas laišanas tirgū un/vai nodošanas ekspluatācijā ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis:

- a) nodrošina, ka tā atbilst attiecīgajām I pielikumā minētajām būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību;
- b) nodrošina VII pielikuma A iedaļā minētās tehniskās dokumentācijas pieejamību;
- c) jo īpaši sniedz nepieciešamo informāciju, piemēram, instrukcijas;
- d) veic attiecīgās atbilstības novērtēšanas procedūras saskaņā ar 12. pantu;
- e) sastāda EK atbilstības deklarāciju saskaņā ar II pielikuma 1. daļas A iedaļu un nodrošina, lai tā būtu pievienota mašīnai;
- f) piestiprina CE marķējumu saskaņā ar 16. pantu.

2. Pirms daļēji komplektētas mašīnas laišanas tirgū ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis nodrošina, lai būtu izpildīta 13. pantā minētā procedūra.

3. Šīs direktīvas 12. pantā minētās procedūras nolūkā ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja rīcībā ir nepieciešamie līdzekļi vai arī viņiem ir pieejami šādi līdzekļi, lai nodrošinātu to, ka mašīna atbilst I pielikumā noteiktajām būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību.

4. Ja uz mašīnu saistībā ar citiem aspektiem attiecas arī citas direktīvas, kas paredz CE marķējuma piestiprināšanu, šis marķējums norāda, ka mašīna atbilst arī minēto citu direktīvu noteikumiem.

Tomēr gadījumos, kad viena vai vairākas minētās direktīvas ļauj ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim pārejas laikā

izvēlēties piemērojamo sistēmu, CE marķējums norāda uz atbilstību tikai tiem direktīvu noteikumiem, ko piemēro ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis. EK atbilstības deklarācijā norāda plašāku informāciju par piemērotajām direktīvām, kā publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

6. pants

Brīva aprīte

1. Dalībvalstis neaizliedz, neierobežo vai nekavē to mašīnu laišanu tirgū un/vai nodošanu ekspluatācijā savā teritorijā, kas atbilst šai direktīvai.

2. Dalībvalstis neaizliedz, neierobežo vai nekavē daļēji komplektēto mašīnu laišanu tirgū un/vai nodošanu ekspluatācijā, ja ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis sniedz II pielikuma 1. daļas B iedaļā minēto iekļaušanas deklarāciju, norādot, ka tās ir iekļaujamas mašīnās vai samontējamas ar citām daļēji komplektētām mašīnām, lai veidotu mašīnas.

3. Tirdzniecības izstādēs, izstādēs, demonstrācijās u.tml. dalībvalstis nekavē tādu mašīnu vai daļēji komplektētu mašīnu eksponēšanu, kas neatbilst šai direktīvai, ar noteikumu, ka redzama zīme skaidri norāda uz to, ka šī mašīna neatbilst šai direktīvai un nebūs pieejama līdz brīdim, kad panāks tās atbilstību šai direktīvai. Turklāt šādu neatbilstīgu mašīnu vai daļēji komplektētu mašīnu demonstrāciju laikā ievēro atbilstīgus drošības pasākumus, lai nodrošinātu cilvēku aizsardzību.

7. pants

Atbilstības prezumpcija un saskaņotie standarti

1. Dalībvalstis uzskata, ka mašīnas ar CE marķējumu un pievienotu EK atbilstības deklarāciju, kuras saturs noteikts II pielikuma 1. daļas A iedaļā, atbilst šīs direktīvas noteikumiem.

2. Mašīnas, kas ražotas saskaņā ar saskaņoto standartu, atsaucies uz kuru ir publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, uzskatāmas par tādām, kas atbilst šādā saskaņotajā standartā ietvertajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību.

3. Komisija publicē atsaucies uz saskaņotajiem standartiem *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. Dalībvalstis veic attiecīgos pasākumus, lai sociālajiem partneriem dotu iespēju valsts līmenī ietekmēt saskaņoto standartu sagatavošanas un uzraudzības procesu.

8. pants

Konkrēti pasākumi

1. Komisija saskaņā ar 22. panta 3. punktā minēto procedūru var veikt jebkādu piemērotu pasākumu, lai īstenotu noteikumus attiecībā uz šādiem jautājumiem:

- a) V pielikumā esošā drošības sastāvdaļu indikatīva saraksta, kas minēts 2. panta c) apakšpunktā, atjaunināšana;
- b) 9. pantā minēto mašīnu laišanas tirgū ierobežošana.

2. Komisija saskaņā ar 22. panta 2. punktā minēto procedūru var veikt jebkādu piemērotu pasākumu saistībā ar šīs direktīvas īstenošanu un praktisko piemērošanu, tostarp pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu dalībvalstu sadarbību savā starpā un ar Komisiju atbilstīgi 19. panta 1. punktam.

9. pants

Konkrēti pasākumi attiecībā uz iespējami bīstamām mašīnām

1. Ja saskaņā ar 10. pantā minēto procedūru Komisija uzskata, ka saskaņotais standarts pilnībā neapmierina tās būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, kas tajā ietvertas un ir noteiktas I pielikumā, Komisija saskaņā ar šā panta 3. punktu var paredzēt pasākumus, pieprasot dalībvalstīm aizliegt vai ierobežot tādu mašīnu laišanu tirgū, kuru tehniskie raksturlielumi attiecīgā standarta trūkumu dēļ izraisa risku, vai attiecināt uz šādām mašīnām īpašus nosacījumus.

Ja saskaņā ar 11. pantā minēto procedūru Komisija uzskata, ka dalībvalsts veiktais pasākums ir pamatots, Komisija saskaņā ar šā panta 3. punktu var paredzēt pasākumus, pieprasot dalībvalstīm aizliegt vai ierobežot tādu mašīnu laišanu tirgū, kuru tehniskie raksturlielumi izraisa tādu pašu risku, vai attiecināt uz šādām mašīnām īpašus nosacījumus.

2. Jebkura dalībvalsts var pieprasīt Komisijai apsvērt nepieciešamību paredzēt 1. punktā minētos pasākumus.

3. Šā panta 1. punktā minētajos gadījumos Komisija apspriežas ar dalībvalstīm un citām ieinteresētajām pusēm, norādot pasākumus, kādus tā paredz veikt, lai Kopienas līmenī nodrošinātu cilvēku veselības un drošības augstu aizsardzības līmeni.

Pienācīgi ņemot vērā šādas apspriešanās rezultātus, Komisija paredz nepieciešamos pasākumus saskaņā ar 22. panta 3. punktā minēto procedūru.

10. pants

Saskaņotā standarta apstrīdēšanas procedūra

Ja dalībvalsts vai Komisija uzskata, ka saskaņotais standarts pilnībā neatbilst būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, kas tajā ietvertas un noteiktas I pielikumā, Komisija vai dalībvalsts jautājumu iesniedz komitejā, kas izveidota saskaņā ar Direktīvu 98/34/EK, to attiecīgi pamatojot. Komiteja bez kavēšanās sniedz savu atzinumu. Ņemot vērā komitejas atzinumu, Komisija nolemj publicēt, nepublicēt, publicēt ar ierobežojumu, saglabāt, saglabāt ar ierobežojumu vai atsaukt atsauces uz attiecīgo saskaņoto standartu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

11. pants

Drošības klauzula

1. Ja dalībvalsts konstatē, ka mašīnas, uz ko attiecas šī direktīva, kam piestiprināts CE marķējums un pievienota EK atbilstības deklarācija un ko lieto saskaņā ar tām paredzēto nolūku vai apstākļos, kuros var pamatoti paredzēt, var apdraudēt cilvēku un, attiecīgajos gadījumos, mājdzīvnieku veselību un drošību vai īpašuma drošību, tā veic visus attiecīgos pasākumus, lai izņemtu šādas mašīnas no tirgus, aizliegtu šādu mašīnu laišanu tirgū un/vai nodošanu ekspluatācijā vai ierobežotu to brīvu apriti.

2. Dalībvalstis nekavējoties informē Komisiju un pārējās dalībvalstis par jebkādu šādu pasākumu, norādot sava lēmuma iemeslus un jo īpaši to, vai neatbilstība radusies šādu iemeslu dēļ:

- a) šīs direktīvas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto būtisko prasību neievērošana;
  - b) šīs direktīvas 7. panta 2. punktā minēto saskaņoto standartu nepareiza piemērošana;
  - c) trūkumi pašos 7. panta 2. punktā minētajos saskaņotajos standartos.
3. Komisija bez kavēšanās uzsāk apspriešanos ar iesaistītajām pusēm.

Pēc šīs apspriešanās Komisija apsver, vai dalībvalsts pieņemtie pasākumi ir pamatoti, un savu lēmumu tā dara zināmu dalībvalstij, kas izrādījusi iniciatīvu, kā arī pārējām dalībvalstīm un ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim.

4. Ja 1. punktā minētie pasākumi pamatoti ar trūkumu saskaņotajos standartos un ja dalībvalsts, kas ierosinājusi pasākumus, paliek pie savas nostājas, Komisija vai dalībvalsts ierosina 10. pantā minēto procedūru.

5. Ja mašīnas neatbilst prasībām un tām ir CE marķējums, atbildīgā dalībvalsts veic attiecīgu darbību pret personu, kura šādu marķējumu piestiprinājusi, un informē par to Komisiju. Komisija attiecīgi informē pārējās dalībvalstis.

6. Komisija nodrošina to, lai dalībvalstis būtu informētas par procedūras norisi un iznākumu.

12. pants

Procedūras mašīnu atbilstības novērtēšanai

1. Lai apliecinātu mašīnu atbilstību šīs direktīvas noteikumiem, ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis piemēro vienu no procedūrām, kas paredzētas atbilstības novērtēšanai un aprakstītas 2., 3. un 4. punktā.

2. Ja mašīnas nav minētas IV pielikumā, ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis piemēro procedūru atbilstības novērtēšanai ar iekšējām pārbaudēm mašīnu ražotnē atbilstīgi VIII pielikumam.

3. Ja mašīnas ir minētas IV pielikumā un ražotas atbilstīgi 7. panta 2. punktā minētajiem saskaņotajiem standartiem un ja šie standarti ietver visas attiecīgās būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis piemēro vienu no šādām procedūrām:

- a) procedūra atbilstības novērtēšanai ar iekšējām pārbaudēm mašīnu ražotnē atbilstīgi VIII pielikumam;
- b) EK tipa pārbaudes procedūra atbilstīgi IX pielikumam un iekšējās pārbaudes mašīnu ražotnē atbilstīgi VIII pielikuma 3. punktam;
- c) pilnīga kvalitātes nodrošināšanas procedūra atbilstīgi X pielikumam.

4. Ja mašīnas ir minētas IV pielikumā un nav ražotas atbilstīgi 7. panta 2. punktā minētajiem saskaņotajiem standartiem vai ražotas tikai daļēji atbilstīgi šiem standartiem, vai ja saskaņotie standarti neietver visas attiecīgās būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, vai ja attiecībā uz konkrētajām mašīnām saskaņotu standartu nav, ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis piemēro vienu no šādām procedūrām:

a) EK tipa pārbaudes procedūra atbilstīgi IX pielikumam un iekšējās pārbaudes mašīnu ražotnē atbilstīgi VIII pielikuma 3. punktam;

b) pilnīga kvalitātes nodrošināšanas procedūra atbilstīgi X pielikumam.

13. pants

Procedūra attiecībā uz daļēji komplektētām mašīnām

1. Daļēji komplektētu mašīnu ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis pirms šādu mašīnu laišanas tirgū nodrošina to, lai:

- a) būtu sagatavota attiecīgā tehniskā dokumentācija, kas aprakstīta VII pielikuma B daļā;
- b) būtu sagatavotas montāžas instrukcijas, kas aprakstītas VI pielikumā;
- c) būtu sastādīta iekļaušanas deklarācija, kas aprakstīta II pielikuma 1. daļas B iedaļā.

2. Daļēji komplektētām mašīnām pievieno montāžas instrukcijas un iekļaušanas deklarāciju līdz laikam, kad tās ir iekļautas galīgajā mašīnā, pēc tām veidojot minēto mašīnu tehniskās dokumentācijas daļu.

14. pants

Pilnvarotās iestādes

1. Dalībvalstis informē Komisiju un pārējās dalībvalstis par iestādēm, kuras tās iecēlušas atbilstības novērtēšanas veikšanai attiecībā uz mašīnu laišanu tirgū, kā minēts 12. panta 3. un 4. punktā, norādot konkrētās atbilstības novērtēšanas procedūras un mašīnu kategorijas, kādām šīs iestādes ieceltas, kā arī tām Komisijas iepriekš piešķirtos identifikācijas numurus. Dalībvalstis paziņo Komisijai un pārējām dalībvalstīm par jebkādiem turpmākiem grozījumiem.

2. Dalībvalstis nodrošina to, lai pilnvaroto iestāžu darbību regulāri uzraudzītu, pārbaudot, vai tās vienmēr atbilst XI pielikumā noteiktajiem kritērijiem. Pilnvarotā iestāde pēc pieprasījuma sniedz visu attiecīgo informāciju, tostarp budžeta dokumentus, lai dotu dalībvalstīm iespēju nodrošināt to, ka XI pielikuma prasības tiek ievērotas.

3. Dalībvalstis piemēro XI pielikumā noteiktos kritērijus, novērtējot iestādes, kuras jāpilnvaro, un iestādes, kuras jau ir pilnvarotas.

4. Informācijas nolūkā Komisija publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* pilnvaroto iestāžu un to identifikācijas numuru, kā arī uzdevumu, kam tās pilnvarotas, sarakstu. Komisija nodrošina šāda saraksta atjaunināšanu.

5. Iestādes, kuras atbilst novērtēšanas kritērijiem, kas noteikti attiecīgajos saskaņotajos standartos, par kurām atsaucies publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, uzskatāmas par atbilstīgām minētajiem kritērijiem.

6. Ja pilnvarotā iestāde konstatē, ka ražotājs neievēro vai vairs neievēro attiecīgās šīs direktīvas prasības vai ka EK tipa pārbaudes sertifikātu vai kvalitātes nodrošināšanas sistēmas apstiprinājumu nevar izsniegt, tā, ievērojot proporcionalitātes principu, aptur vai anulē izsniegto sertifikātu vai apstiprinājumu vai nosaka ierobežojumus attiecībā uz to, sniedzot detalizētu pamatojumu, ja vien ražotājs nenodrošina atbilstību šādām prasībām, ieviešot attiecīgus korektīvus pasākumus. Sertifikāta vai apstiprinājuma apturēšanas vai anulēšanas gadījumā vai gadījumā, kad attiecībā uz sertifikātu vai apstiprinājumu noteikts ierobežojums, vai gadījumos, kad var izrādīties nepieciešama kompetentās iestādes iejaukšanās, pilnvarotā iestāde informē par to kompetento iestādi saskaņā ar 4. pantu. Dalībvalsts bez kavēšanās informē pārējās dalībvalstis un Komisiju. Ir pieejama apelācijas procedūra.

7. Komisija paredz pieredzes apmaiņas organizēšanu starp iestādēm, kuras ir atbildīgas par pilnvaroto iestāžu iecelšanu, pilnvarošanu un uzraudzību dalībvalstīs, un pilnvarotajām iestādēm, lai koordinētu šīs direktīvas vienādu piemērošanu.

8. Dalībvalsts, kas pilnvarojusi iestādi, nekavējoties atsauc šādu pilnvarojumu, ja tā konstatē:

- a) ka iestāde vairs neatbilst XI pielikumā noteiktajiem kritērijiem vai
- b) ka iestāde savu pienākumu izpildē pielauj nopietnus trūkumus.

Dalībvalsts attiecīgi nekavējoties informē Komisiju un pārējās dalībvalstis.

15. pants

Mašīnu uzstādīšana un lietošana

Šī direktīva neietekmē dalībvalstu tiesības noteikt, pienācīgi ievērojot Kopienas tiesību aktus, tādas prasības, kādas tās var

uzskatīt par nepieciešamām, lai nodrošinātu, ka personas, un jo īpaši darba ņēmēji, lietojot mašīnas, ir aizsargāti, ar noteikumu, ka tas nenozīmē šo mašīnu modificēšanu tādā veidā, kas nav norādīts šajā direktīvā.

16. pants

CE marķējums

1. CE atbilstības marķējums sastāv no lielajiem sākumburtiem "CE", kā parādīts III pielikumā.
2. CE marķējumu mašīnai piestiprina redzamā vietā, tas ir skaidri salasāms un neizdzēšams atbilstīgi III pielikumam.
3. Mašīnas aizliegts marķēt ar marķējumiem, zīmēm un uzrakstiem, ko trešās personas var sajaukt ar CE marķējumu pēc nozīmes vai abiem. Uz mašīnām drīkst likt jebkuru citu marķējumu, ja tas nemazina CE marķējuma redzamību, salasāmību un nozīmi.

17. pants

Marķējuma neatbilstība

1. Dalībvalstis šādu marķējumu uzskata par neatbilstīgu:
  - a) CE marķējuma piestiprināšana saskaņā ar šo direktīvu ražojumiem, uz ko neattiecas šī direktīva;
  - b) CE marķējuma trūkums un/vai EK atbilstības deklarācijas trūkums mašīnai;
  - c) cita marķējuma, kas nav CE marķējums un ir aizliegts saskaņā ar 16. panta 3. punktu, piestiprināšana mašīnai.
2. Ja dalībvalsts konstatē, ka marķējums neatbilst šīs direktīvas attiecīgajiem noteikumiem, ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja pienākums ir nodrošināt ražojuma atbilstību un izbeigt pārkāpumu saskaņā ar dalībvalsts paredzētiem nosacījumiem.
3. Ja neatbilstību nenovērš, dalībvalsts veic visus attiecīgos pasākumus, lai ierobežotu vai aizliegtu attiecīgā ražojuma laišanu tirgū vai nodrošinātu tā izņemšanu no tirgus saskaņā ar 11. pantā noteikto procedūru.

18. pants

Konfidencialitāte

1. Neskarot spēkā esošos valsts noteikumus un praksi konfidencialitātes jomā, dalībvalstis nodrošina to, lai visām attiecīgajām pusēm un personām, ko skar šīs direktīvas piemērošana, ir pienākums ievērot konfidencialitāti attiecībā uz informāciju, kas iegūta to uzdevumu izpildes gaitā. Precizējot par konfidencialitātiem uzskata komercnoslēpumus, dienesta noslēpumus un uzņēmējdarbības noslēpumus, ja vien šādas informācijas izpaušana nav nepieciešama, lai aizsargātu cilvēku veselību un drošību.

2. Šā panta 1. punkta noteikumi neietekmē dalībvalstu un pilnvaroto iestāžu pienākumus attiecībā uz abpusēju informācijas apmaiņu un brīdinājumu izdošanu.

3. Jebkurus saskaņā ar 9. un 11. pantu pieņemtos dalībvalstu un Komisijas lēmumus publicē.

19. pants

Sadarbība dalībvalstu starpā

1. Dalībvalstis veic attiecīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka 4. panta 3. punktā minētās kompetentās iestādes sadarbojas savā starpā un ar Komisiju un nodod viena otrai informāciju, kas nepieciešama šīs direktīvas vienādei piemērošanai.

2. Komisija nodrošina pieredzes apmaiņas organizēšanu to kompetento iestāžu starpā, kas ir atbildīgas par tirgus uzraudzību, lai koordinētu šīs direktīvas vienādu piemērošanu.

20. pants

Tiesiskās aizsardzības līdzekļi

Jebkuru pasākumu, ko veic saskaņā ar šo direktīvu un ar ko ierobežo jebkuru šajā direktīvā aptverto mašīnu laišanu tirgū un/vai nodošanu ekspluatācijā, precīzi pamato. Par tādu pasākumu pēc iespējas ātrāk paziņo ieinteresētajai pusei, kuru vienlaikus informē par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kādi tai ir pieejami saskaņā ar attiecīgajā dalībvalstī spēkā esošajiem tiesību aktiem, un par termiņiem, kas jāievēro attiecībā uz šādiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

21. pants

Informācijas izplatīšana

Komisija veic vajadzīgos pasākumus, lai būtu pieejama visa attiecīgā informācija saistībā ar šīs direktīvas īstenošanu.

22. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja, turpmāk — "Komiteja".

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 3. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā paredzētais laiks ir trīs mēneši.

4. Komiteja pieņem savu reglamentu.

23. pants

Sankcijas

Dalībvalstis pieņem noteikumus par sankcijām, ko piemēro par to valsts tiesību aktu pārkāpumiem, kas pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šādu sankciju īstenošanu. Paredzētajām sankcijām jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām. Dalībvalstis dara zināmus šos noteikumus Komisijai līdz 2008. gada 29. jūnijam un paziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas ietekmē šos noteikumus.

24. pants

Direktīvas 95/16/EK grozījumi

Direktīvu 95/16/EK groza šādi:

1) Direktīvas 1. pantā 2. un 3. punktu aizstāj ar šādiem punktiem:

2. "Šajā direktīvā "lifts" ir pacelšanas ierīce, kas apkalpo noteiktus līmeņus un kam ir kabīne, kura pārvietojas pa vadsliedēm, kas ir stingras, novietotas vairāk nekā 15 grādu leņķī attiecībā pret horizontāli, un kura paredzēta, lai transportētu:

— cilvēkus,

— cilvēkus un kravas,

— tikai kravas, ja kabīne ir pieejama, tas ir, cilvēks tajā var iekļūt bez grūtībām, un kabīnes iekšpusē vai iekšpusē esošam cilvēkam aizsardzībā vietā ir vadības ierīces.

Pacelšanas ierīces, kas pārvietojas pa negrozāmu kursu, arī tad, ja tās nepārvietojas pa stingrām vadsliedēm, uzskatāmas par liftiem, kas ietilpst šīs direktīvas darbības jomā.

“Kabīne” nozīmē lifta daļu, kas balsta cilvēkus un/vai kravas, lai tos paceltu vai nolaistu.

3. Šī direktīva neattiecas uz:

- pacelšanas ierīcēm, kuru ātrums nepārsniedz 0,15 m/s,
- būvlaukumu pacelējiem,
- trošu ceļiem, tostarp trošu dzelzceļiem,
- liftiem, kas īpaši projektēti un ražoti militārām vai policijas vajadzībām,
- pacelšanas ierīcēm, no kurām iespējams veikt darbu,
- šahtās lietotajām pacelšanas ierīcēm,
- pacelšanas ierīcēm, kas paredzētas izpildītāju pacelšanai izrāžu laikā,
- pacelšanas ierīcēm, kas ierīkotas transportlīdzekļos,
- pacelšanas ierīcēm, kas pievienotas iekārtām un paredzētas tikai un vienīgi nokļūšanai darba vietā, tostarp mašīnas tehniskās apkopes un pārbaudes punktos,
- zobstieņa un zobrata tipa pacelējiem,
- eskalatoriem un mehāniskajiem ceļiem.”

2) Direktīvas I pielikumā 1.2. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“1.2 Kabīne

Jebkura lifta kabīnei jābūt vagonam. Šis vagonis jāprojektē un jākonstruē tā, lai nodrošinātu vietu un izturīgumu atbilstīgi maksimālajam cilvēku skaitam un lifta nominālajai slodzei, kādu noteicis uzstādītājs.

Ja lifts ir paredzēts cilvēku transportēšanai un ja tā izmēri to pieļauj, vagonis jāprojektē un jākonstruē tā, lai tā strukturālās iezīmes netraucētu vai nekavētu piekļuvi un izmantošanu invalīdiem, kā arī lai attiecīgi pielāgojumi viņiem atvieglotu lifta izmantošanu.”

25. pants

Atcelšana

Ar šo atceļ Direktīvu 98/37/EK.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās jālasa saskaņā ar korelācijas tabulu XII pielikumā.

26. pants

Īstenošana

1. Dalībvalstis pieņem un publicē noteikumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz 2008. gada 29. jūnijam. Tās nekavējoties informē Komisiju par tiem.

Dalībvalstis piemēro šos noteikumus no 2009. gada 29. decembra.

Kad dalībvalstis pieņem šos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka to, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus valsts tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva, kopā ar tabulu, kas parāda, kā šīs direktīvas noteikumi atbilst pieņemtajiem valsts noteikumiem.

27. pants

Atkāpe

Līdz 2011. gada 29. jūnijam dalībvalstis var atļaut laist tirgū un nodot ekspluatācijā pārnēsājamās nostiprināšanas un triecienspēka mašīnas, kas darbojas ar patronām un kas atbilst šīs direktīvas pieņemšanas brīdī spēkā esošajiem valsts noteikumiem.

28. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

29. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2006. gada 17. maijā

Eiropas Parlamenta vārdā —

priekšsēdētājs

J. BORRELL FONTELLES

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

H. WINKLER

I PIELIKUMS

Būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību saistībā ar mašīnu projektēšanu un konstruēšanu**VISPĀRĒJIE PRINCIPI**

1. Mašīnu ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim jānodrošina, ka tiek veikts riska novērtējums, lai noteiktu mašīnai piemērojamās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību; pēc tam mašīnas projektē un konstruē, ņemot vērā riska novērtējuma rezultātus.

Iepriekš minētajā riska novērtēšanas un riska samazināšanas atkārtotajā procesā ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis:
  - nosaka mašīnas ierobežojumus, kas ietver paredzēto lietojumu un jebkuru pamatoti paredzamu nepareizu tās lietojumu,
  - nosaka apdraudējumus, ko mašīna var radīt, un ar to saistītās bīstamās situācijas,
  - novērtē riskus, ņemot vērā iespējamās traumas vai veselības kaitējuma smaguma pakāpi un tā radīšanas iespējamību,
  - novērtē riskus ar mērķi noteikt, vai ir nepieciešams riska samazinājums saskaņā ar šīs direktīvas mērķi,
  - novērš apdraudējumus vai samazina riskus, kas saistīti ar šiem apdraudējumiem, piemērojot aizsardzības pasākumus tādā prioritāšu kārtībā, kāda noteikta 1.1.2. iedaļas b) punktā.
2. Saistības, ko nosaka būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, piemēro tikai tad, kad saistībā ar konkrēto mašīnu pastāv attiecīgs apdraudējums, ja šo mašīnu lieto ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja paredzētajos apstākļos vai paredzamās neparastās situācijās. Jebkurā gadījumā piemēro 1.1.2. iedaļā minētos drošības integrācijas principus un 1.7.3. un 1.7.4. iedaļā minētos pienākumus attiecībā uz mašīnu marķēšanu un instrukcijām.
3. Šajā pielikumā noteiktās būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību ir obligātas. Tomēr, ņemot vērā pašreizējo stāvokli, var būt arī neiespējami sasniegt šajās prasībās izvirzītos mērķus. Tādā gadījumā mašīna jāprojektē un jākonstruē tā, lai pēc iespējas tuvotos minētajiem mērķiem.
4. Šis pielikums ir sakārtots vairākās daļās. Pirmajai daļai ir vispārējs raksturs, un tā attiecas uz visu veidu mašīnām. Pārējās daļas attiecas uz noteiktiem konkrētiem apdraudējumu veidiem. Neraugoties uz to, ir būtiski iepazīties ar visu šo pielikumu, lai noteikti ievērotu visas attiecīgās būtiskās prasības. Projektējot mašīnu, atkarībā no riska novērtējuma rezultātiem, ko veic saskaņā ar šo vispārējo principu 1. punkta noteikumiem, ņem vērā vispārējās daļas prasības un vienas vai vairāku pārējo daļu prasības.

1. BŪTISKAS PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ VESELĪBAS AIZSARDZĪBU UN DROŠĪBU**1.1. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES****1.1.1. Definīcijas**

Šajā pielikumā:

- a) "apdraudējums" ir potenciāls traumas vai veselības kaitējuma avots;
- b) "bīstama zona" ir jebkura zona mašīnas iekšienē un/vai ap mašīnu, kurā cilvēka veselība vai drošība ir apdraudēta;
- c) "apdraudējumam pakļauta persona" ir jebkura persona, kas pilnīgi vai daļēji atrodas bīstamā zonā;
- d) "operators" ir persona vai personas, kas uzstāda, darbina, regulē, apkopj, tīra, remontē vai pārvieto mašīnas;
- e) "risks" ir traumas vai veselības kaitējuma, ko var radīt bīstama situācija, varbūtības un pakāpes kombinācija;
- f) "aizsargs" ir mašīnas daļa, ko īpaši izmanto, lai nodrošinātu aizsardzību ar fiziska norobežojuma starpniecību;
- g) "aizsargierīce" ir ierīce (kas nav aizsargs), kas samazina risku viena pati vai apvienojumā ar aizsargu;
- h) "paredzētais lietojums" ir mašīnas lietojums atbilstīgi lietošanas instrukcijā sniegtajai informācijai;
- i) "pamatoti paredzams nepareizs lietojums" ir mašīnas lietojums tādā veidā, kas nav paredzēts lietošanas instrukcijā, taču kas var izrietēt no paredzamas cilvēka uzvedības.

1.1.2. **Drošības integrācijas principi**

- a) Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai tās būtu piemērotas savām funkcijām un tās varētu darbināt, regulēt un apkopt, nepakļaujot cilvēkus riskam, ja šīs darbības veic paredzētajos apstākļos, ņemot vērā tomēr arī jebkuru pamatoti paredzamu nepareizu lietojumu.

Pasākumi jāveic ar mērķi novērst jebkādu risku visā paredzamajā mašīnu kalpošanas laikā, tostarp transportēšanas, montāžas, demontāžas, atspējošanas un utilizācijas stadijā.

- b) Izvēloties vispiemērotākās metodes, ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim turpmāk noteiktajā kārtībā jāpiemēro šādi principi:

- iespēju robežās novērst vai samazināt riskus (izstrādājot būtībā drošas mašīnas projektu un konstrukciju),
- veikt vajadzīgos aizsargpasākumus pret riskiem, ko nevar novērst,
- informēt lietotājus par nenovērstajiem riskiem, ko rada pieņemto aizsargpasākumu nepilnības, un dot norādījumus par to, vai ir vajadzīga īpaša apmācība, kā arī norādīt jebkādu vajadzību lietot individuālos aizsarglīdzekļus.

- c) Projektējot un konstruējot mašīnas un sastādot instrukcijas, ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim jāapsver ne tikai mašīnu lietošana paredzētajiem mērķiem, bet arī jebkura to pamatoti paredzama nepareiza lietošana.

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai tās nevarētu lietot neparedzētiem mērķiem, ja to lietošana tādiem mērķiem nav droša. Ja nepieciešams, instrukcijām jāvērs lietotāja uzmanība uz to, kā, pēc pieredzes, šīs mašīnas nevajadzētu lietot.

- d) Mašīnas jāprojektē un jākonstruē, ņemot vērā ierobežojumus, kādiem pakļauts operators, lietojot nepieciešamos vai paredzamos individuālos aizsarglīdzekļus.

- e) Mašīnas jāaprīko ar visu speciālo aprīkojumu un piederumiem, kas vajadzīgi to regulēšanai, apkopei un drošai lietošanai.

1.1.3. **Materiāli un ražojumi**

Materiāli, ko lieto mašīnu konstrukcijā, vai ražojumi, ko lieto vai rada, tās ekspluatējot, nedrīkst apdraudēt personu drošību vai veselību. Īpaši, ja lieto šķidrumus, mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai risks nerastos uzpildīšanas, lietošanas, reģenerācijas vai iztukšošanas dēļ.

1.1.4. **Apgaismojums**

Mašīnas jāaprīko ar vietējo apgaismojumu, kas piemērots attiecīgajam darbam, ja tāda apgaismojuma trūkums var radīt risku, kaut arī vispārējā apgaismojuma intensitāte ir normāla.

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai nerastos iespējami traucējoši ēnu laukumi, kairinoši spilgta gaisma un bīstami stroboskopiski efekti uz kustīgajām daļām apgaismojuma dēļ.

Iekšējās daļas, kam bieži vajadzīga pārbaude un regulēšana, kā arī apkalpošanas zonas jānodrošina ar piemērotu apgaismojumu.

1.1.5. **Mašīnu projektēšana, atvieglojot to apkalpošanu**

Mašīnai vai katrai tās sastāvdaļai jābūt:

- droši apkalpojamai un transportējamai,
- iepakotai vai projektētai tā, ka to var droši glabāt, neradot bojājumus.

Mašīnu un/vai tās sastāvdaļu transportēšanas laikā nedrīkst būt pēkšņu kustību vai apdraudējumu iespējas nestabilitātes dēļ, ja vien mašīnas un/vai to sastāvdaļas apkalpo atbilstīgi instrukcijām.

Ja mašīnas vai tās atsevišķo sastāvdaļu svars, izmēri vai forma neļauj tās pārvietot ar rokām, mašīnai vai katrai tās sastāvdaļai jābūt:

- vai nu aprīkotai ar ierīcēm pacelšanas mehānisma pievienošanai, vai
- projektētai tā, ka to var aprīkot ar šādām ierīcēm, vai
- tādā formā, ka viegli var pievienot standarta pacelšanas mehānismu.

Ja mašīna vai viena no tās sastāvdaļām jāpārvieto ar rokām, tai jābūt:

- vai nu viegli pārvietojamai, vai
- aprīkotai tā, lai to varētu droši pacelt un pārvietot.

Īpaša sagatavošanās jāveic, lai apkalpotu instrumentus un/vai mašīnu detaļas, kuras var būt bīstamas, pat ja to svars nav liels.

1.1.6. **Ergonomika**

Saskaņā ar paredzētajiem lietojuma apstākļiem līdz iespējamajam minimumam jāsamazina operatora diskomforts, nogurums un fiziskā un psiholoģiskā spriedze, ievērojot ergonomiskos principus, tādus kā:

- dažādu operatora fizisko izmēru, spēka un izturības pieļāvums,
- pietiekami telpas operatora ķermeņa daļu kustībām,
- izvairīšanās no mašīnas noteikta darba tempa,
- izvairīšanās no novērošanas, kas prasa ilgstošu koncentrēšanos,
- cilvēka/mašīnas saskares pielāgošana paredzamajiem operatoru raksturlielumiem.

1.1.7. **Ekspluatācijas zonas**

Ekspluatācijas zonas jāprojektē un jākonstruē tā, lai izvairītos no jebkāda riska izplūdes gāzu un/vai skābekļa trūkuma dēļ.

Ja mašīna ir paredzēta lietojumam bīstamā vidē, kas rada risku operatora veselībai un drošībai, vai ja pati mašīna rada bīstamu vidi, jāveic atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu operatoram labus darba apstākļus un aizsargātu pret jebkādiem paredzamiem apdraudējumiem.

Ja iespējams, ekspluatācijas zona jānodrošina ar atbilstīgu kabīni, kas projektēta, konstruēta un/vai aprīkota, lai ievērotu iepriekš minētās prasības. Izejai jānodrošina strauja izklūšana no kabīnes. Turklāt, ja tas iespējams, avārijas izeja jāveido tajā virzienā, kas ir pretējs parastajai izejai.

1.1.8. **Sēdekļi**

Ja iespējams un ja darba apstākļi to pieļauj, darba vietām, kas veido mašīnu neatņemamu sastāvdaļu, jābūt projektētām tā, lai tajās varētu ierīkot sēdekļus.

Ja operatoram paredzēts darbības laikā sēdēt un ekspluatācijas zona ir mašīnas neatņemama sastāvdaļa, sēdekļi jānodrošina kopā ar mašīnu.

Operatora sēdeklim jānodrošina viņam iespēja saglabāt stabilu stāvokli. Turklāt operatoram jābūt iespējai pielāgot sēdekli un tā attālumu no vadības ierīcēm.

Ja mašīna ir pakļauta vibrācijai, sēdekļi jāprojektē un jākonstruē tādā veidā, lai samazinātu operatora uztvertās vibrācijas līdz zemākajam līmenim, kāds vien ir pamatoti iespējams. Sēdekļa stiprinājumiem jāiztur visa veida slodze, kādai vien to var pakļaut. Ja operatora kājas neatrodas uz grīdas, tad mašīna jāaprīko ar kāju balstiem, kas pārklāti ar neslidošu materiālu.

1.2. VADĪBAS SISTĒMAS

1.2.1. **Vadības sistēmu drošums un izturība**

Vadības sistēmas jāprojektē un jākonstruē tā, lai tās novērstu bīstamu situāciju rašanos. Tās projektējot un konstruējot, pirmām kārtām jānodrošina, lai:

- tās var izturēt slodzi, kas rodas, mašīnu lietojot paredzētajiem mērķiem, un ārējo faktoru iedarbību,
- vadības sistēmas aparatūras vai programmatūras kļūdas nerada bīstamas situācijas,
- vadības sistēmas loģikas kļūdas nerada bīstamas situācijas,
- pamatoti paredzamas cilvēka kļūdas darbības laikā nerada bīstamas situācijas.

Īpaša uzmanība jāpievērš šādiem jautājumiem:

- mašīna nedrīkst būt negaidīti iedarbināma,
- mašīnas parametri nedrīkst mainīties nokontrolētā veidā, ja šādas izmaiņas var radīt bīstamas situācijas,
- mašīnas darbības apturēšana nedrīkst būt kavēta, ja apturēšanas komanda jau dota,
- neviena mašīnas kustīgā daļa vai mašīnas turētā detaļa nedrīkst krist vai tikt izgrūsta,
- automātiskā vai manuālā kustīgo daļu apturēšana, lai kāda tā būtu, nedrīkst būt traucēta,
- aizsargierīcēm jā saglabā pilnīga efektivitāte vai arī jāraida apturēšanas komanda,
- ar drošību saistītajām vadības sistēmas daļām saskaņotā veidā jāattiecas uz visu mašīnas un/vai daļēji komplektētās mašīnas kopumu.

Bezkabele vadībā jāveic automātiska darbības apturēšana, ja netiek saņemti pareizi vadības signāli, tostarp signāla zuduma gadījumā.

1.2.2. **Vadības ierīces**

Vadības ierīcēm jābūt:

- skaidri redzamām un atpazīstamām, vajadzības gadījumā marķētām ar piktogrammām,
- novietotām tā, lai, nezaudējot laiku, tās var droši darbināt bez šaubīšanās un nenoteiktības,
- projektētām tā, lai vadības ierīču darbināšana būtu saskaņīga ar rezultātu,
- novietotām ārpus bīstamām zonām, izņemot gadījumus, kas tas nepieciešams attiecībā uz noteiktām vadības ierīcēm, piemēram, procesa apturēšanai ārkārtas situācijās vai robotu vadības pultis,
- novietotām tā, lai to darbība neradītu papildu risku,
- projektētām vai aizsargātām tā, lai vēlāmais rezultāts, ja tā sasniegšana saistīta ar apdraudējumu, nav sasniedzams bez apzinātas vadības ierīču darbināšanas,
- ražotām tā, lai tās iztur paredzamo spēku iedarbību; īpaša uzmanība jāpievērš ierīcēm procesa apturēšanai ārkārtas situācijās, kuras var būt pakļautas ievērojamai spēku iedarbībai.

Ja vadības ierīce ir projektēta un konstruēta tā, lai ar to veiktu vairākas atšķirīgas darbības, proti, ja nav tiešas atbildes, veicamā darbība ir skaidri jāparāda un vajadzības gadījumā īpaši jāapstiprina.

Vadības ierīču izvietojumam, pārvietošanās veidam un iedarbināšanas pretestībai jāatbilst izpildāmās darbības nolūkam, ņemot vērā ergonomikas principus.

Mašīnas jāaprīko ar indikatoriem, kas vajadzīgi drošai mašīnu darbināšanai. Operatoram jābūt iespējai tos saskatīt no savas vadības pozīcijas.

Operatoram jābūt iespējai no jebkuras vadības pozīcijas pārliecināties, vai bīstamās zonās neatrodas cilvēki, vai arī vadības sistēma jāprojektē un jākonstruē tā, lai mašīnu nevarētu iedarbināt, ja bīstamajā zonā atrodas kāds cilvēks.

Ja šādas iespējas nav, pirms mašīnas iedarbināšanas jādod akustisks un/vai vizuāls brīdinājuma signāls. Apdraudējumam pakļautajai personai jābūt laikam, lai ātri aizietu no bīstamās zonas vai novērstu mašīnas iedarbināšanu.

Ja nepieciešams, jārada līdzekļi, lai nodrošinātu to, ka mašīnu iespējams vadīt tikai no vadības pozīcijām, kas atrodas vienā vai vairākās iepriekš noteiktās zonās vai vietās.

Ja ir vairāk kā viena vadības pozīcija, vadības sistēma jāprojektē tā, lai vienas vadības pozīcijas lietojums nepieļauj pārējo vadības pozīciju lietošanu, izņemot apturēšanas vadību un ierīces apturēšanai ārkārtas situācijās.

Ja mašīnai ir divas vai vairākas vadības pozīcijas, katra no tām jāaprīko ar visām nepieciešamajām vadības ierīcēm, lai operatori viens otram netraucētu un neradītu viens otram bīstamu situāciju.

1.2.3. **Iedarbināšana**

Mašīnai jābūt iedarbināmai, tikai apzināti darbinot šim nolūkam paredzētu vadības ierīci.

Tā pati prasība ir piemērojama:

- atkārtoti iedarbinot mašīnu, neatkarīgi no apturēšanas cēloņa,
- īstenojot ievērojamas izmaiņas ekspluatācijas nosacījumos.

Tomēr mašīnas atkārtota iedarbināšana vai izmaiņas ekspluatācijas nosacījumos iespējams veikt, apzināti aktivizējot ierīci, kas nav šādam nolūkam nodrošināta vadības ierīce, ar nosacījumu, ja tas nerada bīstamu situāciju.

Mašīnai, kas darbojas automātiskajā režīmā, tās iedarbināšana, atkārtota iedarbināšana pēc apturēšanas vai izmaiņas ekspluatācijas nosacījumos var būt iespējamas bez iejaukšanās ar nosacījumu, ka tas nerada bīstamu situāciju.

Ja mašīnai ir vairākas iedarbināšanas ierīces un tāpēc operatori var pakļaut cits citu briesmām, mašīnai jābūt aprīkotai ar papildierīcēm, lai izvairītos no minētā riska. Ja drošības apsvērumi prasa, lai iedarbināšanu un/vai apturēšanu veiktu noteiktā secībā, mašīnai jābūt aprīkotai ar ierīcēm, kas nodrošina to, ka šādas darbības tiek veiktas pareizajā secībā.

1.2.4. **Darbības apturēšana**

1.2.4.1. **Parasta apturēšana**

Katra mašīna jāaprīko ar vadības ierīci, ar kuru mašīnu var droši pilnībā apturēt.

Katra darba vieta jāaprīko ar vadības ierīci, kas atkarībā no apdraudējuma veida paredzēta atsevišķu vai visu mašīnas funkciju apturēšanai, lai novērstu mašīnas radīto apdraudējumu.

Mašīnas apturēšanas vadības ierīcei jābūt prioritārai attiecībā pret iedarbināšanas vadības ierīci.

Tikko mašīna vai tās bīstamās funkcijas ir apturētas, enerģijas padevei attiecīgajiem spēka pievadiem jābūt pārtrauktai.

1.2.4.2. **Operatīva apturēšana**

Ja operatīvu iemeslu dēļ nepieciešama apturēšanas ierīce, kas neatslēdz enerģijas padevi spēka pievadiem, apturēšanas stāvoklis ir jānovēro un jāregulē.

1.2.4.3. **Apturēšana ārkārtas gadījumos**

Katra mašīna jāaprīko ar vienu vai vairākām ierīcēm darbības apturēšanai ārkārtas gadījumos, lai novērstu faktiskus vai iespējamus apdraudējumus.

Piemēro šādus izņēmumus:

- mašīnas, kurās ārkārtas gadījumam paredzētās apturēšanas ierīces nemazina risku vai nu tāpēc, ka tās nesamazina apturēšanas laiku, vai tāpēc, ka tās nenodrošina speciālo pasākumu izpildi riska mazināšanai,
- portatīvās rokas mašīnas un/vai ar roku vadāmās mašīnas.

Ierīcēm:

- jābūt ar skaidri saprotamām, skaidri redzamām un ātri pieejamām vadības ierīcēm,
- cik vien ātri iespējams, jāaptur bīstamais process, neradot papildu riskus,
- ja vajadzīgs, ar sprūdieņiem jāiedarbina vai jāļauj iedarbināt noteiktas drošības funkcijas.

Tikko beidzas ārkārtas gadījumiem paredzētas apturēšanas ierīces aktīva darbība pēc avārijas režīma ieslēgšanas, ierīcei jāturpina darboties avārijas režīmā līdz tā atcelšanai; nedrīkst pieļaut ierīces iedarbošanos, neizslēdzot avārijas režīmu, un jānodrošina, ka ierīci var izslēgt tikai, veicot attiecīgu darbību, un ka ierīces izslēgšana atkārtoti neiedarbina mašīnu, bet tikai dod iespēju to atkārtoti iedarbināt.

Ārkārtas gadījumiem paredzētajai apturēšanas funkcijai jābūt pieejamai un darbināmai jebkurā laikā neatkarīgi no darbības režīma.

Ārkārtas gadījumiem paredzētajām apturēšanas ierīcēm jābūt rezerves piekļuvei citiem aizsardzības pasākumiem, taču nav tie jāaizstāj.

1.2.4.4. **Mašīnu kopums**

Ja mašīnas vai mašīnu daļas paredzētas darbināšanai kopā, ražotājam šīs mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai apturēšanas vadības ierīces, to skaitā ierīces procesa apturēšanai ārkārtas gadījumos, var apturēt ne tikai pašu mašīnu, bet arī visas ar to saistītās iekārtas, ja to nepārtraukta darbība var būt bīstama.

1.2.5. **Vadības vai darbības režīmu izvēle**

Izvēlētajam vadības vai darbības režīmam jāatceļ visi citi vadības vai darbības režīmi, izņemot darbības apturēšanu ārkārtas gadījumos.

Ja mašīna ir projektēta un konstruēta, pieļaujot tās lietojumu vairākos vadības vai darbības režīmos, kas prasa dažādus aizsardzības pasākumus un/vai darba procedūras, tai jābūt aprīkotai ar režīmu selektoru, kuru var ieslēgt jebkurā stāvoklī. Katram selektora stāvoklim jābūt skaidri identificējamam un jāatbilst tikai vienam darbības vai vadības režīmam.

Selektoru drīkst aizstāt ar citu izvēles metodi, kas ierobežo konkrētu mašīnas funkciju lietošanu, padarot tās pieejamas tikai noteiktu kategoriju operatoriem.

Ja, pildot noteiktas operācijas, mašīnai jādarbojas ar pārvietotu vai noņemtu aizsargu un/vai deaktivētu aizsargierīci, vadības vai darbības režīmu selektoram vienlaikus:

- jāatceļ visi citi vadības vai darbības režīmi,
- jānodrošina bīstamu funkciju iedarbināšana tikai ar tādām vadības ierīcēm, kas prasa nepārtrauktu darbību,
- jāatļauj bīstamu funkciju iedarbināšanu tikai samazināta riska apstākļos, vienlaikus novēršot apdraudējumus, ko rada citi posmi,
- jānovērš jebkura bīstamo funkciju darbība, kas ar apzinātu vai neapzinātu darbību var iedarboties uz mašīnas sensoriem.

Ja šos četrus nosacījumus nav iespējams nodrošināt vienlaikus, vadības vai darbības režīmu selektoram jāaktīvizē citi aizsardzības pasākumi, kas izstrādāti un izveidoti, lai nodrošinātu brīvu darba zonu.

Turklāt operatoram jābūt iespējām vadīt tās daļas, ar kurām viņš strādā regulēšanas punktā.

1.2.6. **Energoapgādes traucējumi**

Energoapgādes pārtraukums, atjaunošana pēc pārtraukuma vai svārstības mašīnas energoapgādē neatkarīgi no to veida nedrīkst radīt bīstamu situāciju.

Īpaša uzmanība jāpievērš šādiem jautājumiem:

- mašīna nedrīkst sākt darboties negaidīti,
- mašīnas parametri nedrīkst mainīties nekontrolētā veidā, ja šādas izmaiņas var radīt bīstamas situācijas,
- mašīnas darbības apturēšana nedrīkst būt kavēta, ja apturēšanas komanda jau dota,

- neviena mašīnas kustīgā daļa vai mašīnas turētā detaļa nedrīkst krist vai tikt izgrūsta,
- automātiskā vai manuālā kustīgo daļu apturēšana, lai kāda tā būtu, nedrīkst būt traucēta,
- aizsargierīcēm pilnībā jāsauglabā efektivitāte vai arī jānoraida apturēšanas komanda.

1.3. AIZSARDZĪBA PRET MEHĀNISKA RAKSTURA APDRAUDĒJUMIEM

1.3.1. **Stabilitātes zuduma risks**

Mašīnai un tās sastāvdaļām un stiprinājumiem jābūt pietiekami stabiliem, lai izvairītos no apgāšanās, krišanas vai nekontrolētām kustībām transportēšanas, montāžas, demontāžas un jebkādas citas darbības laikā saistībā ar mašīnu.

Ja pati mašīnas forma vai paredzētā uzstādīšana nenodrošina pietiekamu stabilitāti, jāievēro piemēroti stiprinājuma līdzekļi, kas jānorāda instrukcijās.

1.3.2. **Demontēšanās risks darbības laikā**

Dažādām mašīnas daļām un to savienojumiem jāiztur slodze, kam tās ir pakļautas lietošanas laikā.

Lietojamo materiālu ilgzināšanai jāatbilst ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja paredzētajiem darba vides apstākļiem, īpaši attiecībā uz noguruma, novecošanās, korozijas un nodiluma parādībām.

Instrukcijās jānorāda apskates un tehniskās apkopes veids un biežums, kas vajadzīgi drošībai. Vajadzības gadījumā instrukcijās jānorāda daļas, kas izdilst, kā arī to nomaiņas kritēriji.

Ja plīšanas vai sairšanas risks saglabājas, kaut arī ir veikti pasākumi tā novēršanai, attiecīgās daļas jāuzmontē, jānovieto un/vai jāaizsargā tā, lai salūšanas gadījumā to fragmenti tiktu uztverti, tādējādi novēršot bīstamas situācijas.

Gan nekustīgām, gan lokanām caurulēm, pa kurām plūst šķidrums, īpaši zem augsta spiediena, jāiztur iespējams iekšējais un ārējais spiediens, un tām jābūt stingri nostiprinātām un/vai aizsargātām, lai salūšana neradītu risku.

Ja apstrādājamo materiālu instrumentam padod automātiski, cilvēku aizsardzības nolūkā jāievēro šādi nosacījumi:

- kad sagatave nonāk saskarē ar instrumentu, tam jābūt sasniegusam normālo darba stāvokli,
- ja instruments sāk darboties un/vai apstājas (kā paredzēts vai nejauši), padeve jāsaņem ar instrumenta kustību.

1.3.3. **Risks, ko rada krītoši vai izmesti objekti**

Jāievēro piesardzība, lai novērstu risku, ko rada krītoši vai izmesti objekti.

1.3.4. **Risks, ko rada virsmas, šķautnes vai stūri**

Ciktāl iespējams saskaņā ar mērķi, kuram tās ir paredzētas, pieejamām mašīnas daļām nedrīkst būt asas šķautnes, asi stūri un neapstrādātas virsmas, kas var radīt traumas.

1.3.5. **Risks saistībā ar daudzfunkciju mašīnām**

Ja mašīnas paredzētas vairāku dažādu operāciju veikšanai, operāciju starplaikā manuāli noņemot darba priekšmetu (daudzfunkciju mašīnas), tās jāprojektē un jākonstruē tā, lai katru šīs mašīnas sastāvdaļu var lietot atsevišķi, pārējām sastāvdaļām neradot risku apdraudējumam pakļautajām personām.

Šajā nolūkā jānodrošina iespēja iedarbināt un apturēt jebkuru neaizsargātu mašīnas sastāvdaļu atsevišķi.

1.3.6. **Risks saistībā ar pārmaiņām darbības nosacījumos**

Ja mašīna ir paredzēta operāciju izpildei ar dažādiem lietošanas nosacījumiem, tā jāprojektē un jākonstruē tā, lai šo nosacījumu izvēli un regulēšanu var izdarīt, neradot draudus drošībai.

1.3.7. **Risks saistībā ar kustīgajām daļām**

Mašīnas kustīgās daļas jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu saskares risku, kas var izraisīt nelaimes gadījumus, vai gadījumā, ja risks nav novēršams, lai tās būtu aprīkotas ar aizsargiem vai aizsargierīcēm.

Jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai novērstu darbībā iesaistīto kustīgo daļu nejaušu bloķēšanu. Ja veiktie pasākumi neizslēdz bloķēšanas varbūtību, ja nepieciešams, mašīna ir jāaprīko ar vajadzīgām īpašajām aizsargierīcēm vai instrumentiem, lai iekārtu varētu atbloķēt drošā veidā.

Instrukcijās un pēc iespējas arī uz mašīnas ar zīmi jānorāda uz šīm īpašajām aizsargierīcēm un kā tās lietojamas.

1.3.8. **Aizsarglīdzekļu izvēle aizsardzībai pret kustīgo daļu radītu risku**

Aizsargi vai aizsargierīces, ko lieto aizsardzībai pret kustīgo daļu radītu risku, jāizvēlas atkarībā no riska veida. Lai atvieglotu izvēli, jāvadās no turpmāk minētajām pamatnostādnēm.

1.3.8.1. **Transmisijas kustīgās daļas**

Aizsargiem, kas paredzēti cilvēku aizsardzībai pret apdraudējumiem, ko rada transmisijas kustīgās daļas, jābūt:

— vai nu nostiprinātiem aizsargiem, kā minēts 1.4.2.1. iedaļā, vai

— noņemamiem bloķēšanas aizsargiem, kā minēts 1.4.2.2. iedaļā.

Noņemamie bloķēšanas aizsargi būtu jālieto, ja bieži var rasties vajadzība piekļūt attiecīgajām daļām.

1.3.8.2. **Darba procesā iesaistītās kustīgās daļas**

Aizsargiem vai aizsargierīcēm, kas paredzētas cilvēku aizsardzībai pret apdraudējumiem, ko rada darbā iesaistītās kustīgās daļas, jābūt:

— vai nu nostiprinātiem aizsargiem, kā minēts 1.4.2.1. iedaļā, vai

— noņemamiem bloķēšanas aizsargiem, kā minēts 1.4.2.2. iedaļā, vai

— aizsargierīcēm, kā minēts 1.4.3. iedaļā, vai

— iepriekš minēto ierīču apvienojumam.

Tomēr, ja dažas darba procesā iesaistītās kustīgās daļas darbināšanas laikā nav iespējams pilnībā norobežot sakarā ar to, ka ir vajadzīga operatora iejaukšanās mašīnas darbībā, šādas daļas jāaprīko ar:

— nostiprinātiem aizsargiem vai noņemamiem bloķēšanas aizsargiem, kas liedz piekļuvi tām daļām, kas netiek izmantotas darbā, un

— regulējamiem aizsargiem, kā minēts 1.4.2.3. iedaļā, kas ierobežo piekļuvi tādām kustīgajām daļām, kurām piekļuve ir nepieciešama.

1.3.9. **Nekontrolētas kustības risks**

Ja mašīnas daļas darbība ir apturēta, jebkāda novirze no apturētā stāvokļa, lai kāda iemesla dēļ tā notiktu, ja tas nenotiek vadības ierīču darbības rezultātā, ir jānovērš vai arī šai novirzei jābūt tādai, kas nerada apdraudējumu.

1.4. AIZSARGU UN AIZSARGIERĪČU OBLIGĀTIE PARAMETRI

1.4.1. **Vispārīgās prasības**

Aizsargiem un aizsargierīcēm jābūt:

— ar izturīgu konstrukciju,

— droši nostiprinātām vietā,

— tādām, kas nerada papildu apdraudējumu,

- tādām, kas nav viegli apejamas vai padarāmas ekspluatācijai nederīgas,
- novietotām atbilstīgā attālumā no bīstamās zonas,
- tādām, kas minimāli traucē novērot ražošanas procesu, un
- tādām, kas ļauj uzstādīt un/vai nomainīt instrumentus, kā arī veikt apkopi, atļaujot piekļušanu tikai konkrētajai darba zonai, ja iespējams, nenoņemot aizsargus vai drošības sastāvdaļas.

Turklāt aizsargiem pēc iespējas ir jāaizsarga pret materiālu vai objektu izmešanu vai krišanu, kā arī pret mašīnas radītām emisijām.

1.4.2. **Īpašas prasības aizsargiem**

1.4.2.1. **Nekustīgi nostiprināti aizsargi**

Nekustīgi nostiprinātiem aizsargiem jābūt tādu sistēmu nostiprinātiem, ko iespējams atvērt vai noņemt tikai ar instrumentiem.

Ja aizsargus noņem, to stiprinājumu sistēmām jāpaliek piestiprinātām pie aizsargiem vai mašīnas.

Ja iespējams, jānodrošina, lai aizsargi neturas bez stiprinājumiem.

1.4.2.2. **Noņemami bloķēšanas aizsargi**

Noņemamiem bloķēšanas aizsargiem:

- atverot, cik iespējams, jāpaliek piestiprinātiem pie mašīnas,
- jābūt projektētiem un konstruētiem tā, lai tos būtu iespējams regulēt tikai ar apzinātu darbību.

Noņemamiem bloķēšanas aizsargiem jābūt saistītiem ar bloķēšanas ierīci, kas:

- novērš bīstamu mašīnas funkciju iedarbināšanu, iekams aizsargs nav aizvērts, un
- raida apturēšanas komandu ik reizi, kad aizsargs vairs nav aizvērts.

Ja operators var aizsniegt bīstamo zonu, pirms novērsts risks bīstamu mašīnas funkciju dēļ, noņemamie aizsargi jāpiesaista aizsarga aizslēgam papildus bloķēšanas ierīcei, kas:

- novērš mašīnas bīstamu funkciju iedarbināšanu, iekams aizsargs nav aizvērts un aizslēgts, un
- patur aizsargu aizvērtu un aizslēgtā stāvoklī, līdz novērsts traumas risks bīstamu mašīnas funkciju dēļ.

Noņemamajiem bloķēšanas aizsargiem jābūt projektētiem tā, lai vienas sastāvdaļas trūkums vai nepareiza darbība nepieļautu bīstamu mašīnas funkciju iedarbināšanu vai arī apturētu tās.

1.4.2.3. **Regulējami piekļuvi ierobežojoši aizsargi**

Regulējamiem aizsargiem, kas ierobežo piekļuvi tām kustīgo daļu zonām, kuru pieejamība ir nepieciešama darba izpildei, jābūt:

- manuāli vai automātiski regulējamiem atkarībā no veicamā darba veida,
- jābūt ātri regulējamiem, nelietojot instrumentus.

1.4.3. **Īpašas prasības aizsargierīcēm**

Aizsargierīces jāprojektē un jāierīko vadības sistēmā tā, lai:

- kustīgās daļas nevar sākt darboties, kamēr operatoram tās ir sasniedzamas,

- personas nevar saskarties ar kustīgajām daļām, kad tās kustas,
- vienas sastāvdaļas trūkums vai nepareiza darbība nepieļauj kustīgo daļu iedarbināšanu vai aptur to darbību.

Aizsargierīcēm jābūt regulējamām tikai ar apzinātu rīcību.

1.5. RISKS SAISTĪBA AR CITIEM APDRAUDĒJUMIEM

1.5.1. **Elektroenerģijas pievads**

Ja mašīnai ir elektroenerģijas pievads, tā jāprojektē, jākonstruē un jāaprīko tā, lai novērstu vai varētu novērst visus ar elektrību saistītus apdraudējumus.

Mašīnām piemēro drošības mērķus, kas noteikti Direktīvā 73/23/EEK. Tomēr pienākumus attiecībā uz mašīnu atbilstības novērtējumu un to laišanu tirgū un/vai nodošanu ekspluatācijā, ņemot vērā ar elektrību saistītos apdraudējumus, nosaka tikai šī direktīva.

1.5.2. **Statiskā elektrība**

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu vai ierobežotu potenciāli bīstama elektrostatiskā lādiņa veidošanos, un/vai tā jāaprīko ar izlādētājsistēmu.

1.5.3. **Tādas enerģijas pievads, kas nav elektroenerģija**

Ja mašīnu darbina enerģija, kas nav elektroenerģija, mašīna jāprojektē, jākonstruē un jāaprīko tā, lai novērstu visus potenciālos riskus, kas saistīti ar šiem enerģijas veidiem.

1.5.4. **Montāžas kļūdas**

Tādas kļūdas iespējamību noteiktu daļu montāžā vai atkārtotā uzstādīšanā, kas var radīt riskus, jānovērš, projektējot un konstruējot šādas daļas, vai, ja tas nav iespējams, informējot par šādām daļām un/vai to izvietojumu. Tāda pati informācija jāsniedz par kustīgajām daļām un/vai to izvietojumu, ja kustības virziens jāzina, lai novērstu risku.

Jebkura plašāka informācija par šiem riskiem, kas var būt vajadzīga, jāsniedz instrukcijās.

Ja nepareiza savienošana var radīt risku, nepareizas savienošanas iespējamība jānovērš, mašīnu projektējot, vai, ja tas nav iespējams, sniedzot attiecīgu informāciju uz sastāvdaļām, kas jāsavieno un, ja nepieciešams, uz savienošanas līdzekļiem.

1.5.5. **Ekstremāla temperatūra**

Jāveic pasākumi, lai novērstu jebkādu varbūtību gūt traumas, saskaroties ar mašīnas daļām vai materiāliem, kuru temperatūra ir augsta vai ļoti zema, vai tuvojoties tām.

Tāpat jāveic nepieciešamie pasākumi, lai izvairītos vai aizsargātu no riska, ka mašīna varētu izmest ļoti karstu vai ļoti aukstu materiālu.

1.5.6. **Ugunsdrošība**

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu jebkādus ugunsgrēka vai pārkaršanas riskus, ko rada pati mašīna vai mašīnas ražotās vai patērētās gāzes, šķidrums, putekļi, tvaiki vai citas vielas.

1.5.7. **Eksplozija**

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu eksplozijas riskus, ko rada pati mašīna vai mašīnas ražotās vai patērētās gāzes, šķidrums, putekļi, tvaiki vai citas vielas.

Ciktāl tas attiecas uz eksplozijas riskiem saistībā ar mašīnu lietošanu potenciāli sprādzienbīstamā atmosfērā, tām jāatbilst īpašo Kopienas direktīvu noteikumiem.

1.5.8. Troksnis

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai, ņemot vērā tehnikas attīstību un trokšņa mazināšanas līdzekļu pieejamību, līdz minimumam samazinātu risku, ko rada gaisa vadīts troksnis, jo īpaši pie trokšņa avota.

Trokšņa emisijas līmeni var novērtēt, atsaucoties uz salīdzināmiem emisijas datiem par līdzīgām mašīnām.

1.5.9. Vibrācija

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai, ņemot vērā tehnikas attīstību un vibrācijas mazināšanas līdzekļu pieejamību, līdz minimumam samazinātu risku, ko izraisa mašīnas radītā vibrācija, jo īpaši pie vibrācijas avota.

Vibrāciju emisijas līmeni var novērtēt, atsaucoties uz salīdzināmiem emisijas datiem par līdzīgām mašīnām.

1.5.10. Radiācija

Nevēlama radiācijas emisija no mašīnas jānovērš vai arī jāsamazina līdz tādām līmenim, kam nav nelabvēlīgas ietekmes uz cilvēkiem.

Jebkāda funkcionāla jonizējošas radiācijas emisija jāierobežo zemākajā līmenī, kāds ir pietiekams mašīnas pareizai funkcionēšanai tās iestatīšanas, darbības un tīrīšanas laikā. Ja pastāv risks, jāveic nepieciešamie aizsardzības pasākumi.

Jebkāda funkcionāla nejonizējošas radiācijas emisija iestatīšanas, darbības un tīrīšanas laikā jāierobežo tādā līmenī, kādā tai nav nelabvēlīgas ietekmes uz cilvēkiem.

1.5.11. Ārējā radiācija

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai ārējā radiācija netraucē to darbību.

1.5.12. Lāzera radiācija

Ja lieto lāzera iekārtas, jāievēro šādi noteikumi:

- lāzera iekārtas mašīnās jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu jebkādu nejaušu starojumu,
- lāzera iekārtas mašīnās jāaizsargā tā, lai derīgā radiācija, atstarotā vai izkliedētā radiācija, kā arī sekundārā radiācija neapdraud veselību,
- mašīnas lāzera iekārtu novērošanas vai regulēšanas optiskajam aprīkojumam jānovērš lāzera staru kaitīgā iedarbība uz veselību.

1.5.13. Bīstamu materiālu un vielu noplūde

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai būtu iespējams izvairīties no to radīto bīstamo materiālu un vielu ieelpošanas, norīšanas, saskares ar ādu, acīm un gļotādām, kā arī no to iekļūšanas organismā caur ādu.

Ja apdraudējumu nevar novērst, mašīna jāaprīko tā, lai bīstamos materiālus un vielas var uztvert, izsūknēt, notīrīt, izsmidzinot ūdeni, izfiltrēt vai apstrādāt ar jebkādu līdzvērtīgi efektīvu metodi.

Ja mašīnas normālas ekspluatācijas laikā process nav norobežots, uztveršanas un/vai izsūknēšanas ierīcēm jābūt izvietotām tā, lai tās darbotos cik vien iespējams efektīvi.

1.5.14. Ieslodzījuma risks

Mašīna jāprojektē, jākonstruē un jāaprīko tā, lai novērstu cilvēka ieslodzīšanu tajā, vai, ja tas nav iespējams, mašīna jāaprīko ar palīdzības izsaukšanas līdzekļiem.

1.5.15. Slīdēšanas, klupšanas vai krišanas risks

Mašīnas daļas, pa kurām jāpārvietojas vai uz kurām jāstāv cilvēkiem, jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu cilvēku slīdēšanu, klupšanu vai krišanu uz šīm daļām vai no tām.

Ja iespējams, šīs daļas jāaprīko ar rokturiem, kas nostiprināti atbilstīgi lietotāja tvērienam un dod iespēju tam noturēt stabilitāti.

1.5.16. Zibensizlāde

Mašīna, kuru nepieciešams aizsargāt pret zibens iedarbību tās lietojuma laikā, jāaprīko ar zibens rezultātā radušās elektriskā lādiņa novadīšanas sistēmu uz zemi.

1.6. APKOPE**1.6.1. Mašīnas apkope**

Regulēšanas un apkopes punktiem jāatrodas ārpus bīstamajām zonām. Jānodrošina iespējas veikt regulēšanas, apkopes, labošanas, tīrīšanas un apkalpošanas darbības, kad mašīna nedarbojas.

Ja vienu vai vairākus iepriekš minētos nosacījumus tehnisku iemeslu dēļ nav iespējams izpildīt, jānodrošina šo operāciju izpilde drošā veidā (skat. 1.2.5. iedaļu).

Ja mašīna darbojas automātiski un, ja vajadzīgs, arī citos gadījumos, jānodrošina savienotājierīces diagnostisko defektoskopisko iekārtu uzstādīšanai.

Mašīnu automātiskajām sastāvdaļām, kas bieži jāmaina, jābūt viegli un drošā veidā noņemamām un nomaināmām. Šīm sastāvdaļām jābūt pieejamām minēto uzdevumu izpildei, lietojot attiecīgus tehniskos līdzekļus saskaņā ar noteiktajiem darbības paņēmieniem.

1.6.2. Piekļūšana ekspluatācijas zonai un apkalpošanas punktiem

Mašīna jāprojektē un jākonstruē tā, lai varētu droši piekļūt visām zonām, kurās nepieciešama iejaukšanās mašīnas ekspluatācijas, regulēšanas un apkopes laikā.

1.6.3. Atvienošana no enerģijas avotiem

Visas mašīnas jāaprīko ar ierīcēm to atvienošanai no enerģijas avotiem. Tādas ierīces precīzi jāmarķē. Tām jābūt bloķējamām, ja atkārtota savienošana var apdraudēt cilvēkus. Jābūt iespējai atvienotājus bloķēt, ja operatoram nav iespējas no jebkura punkta, kas viņam pieejams, pārbaudīt, vai enerģija joprojām ir atvienota.

Ja mašīnu var pievienot elektrotīklam ar kontaktdakšas palīdzību, pietiek ar kontaktdakšas atvienošanu, ar nosacījumu, ka operators no jebkura punkta, kas viņam pieejams, var pārbaudīt, vai kontaktdakša joprojām ir atvienota.

Pēc enerģijas padeves pārtraukšanas visai mašīnas ķēdēs palikušajai vai uzkrātajai enerģijai jābūt izkliedējamai, neradot risku cilvēkiem.

Atkāpjoties no iepriekšējās daļas paredzētajām prasībām, noteiktas ķēdes var palikt savienotas ar enerģijas avotiem, piemēram, lai noturētu daļas, aizsargātu informāciju, apgaismotu interjerus u.tml. Šajā gadījumā jāveic īpaši pasākumi operatora aizsardzībai.

1.6.4. Operatora iejaukšanās

Mašīnas jāprojektē, jākonstruē un jāaprīko tā, lai vajadzība pēc operatora iejaukšanās būtu ierobežota. Ja bez operatora iejaukšanās nav iespējams iztikt, tai jābūt viegli un droši izpildāmai.

1.6.5. Iekšējo daļu tīrīšana

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai iekšējās daļās, kurās ir bijušas bīstamas vielas vai preparāti, var iztīrīt, neieejot daļās; arī atbloķēšanai jābūt iespējamai no ārpuses. Ja ir pilnīgi neiespējami iztīrīt iekšējās daļās, tajās neieejot, mašīna jāprojektē un jākonstruē tā, lai tīrīšana noritētu droši.

1.7. INFORMĀCIJA**1.7.1. Informācija un brīdinājumi uz mašīnas**

Informāciju un brīdinājumus uz mašīnas vēlams sniegt viegli saprotamu simbolu vai piktogrammu veidā. Jebkāda rakstveida vai mutiskā informācija un brīdinājumi jāizsaka oficiālajā(-ās) Kopienas valodā(-ās), ko saskaņā ar Līgumu var noteikt dalībvalsts, kurā mašīna laista tirgū un/vai nodota ekspluatācijā, un pēc pieprasījuma tiem var pievienot versijas jebkurā(-ās) citā(-ās) oficiālajā(-ās) Kopienas valodā(-ās), ko saprot operators.

1.7.1.1. Informācija un informācijas ierīces

Mašīnas vadīšanai vajadzīga informācija jāsniedz tā, lai tā būtu nepārprotama un viegli saprotama. Tā nedrīkst būt pārmērīga, lai nepārslogotu operatoru.

Vizuāliem ekrāniem vai citiem interaktīviem līdzekļiem, kas nodrošina informācijas apmaiņu starp operatoru un mašīnu, jābūt viegli saprotamiem un viegli lietojamiem.

1.7.1.2. Brīdinājuma ierīces

Ja neuzraudzītas mašīnas nepareiza darbība var apdraudēt apdraudējumam pakļauto personu veselību un drošību, mašīna jāaprīko ar attiecīgiem akustiskiem vai gaismas brīdinājuma signāliem.

Ja mašīna ir aprīkota ar brīdinājuma ierīcēm, tām jābūt nepārprotamām un viegli uztveramām. Operatoram jābūt līdzekļiem šo brīdinājuma ierīču pārbaudei jebkurā laikā.

Jāievēro īpašo Kopienas direktīvu prasības attiecībā uz krāsām un drošības signāliem.

1.7.2. Brīdinājums par nenovērsto risku

Ja, neraugoties uz veiktajiem projektēšanas pasākumiem drošības jomā, drošības pasākumiem un papildu aizsargpasākumiem, risks nav novērsts, jānodrošina nepieciešamie brīdinājumi, tostarp brīdināšanas ierīces.

1.7.3. Mašīnas marķējums

Visas mašīnas jāmarķē, redzami, salasāmi un neizdzēšami norādot vismaz šādus datus:

- ražotāja un, ja nepieciešams, viņa pilnvarotā pārstāvja uzņēmuma nosaukums un pilna adrese,
- mašīnas apzīmējums,
- CE marķējums (skatīt III pielikumu),
- sērijas vai tipa apzīmējums,
- sērijas numurs, ja tāds ir,
- izlaides gads, t. i., gads, kurā pabeigts ražošanas process.

Aizliegts priekšslaičīgi vai arī ar atpakaļejošu datumu datēt mašīnu, kad tai piestiprina CE marķējumu.

Turklāt uz mašīnas attiecīgi jānorāda, ja tā projektēta un konstruēta lietošanai sprādzienbīstamā vidē.

Uz mašīnas jānorāda arī visa informācija, kas attiecas uz tās tipu un ir būtiska saistībā ar lietošanas drošību. Uz šādu informāciju attiecas 1.7.1. iedaļā minētā prasība.

Ja ekspluatācijas laikā mašīnas daļa jāceļ ar pacelšanas iekārtu, šīs daļas masa jānorāda salasāmi, neizdzēšami un nepārprotami.

1.7.4. Instrukcijas

Visām mašīnām jābūt līdzīgu instrukcijām tās dalībvalsts oficiālajā(-ās) Kopienas valodā(-ās), kurā mašīnas laiž tirgū un/vai nodod ekspluatācijā.

Instrukcijām, kas pievienotas mašīnām, jābūt vai nu "Instrukcijām oriģinālvalodā" vai "Instrukciju tulkojumam no oriģinālvalodas", kādā gadījumā tulkojumam jāpievieno instrukcijas oriģinālvalodā.

Atkāpjoties no šīs prasības, apkopes instrukcijas, kas paredzētas ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja pilnvarotā specializētā personāla lietošanai, drīkst sastādīt tikai vienā no Kopienas valodām, kuru saprot šis specializētais personāls.

Instrukcijas jā sastāda saskaņā ar še turpmāk izklāstītajiem principiem.

1.7.4.1. Instrukciju sastādīšanas vispārējie principi

- a) Instrukcijas jā sastāda vienā vai vairākās oficiālajās Kopienas valodās. Ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja pārbaudītajā valodas versijā (–ās) jāparādās vārdiem “Instrukcijas oriģinālvalodā”.
- b) Ja “Instrukcijas oriģinālvalodā” nav nevienā no tās valsts oficiālajām valodām, kurā mašīnu lieto, ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim, vai personai, kas ievēd mašīnu attiecīgās valodas teritorijā, jānodrošina tulkojums šajā(–ās) valodā(–ās). Tulkojumos jābūt minētiem vārdiem “Instrukciju tulkojums no oriģinālvalodas”.
- c) Instrukciju saturā jāietver ne tikai paredzama mašīnas lietojuma apraksts, bet jāņem vērā arī jebkurš tās pamatotī paredzams nepareizs lietojums.
- d) Gadījumā, ja mašīna paredzēta neprofesionālu operatoru lietojumam, lietošanas instrukcijas redakcijai un salikumam jābūt tādām, kurā ņemts vērā vispārējās izglītības līmenis un uztveres spējas, kādas var pamatotī sagaidīt no šādiem operatoriem.

1.7.4.2. Instrukciju saturs

Katrā instrukciju rokasgrāmatā jābūt pēc iespējas vismaz šādai informācijai:

- a) ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja uzņēmuma nosaukums un pilna adrese;
- b) mašīnas apzīmējums, kā marķēts uz pašas mašīnas, izņemot sērijas numuru (skatīt 1.7.3. iedaļu);
- c) EK atbilstības deklarācija vai dokuments, kurā izklāstīts EK atbilstības deklarācijas saturs, norādot datus par mašīnu, kuros nav obligāti iekļaut sērijas numuru un parakstu;
- d) vispārīgs mašīnas apraksts;
- e) rasējumi, diagrammas, apraksti un paskaidrojumi, kas nepieciešami mašīnas lietošanai, apkopei, labošanai un tās pareizas darbības pārbaudei;
- f) tās (to) darba vietas(–u) apraksts, kurā(–ās) strādās operatori;
- g) mašīnai paredzētā lietojuma apraksts;
- h) brīdinājumi attiecībā uz veidiem, kā mašīnu nevajadzētu lietot, kas, kā pieredze rāda, varētu notikt;
- i) montāžas, uzstādīšanas un pieslēgšanas instrukcijas, tostarp rasējumi, diagrammas un stiprinājuma līdzekļi, kā arī šasijas vai konstrukcijas apzīmējums, uz kādas mašīna jāuzmontē;
- j) instrukcijas attiecībā uz uzstādīšanu un montāžu, lai samazinātu troksni un vibrāciju;
- k) instrukcijas par mašīnas nodošanu ekspluatācijā un lietošanu un, ja nepieciešams, instrukcijas attiecībā uz operatoru apmācību;
- l) informācija par nenovērsto risku, kas saglabājas, neraugoties uz pamatotajiem projektēšanas pasākumiem drošības jomā un veiktajiem drošības pasākumiem un papildu aizsargpasākumiem;
- m) instrukcijas par aizsargpasākumiem, kas jāveic lietotājam, nepieciešamības gadījumā ietverot arī informāciju par nepieciešamiem individuālās aizsardzības līdzekļiem;
- n) to instrumentu būtiskie parametri, kurus iespējams uzstādīt mašīnā;
- o) apstākļi, kādos mašīna atbilst stabilitātes prasībām lietošanas, transportēšanas, montāžas, demontāžas, dīkstāves, testēšanas laikā un kad tā paredzami nav lietojama;
- p) instrukcijas, lai nodrošinātu drošas transportēšanas, pārkraušanas un uzglabāšanas darbības, norādot mašīnas un tās dažādu daļu, kurus parasti transportē atsevišķi, svaru;
- q) darbības metode, kas jāievēro nelaiemes gadījumā vai tad, kad mašīna salūzusi; ja iespējama tās aizbloķēšana, tad darbības metode, kas jāievēro, lai būtu iespējams iekārtu droši atbloķēt;

- r) to noregulēšanas un apkopes darbību apraksts, kas jāveic lietotājam, kā arī tie profilakses pasākumi mašīnas apkopē, kas jāievēro;
- s) instrukcijas, kas izstrādātas, lai dotu iespēju droši veikt regulēšanu un apkopi, tostarp par aizsardzības pasākumiem, kādi veicami šo darbību laikā;
- t) lietojamo rezerves daļu specifikācijas, ja tās ietekmē operatoru veselību un drošību;
- u) šāda informācija par to trokšņu emisiju, kas izplatās pa gaisu:
  - vidējais A–novērtējuma skaņas spiediena līmenis darba vietās, ja tas pārsniedz 70 dB(A); ja tā līmenis nepārsniedz 70 dB(A), šis fakts jānorāda;
  - maksimālā C–novērtējuma emitētā skaņas spiediena vērtība darba vietās, ja tā pārsniedz 63 Pa (130 dB attiecībā pret 20 µPa);
  - mašīnas radītās A–novērtējuma skaņas stipruma līmenis darba vietās, ja vidējais A–novērtējuma skaņas spiediena līmenis darba vietās pārsniedz 80 dB(A).

Šīm vērtībām jābūt vai nu faktiski izmērītajām vērtībām attiecībā uz konkrēto mašīnu, vai arī noteiktajām vērtībām, pamatojoties uz mērījumiem, kādi veikti attiecībā uz tehniski salīdzināmām mašīnām, kas pārstāv ražojamās mašīnas veidu.

Ja mašīna ir īpaši liela, vidējā A–novērtējuma skaņas spiediena līmeņa vietā iespējams norādīt vidējā A–novērtējuma emitētā skaņas spiediena līmeni noteiktās vietās ap mašīnu.

Ja nepiemēro saskaņotos standartus, skaņas līmenis jāmēra ar mašīnai vispiemērotāko metodi. Kad norāda skaņas emisijas vērtības, jāprecizē jebkuras nenoteiktības attiecībā uz šīm vērtībām. Jānorāda mašīnas lietošanas nosacījumi mērīšanas laikā un mērīšanas metodes.

Ja darba vieta(–as) nav noteikta(–as) vai tās nevar noteikt, vidējais A–novērtējuma skaņas spiediena līmenis jāmēra 1 metra attālumā no mašīnas virsmas un 1,60 metru augstumā no grīdas vai pieejas platformas. Jānorāda maksimālā skaņas spiediena vieta un vērtība.

Ja īpašās Kopienas direktīvas paredz citas prasības attiecībā uz skaņas spiediena līmeņu vai skaņas jaudas līmeņu mērīšanu, jāpiemēro šādas direktīvas, un attiecīgie šīs iedaļas noteikumi nav jāpiemēro;

- v) ja iespējams, ka mašīna emitē nejonizējošu radiāciju, kas var apdraudēt cilvēkus, jo īpaši cilvēkus ar aktīvām vai neaktīvām implantētām medicīniskajām ierīcēm, informācija attiecībā uz emitēto radiāciju gan operatoram, gan arī citām tai pakļautajām personām.

1.7.4.3. Tirdzniecības literatūra

Tirdzniecības literatūra, kurā aprakstīta mašīna, nedrīkst būt pretrunā ar instrukcijām attiecībā uz veselības aizsardzības un drošības aspektiem. Tirdzniecības literatūrā, kurā aprakstīti mašīnas efektivitātes rādītāji, jābūt tai pašai informācijai par emisijām, kāda minēta instrukcijās.

2. PĀRDAVĒJUMA PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ VESELĪBAS AIZSARDZĪBU UN DROŠĪBU NOTEIKTU KATEGORIJU MAŠĪNĀM

Mašīnām, kas paredzētas darbībām ar pārtikas, kosmētikas vai farmaceitiskajiem produktiem, rokās turamajām un/vai ar roku darbināmām mašīnām, pārnēsājamām stiprināšanas un citām triecienspēka mašīnām, mašīnām koka un tāda materiāla, kura raksturlielumi līdzvērtīgi koka raksturlielumiem, apstrādei, jāatbilst visām būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, kādas aprakstītas šajā nodaļā (skatīt Vispārīgos principus, 4. punktu).

2.1. MAŠĪNAS, KAS PAREDZĒTAS DARBĪBĀM AR PĀRTIKAS, KOSMĒTIKAS VAI FARMACEITISKAJĪEM PRODUKTIEM

2.1.1. Vispārīgi noteikumi

Mašīnas, kas paredzētas lietojumam saskarē ar pārtikas, kosmētikas vai farmaceitiskajiem produktiem, jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu jebkādu infekcijas, saslimšanas vai saindēšanas risku.

Jāievēro šādas prasības:

- a) materiāliem, kas saskaras vai kam paredzēts nonākt saskarē ar pārtikas, kosmētikas vai farmaceitiskajiem produktiem, jāatbilst attiecīgajās direktīvās izklāstītajiem nosacījumiem. Mašīna jāprojektē un jākonstruē tā, lai šos materiālus varētu notīrīt pirms katras lietošanas; ja tas nav iespējams, tad jālieto vienreizējās lietošanas daļas;
- b) visām virsmām, kas nonāk saskarē ar pārtikas, kosmētikas vai farmaceitiskajiem produktiem un kas nav vienreizējās lietošanas daļu virsmas:
  - jābūt gludām, bez šķautnēm, spraugām, kur var krāties organiskas vielas; tas pats attiecas uz to savienojumiem,
  - jābūt projektētām tā, lai līdz minimumam samazinātu agregātu izvirzījumus, apmales, un padziļinājumus,
  - jābūt viegli tīrāmām un dezinficējamām, ja iespējams, pēc viegli demontējamo daļu noņemšanas; iekšējo virsmu liekuma rādiusam jābūt pietiekamam, lai nodrošinātu kārtīgas tīrīšanas iespējas;
- c) jāparedz iespējas no mašīnas pilnībā izlaist visus šķidrums, gāzes un aerosolus, kas veidojas no pārtikas, kosmētikas vai farmaceitiskajiem produktiem, kā arī no tīrīšanas, dezinficēšanas un skalošanas šķidrumiem (ja iespējams, "tīrīšanas" stāvoklī);
- d) mašīna jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu jebkādu vielu vai dzīvu būtņu, īpaši insektu, iekļūšanu vai jebkādu organisku vielu uzkrāšanos zonās, kuras nevar iztīrīt;
- e) mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai nekādas veselībai bīstamas palīgvielas, tostarp lietotās smērvielas, nevar saskarties ar pārtikas, kosmētikas vai farmaceitiskajiem produktiem. Ja vajadzīgs, mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai var pārbaudīt mašīnu nepārtrauktu atbilstību šai prasībai.

2.1.2. **Instrukcijas**

Instrukcijās attiecībā uz mašīnām, kas paredzētas darbībām ar pārtikas, kosmētikas vai farmaceitiskajiem produktiem, jānorāda ieteicamie tīrīšanas, dezinfekcijas un skalošanas līdzekļi un metodes ne tikai viegli pieejamu zonu apstrādei, bet arī to zonu apstrādei, kuras nav pieejamas vai piekļuve kurām nav vēlama.

2.2. PĀRNĒSĀJAMAS AR ROKU TURAMĀS UN/VAI AR ROKU VADĀMĀS MAŠĪNAS

2.2.1. **Vispārīgi noteikumi**

Pārnēsājamām ar roku turamām un/vai ar roku vadāmām mašīnām:

- atbilstīgi mašīnas tipam, jābūt pietiekama izmēra balsta virsmai un pietiekamam skaitam piemērota izmēra rokturu un balstu, kas izvietoti tā, ka nodrošina mašīnas stabilitāti paredzētos ekspluatācijas apstākļos,
- ja mašīnas rokturus nevar pilnīgi droši atlaist, jābūt aprīkotām ar manuālas iedarbināšanas un apturēšanas vadības ierīcēm, ko operators var darbināt, neatlaižot rokturus, izņemot gadījumus, kad tas ir tehniski neiespējami vai kad ir neatkarīga vadības ierīce,
- jānovērš nejaušas iedarbināšanas un/vai darbības turpināšanās risks, kad operators ir atlaidis rokturus. Ja šī prasība nav tehniski izpildāma, jāveic līdzvērtīgi pasākumi,
- jānodrošina iespēja vajadzības gadījumā vizuāli novērot bīstamo zonu un pārbaudīt instrumenta saskari ar apstrādājamo materiālu.

Pārnēsājamo mašīnu rokturis jāprojektē un jākonstruē tā, lai mašīnas iedarbināšana un apturēšana notiktu bez pastarpinājuma.

2.2.1.1. **Instrukcijas**

Instrukcijās jābūt šādai informācijai par roku turamo un ar roku vadāmo mašīnu radīto vibrāciju:

- vibrāciju kopējā vērtība, kas iedarbojas uz rokām, ja tas pārsniedz 2,5 m/s². Ja paātrinājums nepārsniedz 2,5 m/s², tas jānorāda,
- mērījuma nenoteiktība.

Šīm vērtībām jābūt vai nu faktiski izmēritajām vērtībām attiecībā uz konkrēto mašīnu, vai arī noteiktajām vērtībām, pamatojoties uz mērījumiem, kādi veikti attiecībā uz tehniski salīdzināmām mašīnām, kas pārstāv ražojamās mašīnas veidu.

Ja nepiemēro saskaņotos standartus, vibrāciju dati jāmēra, izmantojot vispiemērotāko mērījumu kodeksu attiecībā uz šo mašīnu.

Jānorāda ekspluatācijas apstākļi mērījuma veikšanas laikā un mērījuma metodes vai arī atsauce uz piemēroto saskaņoto standartu.

2.2.2. **Pārnēsājamas stiprināšanas un citas triecienspēka mašīnas**

2.2.2.1. **Vispārīgi noteikumi**

Pārnēsājamas stiprināšanas un citas triecienspēka mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai:

- enerģiju uz elementu, uz kuru iedarbojas trieciena spēks, raidītu starpierīce, kas atrodas iekārtā,
- aktivēšanas ierīce nepieļautu trieciena iedarbināšanu, ja mašīna neatrodas pareizā stāvoklī ar atbilstīgu spiedienu uz pamata materiālu,
- novērstu netīšu iedarbināšanu; ja nepieciešams, jāpieprasa pareiza aktivējošās ierīces un vadības ierīces darbību secība, lai iedarbinātu triecienu,
- darbības laikā vai trieciena gadījumā nebūtu iespējama netīša mašīnas iedarbināšana,
- ielādēšanas un izlādēšanas darbību varētu veikt viegli un droši.

Ja nepieciešams, mašīnas ražotājam jāparedz iespēju ierīci aprīkot ar šķembu aizsargu(-iem) un citu atbilstīgu aizsargu(-iem).

2.2.2.2. **Instrukcijas**

Instrukcijās jāsniedz nepieciešamā informācija attiecībā uz:

- piederumiem un maināmām ierīcēm, ko var lietot kopā ar mašīnu,
- piemērotiem stiprinājuma vai citiem triecienam pakļautiem elementiem, kādus var lietot kopā ar mašīnu,
- ja nepieciešams, piemērotām patronām, ko var izmantot.

2.3. **KOKA UN MATERIĀLU AR LĪDZĪGIEM TEHNISKIEM RAKSTURLIELUMIEM APSTRĀDES MAŠĪNAS**

Mašīnām, kas paredzētas koka apstrādei, un mašīnām, kas paredzētas tādu materiālu apstrādei, kuru raksturlielumi ir līdzīgi koka raksturlielumiem, ir jāatbilst šādām prasībām:

- a) mašīnas jāprojektē, jākonstruē un jāaprīko tā, lai ar mašīnu apstrādājamo priekšmetu var droši novietot un ar to droši veikt vajadzīgās operācijas; ja apstrādājamo priekšmetu uz darbgalda tur ar rokām, darbgaldam jābūt pietiekami stabilam, un tas nedrīkst apgrūtināt apstrādājamā priekšmeta pārvietošanu;
- b) ja mašīnas lietošanas nosacījumi var radīt darba priekšmetu vai to daļu izmešanas risku, mašīna jāprojektē, jākonstruē vai jāaprīko tā, lai novērstu izmešanu vai, ja tas nav iespējams, lai izmešana neapdraud operatoru un/vai apdraudējumam pakļautās personas;
- c) mašīna jāaprīko ar automātiskām bremsēm, kas pietiekami īsā laikā aptur instrumentu, ja tā apstāšanās laikā rodas risks ar to saskarties;
- d) ja instruments ir iebūvēts daļēji automatizētā mašīnā, tā jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu traumu risku.

3. **PAPILDU BŪTISKĀS PRAŠĪBAS ATTIECĪBĀ UZ VESELĪBAS AIZSARDZĪBU UN DROŠĪBU, LAI NOVĒRSTU APDRAUDĒJUMUS, KO RADA MAŠĪNU KUSTĪGUMS**

Mašīnām, kuru kustīgums rada apdraudējumus, jāatbilst visām būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, kādas aprakstītas šajā nodaļā (skatīt Vispārīgos principus, 4. punktu).

3.1. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

3.1.1. **Definīcijas**

a) "Mašīnas, kuru kustīgums rada apdraudējumus":

- mašīnas, kuru darbība prasa kustību ekspluatācijas laikā vai arī nepārtrauktu vai daļēji nepārtrauktu kustību starp fiksētām darba vietām,
- mašīnas, kuras darbina nekustinot, taču kuras var būt aprīkotas tā, lai dotu iespēju tās vieglāk pārvietot no vienas vietas uz citu.

b) "Vadītājs" ir operators, kas atbild par mašīnas pārvietošanu. Vadītājs var pārvietoties ar mašīnu vai ar kājām, pavadot mašīnu, vai vadīt mašīnu, izmantojot tālvadību.

3.2. DARBA VIETAS

3.2.1. **Vadītāja vieta**

Redzamībai no vadītāja vietas jābūt tādai, lai vadītājs varētu, būdams pilnīgā drošībā pats un neapdraudot citas darbā iesaistītās personas, vadīt mašīnu un tās instrumentus atbilstīgi tiem paredzētā lietojuma apstākļos. Ja nepieciešams, jānodrošina atbilstīgas ierīces, kas novērstu apdraudējumu neadekvātas tiešās redzamības dēļ.

Mašīna, kurā pārvietojas vadītājs, ir jāprojektē un jākonstruē tā, lai no savas vietas vadītājam nebūtu iespējama netīša saskare ar riteņiem un kāpurķēdēm.

Uz mašīnas sēdošu vadītāju vietas jāprojektē un jākonstruē tā, lai varētu uzstādīt vadītāja kabīni, ar nosacījumu, ka tas nepaliekina risku un tajā būtu brīva telpa. Kabīnē jābūt vietai, kurā atrodas vadītājam nepieciešamās instrukcijas.

3.2.2. **Sēdekļi**

Ja pastāv risks, ka vadītāju vai citas ar mašīnu pārvadātās personas varētu saspiest starp mašīnas daļām un zemi, ja mašīna ripo vai apgāžas, jo īpaši attiecībā uz mašīnām, kas aprīkotas ar aizsargierīci, kāda minēta 3.4.3. vai 3.4.4. iedaļā, viņu vietām jābūt projektētām vai aprīkotām ar drošības jostu sistēmu tā, lai noturētu cilvēkus savos sēdekļos, neierobežojot to kustību brīvību, kāda nepieciešama mašīnas vadīšanai vai kustībām saistībā ar konstrukciju, ko nosaka sēdekļu atsperojums. Šādas drošības jostu sistēmas nedrīkst uzstādīt, ja tās palielina risku.

3.2.3. **Vietas citām personām**

Ja lietošanas nosacījumi paredz, ka dažreiz vai regulāri ar mašīnu pārvadā vai uz tās strādā personas, kas nav vadītāji, viņām jānodrošina piemērotas vietas, kur var droši atrasties pārvadāšanas un darba laikā bez riska.

Šā pielikuma 3.2.1. iedaļas 1. un 2. daļa attiecas arī uz vietām, kas paredzētas personām, kas nav vadītājs.

3.3. VADĪBAS SISTĒMAS

Ja nepieciešams, jāveic pasākumi, lai novērstu neatļautu vadības ierīču lietojumu.

Tālvadības ierīču gadījumā uz katras vadības ierīces skaidri jānorāda mašīna, ko vada ar šo vadības ierīci.

Tālvadības sistēma jāprojektē un jākonstruē tā, lai tā iedarbotos tikai uz:

- konkrēto mašīnu,
- konkrētajām funkcijām.

Ar tālvadību vadāmām mašīnām jābūt projektētām un konstruētām tā, lai tās reaģētu tikai uz tiem signāliem, ko raida tam paredzētās vadības ierīces.

3.3.1. **Vadības ierīces**

Vadītājam jābūt iespējām iedarbināt visas vadības ierīces, kas vajadzīgas mašīnas vadīšanai no vadītāja vietas, izņemot to funkciju iedarbināšanu, kuras var droši iedarbināt tikai ar vadības ierīcēm, kas atrodas citās vietās. Šīs funkcijas, jo īpaši, ietver tās funkcijas, par ko atbild operatori, kas nav vadītāji, vai kuru izpildei vadītājam jāatstāj vadītāja vieta, lai tās droši vadītu.

Ja ir pedāļi, tie jāprojektē, jākonstruē un jāmontē tā, lai vadītājs tos var droši darbināt, pastāvot minimālam riskam tos sajust. To virsmām jābūt neslidīgām un viegli tīrāmām.

Ja to darbināšana var radīt apdraudējumus, jo īpaši bīstamas kustības, mašīnas vadības ierīcēm, izņemot tās, kuru stāvokļi ir iepriekš iestatīti, jāatgriežas neitrālā stāvoklī, tiklīdz operators tās atlaiž.

Ja mašīnai ir riteņi, stūres iekārta jāprojektē un jākonstruē tā, lai mazinātu stūres rata vai stūres sviras pēkšņas kustības, ko izraisa triecieni pret vadriteņiem.

Jebkura vadības ierīce, kas bloķē diferenciāli, jāprojektē un jāierīko tā, lai diferenciāli varētu atbloķēt, kamēr mašīna pārvietojas.

Šā pielikuma 1.2.2. iedaļas sestā daļa attiecībā uz akustiskiem un/vai vizuāliem brīdinājuma signāliem attiecas tikai uz mašīnas apgāšanās gadījumiem.

3.3.2. **Iedarbināšana/kustība**

Pašgājējas mašīnas, uz kurām sēž vadītājs, jāaprīko tā, lai jebkuru to braukšanas kustību kontrolētu tikai vadītājs.

Ja ekspluatācijas nolūkā mašīnai jāpievieno ierīces, kas pārsniedz tās normālo darba platumu (piemēram, stabilizatori, strēles u. tml.), vadītājam jānodrošina iespējas pirms mašīnas kustības sākšanas viegli pārlicināties, vai šīs ierīces ir īpašā stāvoklī, kas ļauj sākt drošu kustību.

Tas attiecas arī uz visām pārējām daļām, kam, lai kustība būtu droša, jābūt īpašā stāvoklī un, ja vajadzīgs, bloķētām.

Ja tas neizraisa citu risku, mašīnu kustībai jābūt atkarīgai no iepriekš minēto daļu novietojuma drošā stāvoklī.

Nedrīkst pieļaut, ka mašīna nejauši var uzsākt kustību motora iedarbināšanas brīdī.

3.3.3. **Braukšanas funkcija**

Neskarot ceļu satiksmes noteikumus, pašgājējām mašīnām un to piekabēm jāatbilst prasībām, kas attiecas uz ātruma samazināšanu, apstāšanos, bremzēšanu un nekustīgumu, lai garantētu drošību visos ekspluatācijas, iekraušanas, ātruma, ceļa virsmas un slīpuma apstākļos.

Vadītājam jābūt iespējām samazināt ātrumu un apturēt pašgājēju mašīnu ar galvenās ierīces palīdzību. Ja tas vajadzīgs drošības nolūkā, galvenās ierīces vai tās darbināšanai vajadzīgās enerģijas padeves defekta gadījumam jāierīko avārijas ierīce ar pilnīgi neatkarīgu un viegli pieejamu vadību ātruma samazināšanai un apturēšanai.

Ja tas vajadzīgs drošības nolūkā, stacionāra mašīna jāaprīko ar stāvvietas bloķēšanas ierīci, lai novērstu tās izkustēšanos. Šo ierīci drīkst lietot kopā ar vienu no šā punkta otrajā daļā minētajām ierīcēm, ja tā ir tīri mehāniska.

Ar tālvadību vadāma mašīna jāaprīko ar ierīcēm, kas tās darbību aptur automātiski un nekavējoties, un novērs iespējami bīstamu darbību šādās situācijās:

- ja vadītājs zaudē kontroli,
- ja mašīna saņem apturēšanas signālu,
- ja ar drošību saistītajā sistēmā daļā noteikts defekts,
- ja noteiktā laikā netiek saņemts apstiprinājuma signāls.

Šā pielikuma 1.2.4. iedaļa neattiecas uz braukšanas funkciju.

3.3.4. **Gājēja vadītas mašīnas kustība**

Gājēja vadītas pašgājējas mašīnas kustībai jābūt iespējamai tikai, vadītājam pastāvīgi darbinot attiecīgas vadības ierīces. Jo īpaši kustība nedrīkst sākties, iedarbinot motoru.

Gājēja vadītas pašgājējas mašīnas vadības sistēmas jāprojektē tā, lai mazinātu riskus, ko rada mašīnas nejauša kustība vadītāja virzienā, jo īpaši:

- triecienus,
- rotējošu darbīgo daļu radītas traumas.

Mašīnas parastas braukšanas ātrumam jāatbilst kājām ejoša vadītāja pārvietošanās ātrumam.

Ja mašīnai var pievienot rotējošu darbīgo daļu, nedrīkst būt iespējas darbināt šo darbīgo daļu, kad ir ieslēgta atpakaļgaitas vadības ierīce, izņemot gadījumus, kad mašīnas kustību izraisa darbīgās daļas kustība. Pēdējā gadījumā atpakaļgaitas ātrumam jābūt tādā, lai tas neapdraud vadītāju.

3.3.5. **Vadības ķēdes defekts**

Traucējumi servostūres elektroapgādē, ja tāda ir uzstādīta, nedrīkst mašīnu padarīt nevadāmu laikā, kas vajadzīgs tās apturēšanai.

3.4. AIZSARDZĪBA PRET MEHĀNISKIEM APDRAUDĒJUMIEM

3.4.1. **Nekontrolēta kustība**

Mašīna jāprojektē, jākonstruē tā un, ja vajadzīgs, jānovieto uz kustīga balsta, lai pārvietošanas laikā tās smaguma centra nekontrolējamas svārstības neietekmē tās stabilitāti vai nerada pārmērīgu deformāciju tās konstrukcijai.

3.4.2. **Transmisijas kustīgās ierīces**

Atkāpjoties no 1.3.8.1. iedaļas noteikumiem, dzinēju gadījumā pārvietojamiem aizsargiem, kas nepieļauj piekļuvi kustīgajām daļām dzinēja nodalījumā, nav nepieciešamas savienojamas ierīces, ja tos jāatver vai nu lietojot instrumentu vai atslēgu, vai arī vadības ierīci, kas atrodas vadītāja vietā, ar nosacījumu, ka vadītāja vieta ir pilnībā slēgta un slēdzama kabīne, kurā nav iespējams iekļūt nepiederošām personām.

3.4.3. **Apgāšanās**

Ja pašgājējai mašīnai, uz kuras sēž vadītājs un, iespējams, operatori vai citas personas, pastāv apgāšanās risks, mašīna jāaprīko ar atbilstīgu aizsargkonstrukciju, ja vien tas nepalielina riska līmeni.

Šai konstrukcijai jābūt tādai, lai apgāšanās gadījumā tā uz mašīnas sēdošai(-ām) personām nodrošina pietiekamu norobežotu telpu.

Lai pārbaudītu, vai konstrukcija atbilst otrās daļas prasībām, ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim katra tipa konstrukcijām jāveic attiecīgi testi vai jānodrošina, ka šādi testi veikti.

3.4.4. **Krītoši objekti**

Ja mašīnu, uz kuras sēž vadītājs un, iespējams, arī operatori vai citas personas, apdraud krītoši objekti vai materiāli, mašīna jāprojektē un jākonstruē tā, lai ņemtu vērā šo risku, un jāaprīko, ja mašīnas izmēri to ļauj, ar atbilstīgu aizsargkonstrukciju.

Šai konstrukcijai jābūt tādai, lai objekta vai materiāla krišanas gadījumā tā nodrošina uz mašīnas sēdošajām personām pietiekamu norobežotu telpu.

Lai pārbaudītu, vai konstrukcija atbilst otrās daļas prasībām, ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim katra tipa konstrukcijām jāveic attiecīgi testi vai jānodrošina, ka šādi testi ir veikti.

3.4.5. **Piekļuves līdzekļi**

Rokturi un pakāpieni jāprojektē un jānovieto tā, lai operatori tos lieto instinktīvi un neizmanto šim nolūkam vadības ierīces.

3.4.6. **Vilkšanas ierīces**

Visas mašīnas, ko lieto vilkšanai vai kas jāvelk, jāaprīko ar sakabes ierīcēm, kas projektētas, konstruētas un izvietotas tā, lai nodrošinātu vieglu un drošu sakabināšanu un atkabināšanu un novērstu nejaušu atkabināšanas lietošanas laikā.

Atkarībā no sakabes slodzes tādas mašīnas jāaprīko ar balstu, kura nesošā virsma atbilst slodzei un pamatam.

3.4.7. **Spēka pārvads starp pašgājēju mašīnu (vai traktoru) un darbināmo mašīnu**

Noņemamas mehāniskās transmisijas ierīces, kas savieno pašgājēju mašīnu (vai traktoru) ar pirmo darbināmās mašīnas stacionāro gultni, jāprojektē un jākonstruē tā, lai jebkura daļa, kas darbības laikā kustas, būtu aizsargāta visā tās garumā.

Spēka izvads pašgājējas mašīnas (vai traktora) pusē, kur pievienota noņemama mehāniskās transmisijas ierīce, jāaizsargā vai nu ar aizsargu, kas piestiprināts pie pašgājējas mašīnas (vai traktora) un savienots ar to, vai ar citu ierīci, kas nodrošina līdzvērtīgu aizsardzību.

Jābūt iespējamam šo aizsargu atvērt, lai piekļūtu noņemamai mehāniskās transmisijas ierīcei. Ja tā atrodas savā vietā, tur jābūt pietiekami daudz telpas, lai neļautu piedziņas vārpstai bojāt aizsargu mašīnas (vai traktora) kustēšanās laikā.

Darbināmās mašīnas pusē dzenošā vārpsta jānosedz ar aizsargietvaru, kas piestiprināts pie mašīnas.

Kardāna transmisiju drīkst aprīkot ar griezes momenta ierobežotājiem vai brīvrumbām tikai darbināmās mašīnas pusē. Noņemama mehāniskās transmisijas ierīce attiecīgi jāmarķē.

Visām darbināmajām mašīnām, kuru darbināšanai vajadzīga noņemama mehāniskās transmisijas ierīce, kas savieno darbināmo mašīnu ar pašgājēju mašīnu (vai traktoru), jābūt aprīkotām ar sistēmu noņemamas mehāniskās transmisijas ierīces pievienošanai tā, lai, mašīnu atkabinot, noņemamu mehāniskās transmisijas ierīci un tās aizsargu nebojā saskare ar zemi vai mašīnas daļu.

Aizsarga ārējās daļas jāprojektē, jākonstruē un jāizvieto tā, lai tās nevar griezties kopā ar noņemamu mehāniskās transmisijas ierīci. Vienkāršo kardāna savienojumu gadījumā aizsargam jānosedz transmisija līdz iekšējo skavu galiem, savukārt platleņķa kardāna savienojumu gadījumā — vismaz līdz ārējā savienojuma vai ārējo savienojumu centram.

Ja piekļuves iespējas darba vietām ir paredzētas tuvu noņemamai mehāniskās transmisijas ierīcei, tām jābūt projektētām un konstruētām tā, lai vārpstas aizsargus nevarētu izmantot kā pakāpienus, ja vien tie šādā nolūkā nav projektēti un konstruēti.

3.5. AIZSARDZĪBA PRET CITIEM APDRAUDĒJUMIEM

3.5.1. **Akumulatori**

Akumulatora korpuss jāprojektē un jākonstruē tā, lai apgāšanās gadījumā, cik iespējams, novērstu elektrolīta izlišanu uz operatora un/vai izgarojumu uzkrāšanos vietās, kur atrodas operatori.

Mašīna jāprojektē un jākonstruē tā, lai akumulatoru var atvienot ar šim nolūkam paredzētu viegli pieejamu ierīci.

3.5.2. **Ugunsdrošība**

Atkarībā no ražotāja prognozētā ugunsgrēka apdraudējuma mašīnā, ja tās izmēri atļauj, jābūt:

- viegli pieejamiem ugunsdzēsītajiem aparātiem, vai
- iebūvētām ugunsdzēsības sistēmām.

3.5.3. **Bīstamu vielu noplūde**

Šā pielikuma 1.5.13. iedaļas otro un trešo daļu nepiemēro, ja mašīnas galvenā funkcija ir produktu apsmidzināšana. Tomēr operatoram jābūt aizsargātam pret risku būt pakļautam šādu bīstamu noplūžu ietekmei.

3.6. INFORMĀCIJA UN NORĀDES

3.6.1. **Zīmes, signāli un brīdinājumi**

Visām mašīnām jābūt aprīkotām ar zīmēm un/vai instrukciju plāksnēm attiecībā uz to lietojumu, regulēšanu un apkopi, lai visos gadījumos, kad tas ir nepieciešams, nodrošinātu cilvēku veselības aizsardzību un drošību. Tās jāizvēlas, jāprojektē un jākonstruē tā, lai ir skaidri redzamas un neizdzēšamas.

Neskarot ceļu satiksmes noteikumus, mašīnām, uz kurām sēž vadītājs, jābūt aprīkotām ar šādām ierīcēm:

- ar akustisko brīdināšanas ierīci cilvēku brīdināšanai,
- ar paredzētajiem lietošanas apstākļiem piemērotu gaismas signālu sistēmu; pēdējā prasība neattiecas uz mašīnām, kas paredzētas tikai pazemes darbiem un kam nav elektriskās enerģijas,
- nepieciešamības gadījumā jābūt atbilstīgam savienojumam starp piekabi un mašīnu signālu darbināšanas nolūkā.

Ar tālvadību vadāmas mašīnas, kas normālos lietošanas apstākļos cilvēkiem rada sadursmes vai trieciena riskus, jāaprīko ar piemērotiem līdzekļiem brīdināšanai par tās kustību vai līdzekļiem cilvēku aizsargāšanai pret tādu risku. Tas pats attiecas uz mašīnām, kuru lietošana saistīta ar pastāvīgu uz priekšu un atpakaļ vērsta kustības atkārtanos uz vienas ass, ja vadītājs mašīnas aizmuguri tieši neredz.

Mašīnas jākonstruē tā, lai brīdinājuma un signalizācijas ierīces nevar nejauši izslēgt. Ja tas ir būtiski drošībai, šīs ierīces jāaprīko ar līdzekļiem to darbības pārbaudei un operatora informēšanai par to defektiem.

Ja mašīnas vai tās darbīgo daļu kustība ir īpaši bīstama, uz mašīnas jābūt zīmēm ar brīdinājumu netuvoties mašīnai tās darbības laikā; zīmēm jābūt salasāmām pietiekamā attālumā, lai garantētu apkārtējo cilvēku drošību.

3.6.2. **Marķējums**

Šāda informācija salasāmi un nenodzēšami jānorāda uz visām mašīnām:

- kilovatos (kW) izteikta nominālā jauda,
- kilogramos (kg) izteikta visbiežāk lietotās konfigurācijas masa,

un, ja vajadzīgs:

- pie sakabes kāša norādīts ņūtonos (N) izteikts ražotāja paredzētais maksimālais vilcējspēks,
- pie sakabes kāša norādīta ņūtonos (N) izteikta ražotāja paredzētā maksimālā vertikālā slodze.

3.6.3. **Instrukcijas**

3.6.3.1. **Vibrācijas**

Instrukcijās jāsniedz šāda informācija attiecībā uz mašīnas vibrāciju, kas iedarbojas uz rokām vai uz visu ķermeni:

- vibrāciju kopējā vērtība, kas iedarbojas uz rokām, ja tā pārsniedz 2,5 m/s². Ja tā nepārsniedz 2,5 m/s², tas jānorāda,
- vibrācijas svērtā paātrinājuma augstākā vidējā geometriskā vērtība, kas iedarbojas uz ķermeni, ja tā pārsniedz 0,5 m/s². Ja tā nepārsniedz 0,5 m/s², tas jānorāda,
- mērījuma nenoteiktība.

Šīm vērtībām jābūt vai nu reāli izmēritajām vērtībām attiecībā uz konkrēto mašīnu, vai arī noteiktajām vērtībām, pamatojoties uz mērījumiem, kādi veikti ar tehniski salīdzināmām mašīnām, kas pārstāv ražojamās mašīnas veidu.

Ja nelieto saskaņotos standartus, vibrācija jāmēra ar attiecīgajai mašīnai vispiemērotāko mērīšanas kodeksu.

Jānorāda mašīnas lietošanas nosacījumi mērīšanas laikā un mērīšanas kodeksi.

3.6.3.2. **Universāls lietojums**

Instrukcijās attiecībā uz mašīnām, kas paredzētas vairāku funkciju veikšanai atkarībā no izmantotajām ierīcēm, un instrukcijās attiecībā uz maināmām ierīcēm jābūt tāda informācijai, kāda nepieciešama drošas montāžas un pamata mašīnas un pievienojamo maināmo ierīču lietojuma nolūkā.

4. **PAPILDU BŪTISKĀS PRAŠĪBAS ATTIECĪBĀ UZ VESELĪBAS AIZSARDZĪBU UN DROŠĪBU, KAS JĀIEVĒRO, LAI NOVĒRSTU APDRAUDĒJUMUS, KURI SAISTĪTI AR CELŠANAS OPERĀCIJĀM**

Mašīnām, kas rada ar celšanas operācijām saistītus apdraudējumus, jāatbilst visām attiecīgajām būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, kādas aprakstītas šajā nodaļā (skatīt Vispārīgos principus, 4. punktu).

4.1. **VISPĀRĪGI NOTEIKUMI**

4.1.1. **Definīcijas**

- a) "celšanas operācija" ir tādu kravas vienību pārvietošana, ko veido preces un/vai personas, saistībā ar ko konkrētajā brīdī ir nepieciešama līmeņa maiņa;
- b) "vadāmā krava" ir krava, ko pārvieto pa nekustīgām vai lokanām vadsliedēm, kuru stāvokli nosaka stiprinājuma punkti;
- c) "darba koeficients" ir aritmētiskā attiecība starp kravu, kuras noturēšanu ar attiecīgo iekārtu, piederumu vai mašīnu ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis garantē, un maksimālo darba slodzi, kura norādīta uz iekārtas;
- d) "testa koeficients" ir aritmētiskā attiecība starp slodzi, kurai iekārtu, piederumu vai mašīnu pakļauj statiskajos vai dinamiskajos testos, un maksimālo darba slodzi, kura norādīta uz pacelājmašīnas vai celšanas palīgierīces;
- e) "statiskais tests" ir tests, kura laikā pacelājmašīnai vai celšanas palīgierīcei vispirms veic apskati un pakļauj spēkam, kas atbilst maksimālās darba slodzes un attiecīgā statiskās testa koeficienta reizinājumam, un tad veic atkārtotu apskati, lai konstatētu, vai slodze nav radījusi bojājumus;
- f) "dinamiskais tests" ir tests, kura laikā pacelājmašīnu visās iespējamās konfigurācijās darbina ar maksimālu darba slodzi, reizinot ar atbilstīgā dinamiskās testa koeficientu, ņemot vērā pacelājmašīnas dinamiku, lai pārbaudītu, vai tā darbojas pareizi;
- g) "kabīne" ir mašīnas daļa, uz kuras vai kurā personas un/vai preces atbalsta, lai paceltu.

4.1.2. **Aizsardzība pret mehāniskiem apdraudējumiem**

4.1.2.1. **Nepietiekamas stabilitātes radīts risks**

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai 1.3.1. iedaļā noteiktā stabilitāte saglabātos ekspluatācijas laikā un ārpus tā, tostarp visos transportēšanas, montāžas un demontāžas posmos, paredzamo sastāvdaļu avāriju laikā un arī saskaņā ar lietošanas instrukciju veikto testu laikā. Šajā nolūkā ražotājam vai viņa pilnvarotajam jāizmanto piemērotas verificēšanas metodes.

4.1.2.2. **Mašīnas, kas pārvietojas pa vadsliedēm un sliežu ceļiem.**

Mašīnām jābūt aprīkotām ar ierīcēm, kas novērš to noskriešanu no vadsliedēm vai sliežu ceļiem.

Ja šīs ierīces tomēr nenovērš mašīnas noskriešanas no sliedēm risku vai sliedes vai ritošās daļas bojājuma risku, ir jābūt ierīcēm, kas novērš iekārtas, aprīkojuma vai kravas krišanu vai mašīnas apgāšanos.

4.1.2.3. Mehāniskā izturība

Mašīnām, celšanas palīgierīcēm un noņemamām daļām jāiztur slodze, kam tās ir pakļautas lietošanas laikā vai ārpus tā paredzētajos uzstādīšanas un ekspluatācijas apstākļos visās attiecīgajās konfigurācijās, vajadzības gadījumā ievērojot vides faktoru un cilvēku pielikto spēku iedarbību. Šī prasība jāievēro arī transportējot, montējot un demontējot.

Mašīnas un celšanas palīgierīces jāprojektē un jākonstruē tā, lai, ievērojot paredzēto lietošanu, novērstu defektus, kas rodas noguruma vai nolietojuma dēļ.

Materiāli jāizvēlas atkarībā no paredzētās darba vides, īpaši ņemot vērā korozijas, nodiluma, triecieni, ekstremālas temperatūras, noguruma, trausluma un novecošanās faktorus.

Mašīnas un celšanas palīgierīces jāprojektē un jākonstruē tā, lai tās izturētu pārslodzi statistajos testos bez paliekošas deformācijas vai acīmredzamiem defektiem. Izturīguma aprēķinos jāņem vērā izraudzītās statistiskā testa koeficienta vērtības, lai garantētu atbilstīgu drošības līmeni; šim koeficientam parasti ir šādas vērtības:

- a) manuāli darbināmām mašīnām un celšanas palīgierīcēm: 1,5,
- b) citām mašīnām: 1,25.

Mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai tās bez darbības traucējumiem izturētu dinamiskos testus, kurus veic, piemērojot maksimālās darba slodzes un dinamiskā testa koeficienta reizinājumu. Dinamiskā testa koeficientu izraugās tā, lai garantētu atbilstīgu drošības līmeni – koeficients parasti ir vienāds ar 1,1. Testus parasti veic pie noteiktajiem nominālajiem ātrumiem. Ja mašīnas vadības ķēde ļauj vienlaicīgi izdarīt vairākas kustības, testi jāizdara vismazāk labvēlīgos apstākļos, t. i., parasti – apvienojot attiecīgās kustības.

4.1.2.4. Dzvensiksnas, spoles, riteņi, ķēdes un troses

Dzvensiksnu, spoļu un riteņu diametram jāatbilst trošu vai ķēžu izmēriem, ar kurām tos savieno.

Spoles un riteņi jāprojektē, jākonstruē un jāuzstāda tā, lai to troses vai ķēdes var griezties ap tiem nenokrītot.

Trosēm, ko tieši lieto kravas celšanai vai balstīšanai, nedrīkst būt savienojumi, izņemot to galos. Savienojumi toties var būt iekārtās, kas pēc projekta paredzētas regulārai pārveidošanai atkarībā no lietošanas vajadzībām.

Vienlaidu trosēm un to galiem izvēlas darba koeficientu, kas garantē atbilstīgu drošības līmeni. Parasti šis koeficients ir 5.

Celšanas ķēdēm izvēlas darba koeficientu, kas garantē atbilstīgu drošības līmeni. Parasti šis koeficients ir 4.

Lai pārbaudītu, vai ir sasniegts pietiekams darba koeficients, ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim katra tipa ķēdēm un trosēm, ko tieši lieto kravas celšanā, un trošu galiem jāveic attiecīgi testi vai jānodrošina, ka šādi testi ir veikti.

4.1.2.5. Celšanas palīgierīces un to sastāvdaļas

Celšanas palīgierīču un to sastāvdaļu izmēri jānosaka, ievērojot iespējamo nogurumu un novecošanās procesus atsevišķos ekspluatācijas ciklos saskaņā ar paredzamo darba mūžu, kāds norādīts ekspluatācijas nosacījumos konkrētam lietojumam.

Turklāt:

- a) metāla trošu/trošu galu savienojumu darba koeficients jāizvēlas tā, lai garantētu atbilstīgu drošības līmeni; šis koeficients parasti ir 5. Trosēm nedrīkst būt nekādu savienojumu vai cilpu, izņemot to galos;
- b) ja lieto ķēdes ar metinātiem posmiem, tiem jābūt īsā tipa posmiem. Jebkura tipa ķēdēm jāizvēlas darba koeficients, kas garantē atbilstīgu drošības līmeni; šis koeficients parasti ir 4;

- c) no tekstilmateriāla gatavotu virvju vai cilpu darba koeficients ir atkarīgs no materiāla, ražošanas metodes, izmēriem un lietojuma. Šis koeficients jāizvēlas tā, lai garantētu atbilstīgu drošības līmeni; parasti tas ir 7, ja materiālu kvalitāte ir ļoti laba un ražošanas metode atbilst paredzētajam lietojumam. Ja iepriekš minētais nav nodrošināts, parasti nosaka augstāku koeficientu, lai garantētu līdzvērtīgu drošības līmeni. No tekstilmateriāla ražotām virvēm un cilpām, kas nav bezgalīgas cilpas, nedrīkst būt mezgli vai savienojumi, izņemot cilpu galos;
- d) visām metāla daļām, no kā ražo vai ko lieto kopā ar cilpu, jāizvēlas darba koeficients, kas garantē atbilstīgu drošības līmeni; šis koeficients parasti ir 4;
- e) daudzkāju cilpas maksimālo darba jaudu nosaka, pamatojoties uz neizturīgākās kājas drošības koeficientu, kāju skaitu un samazinājuma koeficientu, kas atkarīgs no cilpas konfigurācijas;
- f) lai pārbaudītu, vai ir sasniegts pietiekams darba koeficients, ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim katra tipa detaļām, kas minētas a), b), c) un d) punktā, jāveic attiecīgi testi vai jānodrošina, ka šādi testi ir veikti.

4.1.2.6. **Kustību vadība**

Kustību vadības ierīcēm jādarbojas tā, lai garantētu tās mašīnas drošumu, kurā šādas ierīces ir uzstādītas.

- a) Mašīna jāprojektē un jākonstruē vai jāaprīko ar ierīcēm tā, lai tās detaļu kustību amplitūda nepārsniedz noteiktas robežas. Ja vajadzīgs, jānodrošina iepriekšējs brīdinājums par tādu ierīču darbību;
- b) ja vienā vietā vienlaikus var manevrēt vairākas stacionāras vai pa sliedēm braucošas mašīnas, kas rada sadursmes risku, tās jāprojektē un jākonstruē tā, lai tās var aprīkot ar šā riska novēršanas sistēmām;
- c) mašīnas jāprojektē un jākonstruē tā, lai krava nevar bīstami slīdēt vai brīvi un negaidīti krist pat daļēji vai pilnīga enerģijas piegādes traucējuma gadījumā vai operatoram pārtraucot mašīnas darbināšanu;
- d) nedrīkst pieļaut, ka normālos ekspluatācijas apstākļos kravu var nolaist vienīgi ar berzes bremzi, izņemot gadījumus, kad tādu iespēju prasa mašīnas funkcija;
- e) stiprinājuma ierīces jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu nejaušu kravas krišanu.

4.1.2.7. **Kravas kustības darbības laikā**

Mašīnas vadītāja vietai jānodrošina iespējami pilnīgāka kustīgo daļu kustības trajektoriju pārredzamība, lai novērstu iespējamās sadursmes ar cilvēkiem, iekārtām vai citām mašīnām, kas var manevrēt vienlaikus un radīt apdraudējumus.

Mašīnas ar vadāmu kravu jāprojektē un jākonstruē tā, lai novērstu cilvēku traumas no kravas, kabīnes vai pret-svaru kustības.

4.1.2.8. **Mašīnas, kas apkalpo stacionārus izkraušanas/izkāpšanas laukumus**

4.1.2.8.1. *Kabīnes kustības*

Tādas mašīnas kabīnei, kas apkalpo stacionārus izkraušanas/izkāpšanas laukumus, jābūt stingri novadāmām uz izkraušanas/izkāpšanas laukumiem un to teritorijā. Arī šķēru sistēmas uzskatāmas par stingru virzīšanas sistēmu.

4.1.2.8.2. *Piekļuve kabīnei*

Ja cilvēkiem ir piekļuve kabīnei, mašīnai jābūt projektētai un konstruētai tā, lai nodrošinātu kabīnes stacionāru stāvokli piekļuves brīdī, jo īpaši iekraušanas un izkraušanas brīdī.

Mašīnām jābūt projektētām un konstruētām tā, lai nodrošinātu to, ka kabīnes un apkalpojuma esošā izkraušanas/izkāpšanas laukuma līmeņu starpība nerada aizķeršanās risku.

4.1.2.8.3. *Risks saskares dēļ ar kustīgu kabīni*

Gadījumos, kas tas ir nepieciešams, lai izpildītu 4.1.2.7. iedaļas otrajā daļā noteiktās prasības, parastas ekspluatācijas laikā pārvietošanās zonai jābūt nepieejamai.

Ja apskates vai apkopes laikā personas, kas atrodas virs vai zem kabīnes, pakļautas riskam, ka tās var saspiest starp kabīni un jebkādam stacionārām daļām, jānodrošina pietiekami daudz brīvas telpas vai nu ar fizisku drošības salīņu starpniecību, vai arī ar mehāniskām ierīcēm, kas bloķē kabīnes kustību.

4.1.2.8.4. *No kabīnes krītošas kravas radīts risks*

Ja pastāv no kabīnes krītošas kravas risks, mašīna jāprojektē un jākonstruē tā, lai šādu risku novērstu.

4.1.2.8.5. *Izkraušanas/izkāpšanas laukumi*

Jānovērš risks, ko rada personu saskare ar kustīgu kabīni vai citām kustīgām daļām izkraušanas/izkāpšanas laukumos.

Ja pastāv risks, ka personas var iekrist kravas pārvietošanas zonā tad, kad izkraušanas/izkāpšanas laukumā kabīnes nav, jāierīko aizsargi, lai šādu risku novērstu. Šādi aizsargi nedrīkst būt atverami pārvietošanās zonas virzienā. Tie jāaprīko ar bloķējošu ierīci, ko vada no kabīnes un tādejādi novērš:

- bīstamu kabīnes kustību, pirms aizsargi nav aizvērti un bloķēti,
- bīstamu aizsarga atvēršanos, pirms kabīne nav apstājusies attiecīgajā izkraušanas/izkāpšanas laukumā.

4.1.3. ***Piemērotība paredzētajam nolūkam***

Kad pacelājmašīnu vai celšanas palīgierīces laiž tirgū vai pirmo reizi nodod ekspluatācijā, ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim, veicot attiecīgus pasākumus, jānodrošina tas, ka lietojumam sagatavotā mašīna vai celšanas palīgierīces – neatkarīgi no tā, vai tās darbina manuāli vai ar mehānisko enerģiju – var droši pildīt tām paredzētās funkcijas.

Ar visām pacelājmašīnām, kas gatavas nodošanai ekspluatācijā, jāveic 4.1.2.3. iedaļā minētais statiskais un dinamiskais tests.

Ja mašīnu nav iespējams samontēt ražotāja telpās vai viņa pilnvarotā pārstāvja telpās, attiecīgi pasākumi jāveic mašīnas lietošanas vietā. Pretējā gadījumā šādus pasākumus iespējams veikt vai nu ražotāja telpās, vai arī lietošanas vietā.

4.2. PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ MAŠĪNĀM, KURĀM NAV MANUĀLAS PIEDZIŅAS

4.2.1. ***Kustību vadība***

Mašīnu vai tās iekārtu kustību vadībā jāizmanto vadības ierīces, kas atgriežas neitrālā stāvoklī, tiklīdz operators tās atlaiž. Tomēr daļēju vai pilnīgu kustību gadījumā, ja šīs kustības nerada mašīnas vai kravas sadursmes riskus, minētās ierīces drīkst aizstāt ar automātiskām apturēšanas vadības ierīcēm, kas nodrošina apturēšanu iepriekš izvēlētajā līmenī, nelietojot vadības apturēšanas ierīci.

4.2.2. ***Iekraušanas vadība***

Mašīna, kuras maksimālā darba slodze nav mazāka par 1 000 kilogramiem vai kuras apgāšanās moments nav mazāks par 40 000 Nm, jāaprīko ar ierīcēm vadītāja brīdināšanai un bīstamu kravas kustību novēršanai:

- kad mašīna ir pārslogota vai nu maksimālās darba slodzes pārsniegšanas, vai maksimālā apgāšanās momenta dēļ, jo ir pārsniegts pieļaujamais kravas apjoms, vai
- ir pārsniegts apgāšanās moments.

4.2.3. ***Trošu vadības iekārtas***

Trošu transporta līdzekļi, traktori vai traktoru vilcēji jānotur ar pretsvariem vai ierīci, kas ļauj pastāvīgi kontrolēt spriegojumu.

4.3. INFORMĀCIJA UN MARĶĒJUMI

4.3.1. **Ķēdes, troses un pinumi**

Uz katras celšanas ķēdes, troses vai pinuma, kas nav kopuma daļa, jābūt marķējumam vai, ja tas nav iespējams, plāksnei vai nenoņemamam gredzenam, uz kura ir norādīts ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja vārds vai nosaukums un adrese, kā arī norāde uz attiecīgo sertifikātu.

Iepriekš minētajā sertifikātā jāsniedz vismaz šāda informācija:

- a) ražotāja un, ja nepieciešams, viņa pilnvarotā pārstāvja vārds vai nosaukums un adrese;
- b) ķēdes vai troses apraksts, kurā iekļautas šādas ziņas:
  - nominālais izmērs,
  - konstrukcija,
  - materiāls, no kā ķēde vai trose ražota, un
  - jebkura speciāla metalurģiska apstrāde, kādai materiāls pakļauts;
- c) izmantotā testēšanas metode;
- d) maksimālā slodze, kādai ķēdi vai trosi varētu pakļaut lietošanas laikā. Drīkst norādīt dažādiem lietojumiem atbilstīgu vērtību skalu.

4.3.2. **Celšanas palīgierīces**

Attiecībā uz visām celšanas palīgierīcēm jānorāda šādi dati:

- ziņas par materiālu, ja tāda informācija ir vajadzīga droša lietojuma nolūkā,
- ziņas par maksimālo darba slodzi.

Gadījumā, ja celšanas palīgierīces fiziski nav iespējams marķēt, pirmajā daļā minētās ziņas jānorāda plāksnītē vai ar citu līdzvērtīgu paņēmieni un stingri jānostiprina pie palīgierīces.

Informācijai jābūt salasāmai un jāatrodas vietā, kur tā nevarētu pazust nodiluma rezultātā vai mazināt palīgierīces izturību.

4.3.3. **Pacelājmašīnas**

Maksimālajai darba slodzei jābūt skaidri pamanāmi marķētai uz mašīnas. Šim marķējumam jābūt salasāmam, nenodzēšamam un neaizsifrētā formā.

Ja maksimālā darba slodze ir atkarīga no mašīnas konfigurācijas, katrā vadītāja vietā jābūt plāksnei, uz kuras norādīta katras konfigurācijas pieļaujamā slodze, vēlams diagrammu vai tabulu veidā.

Uz mašīnām, kas paredzētas tikai preču pacelšanai un ir aprīkotas ar kabīni, kurā iespējams iekļūt arī cilvēkiem, jābūt skaidram un nenodzēšamam brīdinājumam, kas aizliedz cilvēku pacelšanu. Šim brīdinājumam jābūt redzamam visās vietās, no kurām iespējama piekļuve kabīnei.

4.4. INSTRUKCIJAS

4.4.1. **Celšanas palīgierīces**

Katrai celšanas palīgierīces vai katrai sērijveida nedalāmai celšanas palīgierīču partijai jāpievieno lietošanas instrukcija, kurā sniegti vismaz šādi dati:

- a) paredzētais lietojums;
- b) lietojuma ierobežojumi (jo īpaši attiecībā uz tādām celšanas palīgierīcēm kā magnētiskie vai vakuuma spilveni, kas pilnībā neatbilst 4.1.2.6. iedaļas e) apakšpunktā minētajiem noteikumiem);
- c) lietošanas, montāžas un apkopes instrukcijas;
- d) izmantotais statistiskā testa koeficients.

4.4.2. **Pacēlājmašīnas**

Pacēlājmašīnām līdzī jādod instrukcijas, kurās ietverta informācija par:

- a) mašīnas tehniskajiem raksturlielumiem un jo īpaši par:
  - maksimālo darba slodzi, un nepieciešamības gadījumā jāpievieno 4.3.3. iedaļā 2. daļā raksturotās slodzes datu plāksnes vai slodzes datu tabulas kopija,
  - pretdarbības spēkiem pie kravas stiprinājumiem vai balstiem un sliedēm, ja tādas ir,
  - ja vajadzīgs, balasta definīciju un uzstādīšanu;
- b) formulāra saturu, ja formulāru nepiegādā kopā ar mašīnu;
- c) padomiem lietotājam, īpaši kravas tiešas redzamības nodrošināšanai;
- d) ja nepieciešams, testa ziņojumu, kurā norādīti ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja, vai viņu uzdevumā veiktie statistiskie un dinamiskie testi;
- e) attiecībā uz mašīnām, kas nav samontētas ražotāja telpās tādā formā, kādā tās lietojamas, — nepieciešamās instrukcijas par 4.1.3 iedaļā minēto pasākumu veikšanu, pirms mašīna pirmo reizi tiek nodota ekspluatācijā.

5. **PAPILDU BŪTISKĀS PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ VESELĪBAS AIZSARDZĪBU UN DROŠĪBU MAŠĪNĀM, KAS PAREDZĒTAS PAZEMES DARBIEM**

Mašīnām, kas paredzētas pazemes darbiem, jāatbilst visām būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, kādas aprakstītas šajā nodaļā (skatīt Vispārīgos principus, 4. punktu).

5.1. **AR NEPIETIEKAMU STABILITĀTI SAISTĪTS RISKS**

Pašgājēji griestu balsti jāprojektē un jākonstruē tā, lai tie pārvietojoties notur noteiktu virzienu un neslīd, pirms nonāk zem slodzes, un, nonākot zem slodzes un atbrīvojoties no tās. Tie jāaprīko ar atsevišķo hidraulisko balstu augšējo plātņu stiprinājumiem.

5.2. **KUSTĪBA**

Pašgājējiem griestu balstiem jāļauj cilvēkiem netraucēti pārvietoties.

5.3. **VADĪBAS IERĪCES**

Pa sliedēm braucošu mašīnu akseleratoram un bremzēm jābūt ar roku vadāmām. Tomēr avārijas bremzes drīkst būt ar kāju darbināmas.

Pašgājēju griestu balstu vadības ierīces jāprojektē un jāizvieto tā, lai pārvietošanas operāciju laikā attiecīgs balsts nodrošinātu patvērumu operatoram. Vadības ierīces jāaizsargā pret nejaušu atlaišanu.

5.4. **APTURĒŠANA**

Pa sliedēm braucošas pašgājējas mašīnas, kas paredzētas pazemes darbiem, jāaprīko ar avārijas bremzēm, kas iedarbojas uz mašīnas kustības vadības sistēmu tā, lai kustība tiktu apturēta tajā brīdī, kad vadītājs vairs nekontrolē kustību.

5.5. **UGUNSDROŠĪBA**

Attiecībā uz mašīnām, kurām ir viegli uzliesmojošas daļas, obligāti jāievēro 3.5.2. iedaļas otrais ievilkums.

Pazemes darbiem paredzētu mašīnu bremžu sistēma jāprojektē un jākonstruē tā, lai tā neradītu dzirksteles un neizraisītu ugunsgrēkus.

Pazemes darbiem paredzētu mašīnu iekšdedzes dzinējiem jābūt dzinējiem, kuros lieto zema iztvaikošanas spiediena degvielu un kuros nav iespējama elektriskas dzirksteles rašanās.

5.6. IZPLŪDES GĀZU EMISIJAS

Izplūdes gāzu emisijas no iekšdedzes dzinējiem nedrīkst izvadīt virzienā uz augšu.

6. PĀRĀRĀDĒJUMU PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ VESELĪBAS AIZSARDZĪBU UN DROŠĪBU MAŠĪNĀM, KAS RADA ĪPAŠUS APDRAUDĒJUMUS, PACEĻOT CILVĒKUS

Mašīnām, kas rada īpašus apdraudējumus, paceļot cilvēkus, jāatbilst visām attiecīgajām būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, kādas minētas šajā nodaļā (skatīt Vispārējos principus, 4. punktu).

6.1. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

6.1.1. **Mehāniskā izturība**

Kabīne, ieskaitot jebkādas nolaižamas durvis, jāprojektē un jākonstruē tā, lai sniegtu telpu un izturību, kāda atbilst maksimālajam cilvēku skaitam, ko pieļaujams uzņemt kabīnē, kā arī maksimālajai darba slodzei.

Darba koeficienti sastāvdaļām, kas noteiktas 4.1.2.4 un 4.1.2.5 iedaļā, nav pietiekami mašīnām, kuras paredzētas cilvēku celšanai vai pārvietošanai, un parasti jādivkāršo. Mašīnām, kas paredzētas cilvēku paceļšanai vai cilvēku un preču pacelšanai, jābūt aprīkotām ar kabīnes iekāršanas vai balsta sistēmu, kas projektēta un konstruēta, lai nodrošinātu atbilstīgu vispārējo drošības līmeni un novērstu kabīnes krišanas risku.

Ja kabīnes iekāršanā izmanto troses vai ķēdes, parasti nepieciešamas vismaz divas neatkarīgas troses vai ķēdes, kurām katrai ir savs, neatkarīgs stiprinājums.

6.1.2. **Bez cilvēku spēka darbināmu ierīču iekraušanas vadība**

Neatkarīgi no maksimālās darba slodzes un apgāšanās momenta vērtības ir jāpiemēro 4.2.2 iedaļā minētās prasības, ja vien ražotājs nepierāda, ka to pārslodzes vai apgāšanās risks nepastāv.

6.2. VADĪBAS IERĪCES

Ja drošības prasības nenosaka citus risinājumus, kabīne parasti jāprojektē un jākonstruē tā, lai iekšpusē esošajiem cilvēkiem ir pieejami vadības līdzekļi augšup un lejup vērstajai kustībai un, ja vajadzīgs, arī citai kabīnes kustībai.

Darbības laikā šīm vadības ierīcēm jābūt prioritārām attiecībā pret pārējām vadības ierīcēm, kas regulē to pašu kustību, izņemot ierīces apturēšanai ārkārtas gadījumos.

Šo kustību vadības ierīcēm jābūt tādām, kas atgriežas neitrālā stāvoklī, tiklīdz operators tās atlaiž, izņemot gadījumu, kad kabīne ir pilnībā slēgta.

6.3. RISKS CILVĒKIEM KABĪNĒ VAI UZ TĀS

6.3.1. **Risks kabīnes kustību dēļ**

Mašīnas, kas paredzētas cilvēku celšanai, jāprojektē, jākonstruē vai jāaprīko tā, lai pārāk liels kabīnes paātrinājums vai ātruma samazinājums nerada risku cilvēkiem.

6.3.2. **Risks saistībā ar cilvēku izkrišanu no kabīnes.**

Kabīne nedrīkst sasvērties tādā mērā, kas radītu tās iekšpusē esošo cilvēku izkrišanas risku, arī tad, kad mašīna un kabīne ir kustībā.

Ja kabīne ir projektēta kā darba vieta, jāievēro noteikumi, kas nodrošina stabilitāti un novērš bīstamas kustības.

Ja 1.1.15. iedaļā minētie pasākumi nav pietiekami, kabīne jāaprīko ar pietiekamu skaitu stiprinājumu punktu, kas atbilst atļautajam transportējamo cilvēku skaitam. Stiprinājuma punktiem jābūt pietiekami izturīgiem, lai uz tiem varētu izmantot individuālos aizsardzības līdzekļus pret krišanu no augstuma.

Jebkurām nobīdāmām durvīm grīdās vai griestos, vai sānu durvīm jābūt projektētām un konstruētām tā, lai nepieļautu netīšu atvēršanos; tām jāveras virzienā, kas novērš jebkādu izkrišanas risku gadījumā, ja atvērta neparedzēti.

6.3.3. **Risks, ko rada uz kabīni krītoši objekti.**

Ja pastāv risks, ka uz kabīni var krist kādi objekti un apdraudēt cilvēkus, kabīne jāaprīko ar aizsargjumu.

6.4. MAŠĪNAS, AR KURĀM APKALPO STACIONĀRUS IZKRAUŠANAS/IZKĀPŠANAS LAUKUMUS

6.4.1. **Risks cilvēkiem, kas atrodas kabīnē vai uz tās**

Kabīnei jābūt projektētai un konstruētai tā, lai novērstu risku, notiekot saskarei starp cilvēkiem un/vai objektiem kabīnes iekšienē vai uz tās un jebkādiem stacionāriem vai kustīgiem elementiem. Ja šīs prasības ievērošanas nolūkā nepieciešams, pašai kabīnei vajag būt pilnībā noslēgtai ar durvīm, kas aprīkotas ar bloķējošu ierīci, kas novērš bīstamas kabīnes kustības, ja šīs durvis nav aizvērtas. Durvīm jāpaliek aizvērtām, ja kabīne apstājas starp izkraušanas/izkāpšanas laukumiem, kur pastāv risks izkrišanai no kabīnes.

Mašīnām jābūt projektētām, konstruētām un nepieciešamības gadījumā aprīkotām ar ierīcēm, kas attiecīgi nepieļauj nekontrolētu kabīnes kustību augšup un lejup. Šīm ierīcēm jāspēj apturēt kabīnes kustību pie maksimālās darba slodzes un tai pārvietojoties paredzamajā maksimālajā ātrumā.

Apturēšanas darbība nedrīkst izraisīt tādu ātruma samazinājumu, kāds varētu kaitēt kabīnē esošajiem cilvēkiem, neatkarīgi no slodzes apstākļiem.

6.4.2. **Vadība izkraušanas/izkāpšanas laukumos**

Izkraušanas/izkāpšanas laukumos esošās vadības ierīces, kas nav ierīces lietojumam ārkārtas situācijā, nedrīkst ierosināt kabīnes kustības tad, kad:

- tiek darbinātas kabīnes vadības ierīces,
- kabīne neatrodas pie izkraušanas/izkāpšanas laukuma.

6.4.3. **Piekļuve kabīnei**

Aizsargiem pie izkraušanas/izkāpšanas laukumiem un uz kabīnes jābūt projektētiem un konstruētiem tā, lai nodrošinātu drošu nokļūšanu kabīnē un izkļūšanu no tās, ņemot vērā paredzamo paceļamo preču sortimentu un cilvēkus.

6.5. MARĶĒJUMI

Kabīnē jānorāda informācija, kas nepieciešama drošības nolūkā, tostarp:

- atļautais cilvēku skaits kabīnē,
- maksimālā darba slodze.

II PIELIKUMS

Deklarācijas

1. SATURS

A. Mašīnu EK atbilstības deklarācija

Šī deklarācija un tās tulkojumi jā sastāda saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem, kā instrukcijas (skatīt I pielikuma 1.7.4.1. iedaļas a) un b) apakšpunktu), un tai jābūt rakstītai mašīnrakstā vai rokrakstā ar drukātiem burtiem.

Šī deklarācija attiecas uz mašīnām tikai un vienīgi tajā stāvoklī, kādā tās laistas tirgū, un neattiecas uz sastāvdaļām, ko pievieno, un/vai darbības, ko veic vēlāk gala lietotājs.

EK atbilstības deklarācijā jāiekļauj šādas ziņas:

- 1) ražotāja un nepieciešamības gadījumā viņa pilnvarotā pārstāvja sabiedrības nosaukums un pilna adrese;
- 2) tās personas vārds un adrese, kura pilnvarota sastādīt tehnisko lietu un kurai jābūt reģistrētai Kopienā;
- 3) mašīnas apraksts un identifikācijas dati, tostarp vispārējs nosaukums, funkcija, modelis, tips, sērijas numurs un komercnosaukums;
- 4) teikums, kurā skaidri un nepārprotami deklarē, ka mašīna atbilst visiem attiecīgajiem šīs direktīvas noteikumiem, un, ja nepieciešams, līdzīgs teikums, kurā deklarē atbilstību citām direktīvām un/vai attiecīgajiem noteikumiem, kuriem mašīna atbilst. Šim atsaucēm jābūt atsaucēm uz tekstiem, kas publicēti *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*;
- 5) ja vajadzīgs, tās pilnvarotās iestādes nosaukums, adrese un identifikācijas numurs, kura veikusi IX pielikumā minēto EK tipa pārbaudi, un EK tipa pārbaudes sertifikāta numurs;
- 6) ja vajadzīgs, tās pilnvarotās iestādes nosaukums, adrese un identifikācijas numurs, kura apstiprinājusi pilnīgu kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, kas minēta X pielikumā;
- 7) ja vajadzīgs, norāde uz lietotajiem saskaņotajiem standartiem, kā minēts 7. panta 2. punktā;
- 8) ja vajadzīgs, norāde uz citiem lietotajiem tehniskajiem standartiem un specifikācijām;
- 9) deklarācijas sastādīšanas vieta un datums;
- 10) ziņas par personu, kas ir tiesīga sastādīt deklarāciju ražotāja vai viņa pilnvaroto pārstāvju vārdā, un tās paraksts.

B. Daļēji komplektētas mašīnas iekļaušanas deklarācija

Šī deklarācija un tās tulkojumi jā sastāda saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem, kā instrukcijas (skatīt I pielikuma 1.7.4.1. iedaļas a) un b) apakšpunktu), un tai jābūt rakstītai mašīnrakstā vai rokrakstā ar drukātiem burtiem.

Iekļaušanas deklarācijā jāiekļauj šādas ziņas:

- 1) daļēji komplektēto mašīnu ražotāja un nepieciešamības gadījumā viņa pilnvarotā pārstāvja sabiedrības nosaukums un adrese;
- 2) tās personas vārds un adrese, kura pilnvarota sagatavot attiecīgo tehnisko dokumentāciju un kurai jābūt reģistrētai Kopienā;
- 3) daļēji komplektētās mašīnas apraksts un identifikācijas dati, tostarp vispārējs nosaukums, funkcija, modelis, tips, sērijas numurs un komercnosaukums;
- 4) teikums, kurā deklarē, kuri šīs direktīvas būtiskie noteikumi ir piemēroti un ievēroti, un to, ka saskaņā ar VII pielikuma B daļu ir sastādīta attiecīga tehniskā dokumentācija, un, ja nepieciešams, teikums, kurā deklarē daļēji komplektēto mašīnu atbilstību citām attiecīgajām direktīvām. Šim atsaucēm jābūt atsaucēm uz tekstiem, kas publicēti *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*;
- 5) apņemšanās pēc valsts iestāžu pamatota pieprasījuma pārsūtīt attiecīgo informāciju par daļēji komplektētām mašīnām. Tas sevī ietver arī informācijas nodošanas metodi un neskar daļēji komplektēto mašīnu ražotāja intelektuālā īpašuma tiesības;
- 6) paziņojums, ka daļēji komplektēto mašīnu nedrīkst nodot ekspluatācijā, kamēr attiecībā uz galīgu mašīnu, kurā šī daļēji komplektētā mašīna ir ietverama, nav izdota deklarācija par tās atbilstību šīs direktīvas noteikumiem, ja tas nepieciešams;
- 7) deklarācijas sastādīšanas vieta un datums;
- 8) ziņas par personu, kas ir tiesīga sastādīt deklarāciju ražotāja vai viņa pilnvaroto pārstāvju vārdā, un tās paraksts.

2. GLABĀŠANA

Mašīnu ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim jā saglabā EK atbilstības deklarācijas oriģināls vismaz desmit gadus, sākot no beidzamās mašīnu ražošanas dienas.

Daļēji komplektētu mašīnu ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim jā saglabā iekļaušanas deklarācija vismaz desmit gadus, sākot no beidzamās daļēji komplektēto mašīnu ražošanas dienas.

III PIELIKUMS

CE marķējums

CE atbilstības marķējums sastāv no sākumburtiem CE, kuriem ir šāda forma:

Ja CE marķējumu samazina vai palielina, iepriekš redzamā zīmējuma proporcijas jāsauglabā.

CE marķējuma komponentiem jābūt vienāda augstuma, un tas nedrīkst būt mazāks par 5 mm. Šo minimālo izmēru drīkst neievērot, ja mašīna ir maza.

CE marķējumam jābūt piestiprinātam tiešā ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja vārda/nosaukuma tuvumā, izmantojot vienu un to pašu stiprināšanas metodi.

Ja piemērota pilnīga kvalitātes nodrošināšanas procedūra, kāda minēta 12. panta 3. punkta c) apakšpunktā un 12. panta 4. punkta b) apakšpunktā, aiz CE marķējuma jāseko pilnvarotās iestādes identifikācijas numuram.

IV PIELIKUMS

Mašīnu kategorijas, kurām jāpiemēro viena no 12. panta 3. un 4. punktā minētajām procedūrām

1. Šādu tipu ripzāģi (ar vienu vai vairākiem asmeņiem) koka un tam līdzīgu materiālu apstrādei vai gaļas un tai līdzīgu materiālu apstrādei:
    - 1.1. Zāģmašīnas ar darbības laikā nepārvietojamu asmeni (–ņiem) un ar nekustīgu darba galdu priekšmetu manuālai padevei vai ar demontējamu mehānizētu padevi;
    - 1.2. Zāģmašīnas ar darbības laikā nepārvietojamu asmeni(–ņiem) un ar manuāli darbināmu turp un atpakaļ pārvietojamu darba galdu vai ratiņiem;
    - 1.3. Zāģmašīnas ar darbības laikā nepārvietojamu asmeni(–ņiem) un ar iebūvētu mehāniskās padeves ierīci, ar manuālu iekraušanu un/vai izkraušanu;
    - 1.4. Zāģmašīnas ar darbības laikā kustīgu(–iem) asmeni(ņiem), kas pārvietojas mehāniski, ar manuālu iekraušanu un/vai izkraušanu.
  2. Virsmas kokapstrādes ēvelmašīnas ar rokas padevi.
  3. Kokapstrādes biezumēveles vienas puses apstrādei ar manuālu iekraušanu un/vai izkraušanu.
  4. Šādu tipu lentzāģi ar manuālu iekraušanu un/vai izkraušanu, kas paredzēti koka un tam līdzīgu materiālu apstrādei vai gaļas un tai līdzīgu materiālu apstrādei:
    - 4.1. Zāģmašīnas ar darbības laikā nepārvietojamu asmeni (–ņiem) un ar nekustīgu vai turp un atpakaļ kustināmu darba galdu vai ar atbalstu priekšmetam;
    - 4.2. Zāģmašīnas ar asmeni(–ņiem), kas montējamas uz ratiņiem ar turp un atpakaļ kustību.
  5. Koka un tam līdzīgu materiālu apstrādes jaukta tipa mašīnas, kas minētas 1. līdz 4. punktā un 7. punktā.
  6. Tapu frēzes ar rokas padevi un vairākiem instrumentu turētājiem kokapstrādei.
  7. Vertikālās tapu frēzes ar rokas padevi koka un tamlīdzīgu materiālu apstrādei.
  8. Portatīvie ķēdes zāģi kokapstrādei.
  9. Spiedes, tajā skaitā sviras, ar manuālu iekraušanu un/vai izkraušanu metālu aukstajai apstrādei, ja to kustīgās darbojošās daļas var pārvietoties vairāk nekā par 6 mm un ātrums var pārsniegt 30 mm/s.
  10. Iesmidzināšanas vai kompresijas plastmasas liešanas mašīnas ar manuālu iekraušanu vai izkraušanu.
  11. Iesmidzināšanas vai kompresijas gumijas liešanas mašīnas ar manuālu iekraušanu vai izkraušanu.
  12. Šādu tipu pazemes darbiem paredzētas mašīnas:
    - 12.1. Lokomotīves un bremžu vagoni,
    - 12.2. Hidrauliskie griestu balsti.
  13. Manuāli piekraujamas sadzīves atkritumu savākšanas mašīnas ar kompresijas mehānismu.
  14. Noņemamas mehāniskās transmisijas ierīces, tostarp to aizsargi.
  15. Aizsargi un noņemamas mehāniskās transmisijas ierīces.
  16. Transportlīdzekļu pacelāji.
  17. Cilvēku vai cilvēku un preču celšanas ierīces, kas saistītas ar vertikālas krišanas apdraudējumu no vairāk nekā trīs metru augstuma.
  18. Uz portatīviem ratiņiem darbināmas stiprināšanas un citas triecienspēka mašīnas.
  19. Aizsardzības ierīces, kas paredzētas cilvēku klātbūtnes noteikšanai.
  20. Mehāniskās piedziņas noņemami bloķēšanas aizsargi, kas paredzēti kā aizsargierīces lietojumam mašīnās, kas minētas 9., 10. un 11. punktā.
  21. Loģikas ierīces drošības funkciju nodrošināšanai.
  22. Pretapgāšanās konstrukcijas (ROPS).
  23. Konstrukcijas aizsardzībai pret krītošiem objektiem (FOPS).
-

V PIELIKUMS

Indikatīvais drošības sastāvdaļu saraksts, kas minēts 2. panta c) apakšpunktā

1. Aizsargi noņemamām mehāniskās transmisijas ierīcēm.
2. Aizsardzības ierīces, kas paredzētas cilvēku klātbūtnes noteikšanai.
3. Noņemami bloķēšanas aizsargi ar mehānisko piedziņu, kas paredzēti lietojumam kā aizsargierīces V pielikuma 9., 10. un 11. punktā minētajās mašīnās.
4. Loģiskās ierīces drošības funkcijām.
5. Vārsti ar papildu līdzekļiem defektu noteikšanai, kas paredzēti bīstamu mašīnas kustību vadībai.
6. Savācēj sistēmas mašīnu noplūdēm.
7. Aizsargi un aizsardzības ierīces, kas paredzēti cilvēku aizsardzībai no kustīgajām daļām, kas iesaistītas mašīnas darbības procesā.
8. Novērošanas ierīces iekraušanas un kustību uzraudzībai pacelājmāšīnās.
9. Ierobežotājsistēmas, kas notur cilvēkus sēdekļos.
10. Apturēšanas ierīces ārkārtas gadījumiem.
11. Izlādes sistēmas, lai novērstu potenciāli bīstamu elektrostatisko lādiņu uzkrāšanos.
12. I pielikuma 1.5.7., 3.4.7. un 4.1.2.6. iedaļā minētie enerģijas ierobežotāji un atbrīvošanas ierīces.
13. Sistēmas un ierīces, kas samazina trokšņu un vibrāciju emisiju.
14. Pretapgāšanās konstrukcijas (ROPS),
15. Konstrukcijas aizsardzībai pret krītošiem objektiem (FOPS),
16. Abu roku vadības ierīces.
17. Šādā sarakstā iekļautās sastāvdaļas mašīnām, kas paredzētas cilvēku pacelšanai un/vai nolaišanai starp dažādiem laukumiem:
  - a) ierīces laukumu durvju nobloķēšanai;
  - b) ierīces, kas nepieļauj slodzi nesošā mezgla krišanu vai nekontrolētu kustību uz augšu;
  - c) ierīces ātruma pārsniegšanas ierobežošanai,
  - d) enerģiju akumulējoši amortizatori:
    - nelineāri, vai
    - ar pretkustības slāpēšanu;
  - e) enerģiju izkliedējoši amortizatori;
  - f) drošības ierīces, kas pieslēgtas hidrauliskās enerģijas ķēžu spailēm, kur tās izmanto kā krišanas novēršanas ierīces;
  - g) tāda drošības elektroierīce aizsargslēdžu veidā, kas satur elektroniskas sastāvdaļas.

VI PIELIKUMS

Montāžas instrukcijas daļēji komplektētām mašīnām

Montāžas instrukcijās attiecībā uz daļēji komplektētām mašīnām jābūt to nosacījumu aprakstam, kādi jāievēro, lai veiktu pareizu iekļaušanu gala mašīnā tā, lai nerastos apdraudējums veselībai un drošībai.

Montāžas instrukcijām jābūt rakstītām oficiālajā Kopienas valodā, ko pieņem to mašīnu ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis, kurās daļēji komplektētās mašīnas tiks uzstādītas.

VII PIELIKUMS

A. Mašīnu tehniskā lieta

Šajā daļā raksturota tehniskās lietas sastādīšanas procedūra. Tehniskajai lietai jāapliecina, ka mašīna atbilst direktīvas prasībām. Tajā jāietver šādam novērtējumam nepieciešamajā apmērā vajadzīgā informācija par mašīnas konstrukciju, ražošanu un darbību. Tehniskā lieta jā sastāda vienā vai vairākās Kopienas oficiālajās valodās, izņemot instrukcijas attiecībā uz mašīnu, kam piemēro I pielikuma 1.7.4.1 iedaļas īpašos noteikumus.

1. Tehniskajā lietā jāietver šādas ziņas:

a) konstrukcijas lieta, kurā ietverts:

- mašīnas vispārīgs apraksts,
- visaptverošs mašīnas rasējums un vadības slēgumu rasējumi, kā arī attiecīgie apraksti un paskaidrojumi, kādi nepieciešami, lai saprastu mašīnas darbību,
- pilnībā detalizēti rasējumi, kam pievienotas jebkādas aprēķinu piezīmes, testu rezultāti, sertifikāti u. tml., kas nepieciešami, lai pārbaudītu mašīnas atbilstību būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību,
- dokumentācija par risku novērtējumu, kurā atspoguļota ievērotā procedūra, tostarp:
  - i) būtisko prasību saraksts attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību, ko piemēro konkrētajai mašīnai,
  - ii) to aizsardzības pasākumu apraksts, kas ieviesti, lai novērstu noteiktos apdraudējumus vai samazinātu risku, un, ja nepieciešams, norāde uz joprojām pastāvošu risku, kas saistīts ar mašīnu;
- lietotie standarti un citas tehniskās specifikācijas, norādot šajos standartos ietvertās būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību,
- jebkāds tehniskais pārskats, kurā sniegti vai nu ražotāja, vai arī ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja izvēlētās struktūras veikto testu rezultāti,
- mašīnas instrukciju kopija,
- ja nepieciešams, iekļaušanas deklarācija attiecībā uz daļēji komplektētām mašīnām un attiecīgās šādu mašīnu montāžas instrukcijas,
- ja nepieciešams, mašīnas vai citu mašīnā ietverto ražojumu EK atbilstības deklarācijas kopijas,
- EK atbilstības deklarācijas kopija;

b) attiecībā uz sērijveida ražošanu — iekšējie pasākumi, kādi tiks ieviesti, lai nodrošinātu to, ka mašīna saglabās atbilstību direktīvas noteikumiem.

Ražotājam jāveic nepieciešamā izpēte un testi attiecībā uz mašīnas sastāvdaļām, stiprinājumiem vai nokomplektēto mašīnu, lai noteiktu, vai sava projekta vai konstrukcijas dēļ to iespējams droši samontēt un nodot ekspluatācijā. Attiecīgos ziņojumus un rezultātus iekļauj tehniskajā lietā.

2. 1. punktā minētajai tehniskajai lietai jābūt pieejamai dalībvalstu kompetentajām iestādēm vismaz 10 gadus pēc mašīnas ražošanas dienas vai arī pēc dienas, kurā ražota beidzamā mašīnu vienība, ja tā ir sērijveida ražošana.

Šai tehniskajai lietai nav jāatrodas Kopienas teritorijā, tāpat tai nav jābūt pastāvīgi pieejamai materiālā formā. Tomēr personai, kas norādīta EK atbilstības deklarācijā, jāspēj to apkopot un padarīt pieejamu tādā laikā, kas samērojams ar tās sarežģītību.

Tehniskajā lietā nav jāiekļauj detalizēti plāni vai jebkāda cita specifiska informācija attiecībā uz mašīnas ražošanā lietotajiem pakārtotajiem mezgliem, ja vien zināšanas par šādiem mezgliem nav svarīgas pārbaūzei veikšanā saistībā ar būtiskām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību.

3. Tehniskās lietas neiesniegšana, atsaucoties uz kompetento valsts iestāžu pienācīgi pamatotu pieprasījumu, var veidot pietiekamu pamatojumu apšaubīt konkrētās mašīnas atbilstību šīs direktīvas būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību.

B. Attiecīgā daļēji komplektētu mašīnu tehniskā dokumentācija

Šajā daļā aprakstīta attiecīgas tehniskās dokumentācijas sastādīšanas procedūra. Dokumentācijā jāatspoguļo, kuras direktīvas prasības ir piemērotas un ievērotas. Tajā jāietver šādam novērtējumam nepieciešamajā apmērā vajadzīgā informācija par daļēji komplektētas mašīnas konstrukciju, ražošanu un darbību. Tehniskā lieta jā sastāda vienā vai vairākās Kopienas oficiālajās valodās.

Dokumentācijā jāietver šādas ziņas:

a) konstrukcijas lieta, kurā ietverts:

- visaptverošs daļēji komplektētās mašīnas rasējums un vadības slēgumu rasējumi,
- pilnībā detalizēti rasējumi, kam pievienotas jebkādas aprēķinu piezīmes, testu rezultāti, sertifikāti u. tml., kas nepieciešami, lai pārbaudītu daļēji komplektētās mašīnas atbilstību būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību,
- dokumentācija par risku novērtējumu, kurā atspoguļota ievērotā procedūra, tostarp:
  - i) to būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību saraksts, ko piemēro un ievēro;
  - ii) to aizsardzības pasākumu apraksts, kas ieviesti, lai novērstu noteiktos apdraudējumus vai samazinātu risku, un, ja nepieciešams, norāde uz joprojām pastāvošu risku;
  - iii) lietotie standarti un citas tehniskās specifikācijas, norādot šajos standartos ietvertās būtiskās prasības attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību;
  - iv) jebkāds tehniskais pārskats, kurā sniegti vai nu ražotāja, vai arī ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja izvēlētās struktūras veikto testu rezultāti;
  - v) montāžas instrukciju kopija attiecībā uz daļēji komplektēto mašīnu;

b) attiecībā uz sērijveida ražošanu — iekšējie pasākumi, kādi tiks ieviesti, lai nodrošinātu to, ka daļēji komplektētā mašīna saglabās atbilstību piemērojamajām būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību.

Ražotājam jāveic nepieciešamā izpēte un testi attiecībā uz mašīnas sastāvdaļām, stiprinājumiem vai daļēji komplektēto mašīnu, lai noteiktu, vai sava projekta vai konstrukcijas dēļ to iespējams droši samontēt un nodot ekspluatācijā. Attiecīgos ziņojumus un rezultātus iekļauj tehniskajā lietā.

Attiecīgajai tehniskajai dokumentācijai jābūt pieejamai vismaz 10 gadus pēc daļēji komplektētās mašīnas ražošanas dienas vai, ja tā ir sērijveida ražošana, pēc dienas, kurā ražota beidzamā daļēji komplektēto mašīnu vienība, un pēc pieprasījuma jāiesniedz dalībvalstu kompetentajām iestādēm. Tai nav jāatrodas Kopienas teritorijā, tāpat tai nav jābūt pastāvīgi pieejamai materiālā formā. Tomēr personai, kas norādīta iekļaušanas deklarācijā, jāspēj to apkopot un iesniegt attiecīgajai iestādei tādā laika periodā, kas samērojams ar tās sarežģītību.

Tehniskās dokumentācijas neiesniegšana, atsaucoties uz kompetento valsts iestāžu pienācīgi pamatotu pieprasījumu, var veidot pietiekamu pamatojumu apšaubīt konkrētās daļēji komplektētās mašīnas atbilstību piemērojamajām un atzītajām būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību.

VIII PIELIKUMS

Atbilstības novērtēšana, veicot iekšējās pārbaudēs mašīnu ražotnē

1. Šajā pielikumā aprakstīta procedūra, ar kuras starpniecību ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis, kurš veic 2. un 3. punktā noteiktos pienākumus, nodrošina un deklarē to, ka konkrētā mašīna atbilst direktīvas attiecīgajām prasībām.
  2. Attiecībā uz katru konkrētās sērijas pārstāvošo tipu ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis sastāda tehnisko lietu, kāda minēta VII pielikuma A daļā.
  3. Ražotājam jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai ražošanas process nodrošinātu ražoto mašīnu atbilstību VII pielikuma A daļā minētajai tehniskajai lietai un direktīvas prasībām.
-

IX PIELIKUMS

EK tipa pārbaude

EK tipa pārbaude ir procedūra, kurā pilnvarota iestāde konstatē un apliecina, ka iesniegtais mašīnas paraugs, kāds minēts IV pielikumā (turpmāk "tips") atbilst direktīvas prasībām.

1. Attiecībā uz katru tipu ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim jāstāda tehniskā lieta, kas minēta VII pielikuma A daļā.
2. Attiecībā uz katru tipu ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim jāiesniedz EK tipa pārbaudes pieteikums pilnvarotajai iestādei pēc savas izvēles.

Pieteikumā iekļauj:

- ražotāja vai, ja vajadzīgs, viņa pilnvarotā pārstāvja vārdu vai nosaukumu un adresi,
- rakstveida deklarāciju, ka pieteikums nav iesniegts citai pilnvarotajai iestādei,
- tehnisko lietu.

Turklāt pieteicējs nodod pilnvarotās iestādes rīcībā tipa paraugu. Pilnvarotā iestāde var lūgt vairākus paraugus, ja to prasa testa programma.

3. Pilnvarotā iestāde:
  - 3.1. Iepazīstas ar tehnisko lietu, pārbauda, vai tips ražots atbilstīgi šai lietai, un nosaka tos elementus, kuri projektēti saskaņā ar attiecīgajiem standartu noteikumiem, kas minēti 7. panta 2. punktā, un tos elementus, kuru projekts nav balstīts uz attiecīgajiem šo standartu noteikumiem;
  - 3.2. Veic atbilstīgas apskates, mērījumus un testus vai nodrošina to veikšanu, lai pārlicinātos, vai pieņemtie risinājumi atbilst šīs direktīvas būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību tajā gadījumā, ja nav piemēroti 7. panta 2. punktā minētie standarti;
  - 3.3. Ja 7. panta 2. punktā minētie saskaņotie standarti ir piemēroti, veic atbilstīgas apskates, mērījumus un testus vai nodrošina to veikšanu, lai pārlicinātos, vai šie standarti faktiski piemēroti;
  - 3.4. Vienojas ar pieteikuma iesniedzēju par vietu, kur veiks pārbaudi attiecībā uz to, vai tips ražots saskaņā ar izskatīto tehnisko lietu, un kur notiks nepieciešamās apskates, mērījumi un testi.
4. Ja tips atbilst direktīvas noteikumiem, pilnvarotā iestāde izsniedz pieteikuma iesniedzējam EK tipa pārbaudes sertifikātu. Sertifikātā jāietver ražotāja un viņa pilnvarotā pārstāvja vārds vai nosaukums un adrese, dati, kas nepieciešami apstiprinātā tipa identificēšanai, pārbaudes secinājumi un nosacījumi, kādiem pakļauta šī sertifikāta izsniegšana.

Ražotājs un pilnvarotā iestāde patur minētā sertifikāta kopiju, tehnisko lietu un visus attiecīgos dokumentus 15 gadus no sertifikāta izsniegšanas dienas.

5. Ja tips neatbilst direktīvas noteikumiem, pilnvarotā iestāde atsaka EK tipa pārbaudes sertifikāta izsniegšanu pieteikuma iesniedzējam un detalizēti pamato sava atteikuma iemeslu. Tā informē pieteikuma iesniedzēju, pārējās pilnvarotās iestādes un dalībvalsti, kura to pilnvarojusi. Jābūt pieejamai apelācijas procedūrai.
6. Pieteikuma iesniedzējs informē pilnvaroto iestādi, kas patur tehnisko lietu attiecībā uz EK tipa pārbaudes sertifikātu, par visām apstiprinātā tipa modifikācijām. Pilnvarotā iestāde pārbauda šīs modifikācijas un pēc tam vai nu apstiprina esoša EK tipa pārbaudes sertifikāta derīgumu, vai arī izdod jaunu sertifikātu, ja šīs modifikācijas varētu pasliktināt atbilstību būtiskajām prasībām attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību vai paredzētajiem šī tipa darba apstākļiem.
7. Komisija, dalībvalstis un citas pilnvarotās iestādes var pēc pieprasījuma iegūt EK tipa pārbaudes sertifikātu kopijas. Pēc pamatota pieprasījuma Komisija un dalībvalstis var saņemt tehniskās lietas kopiju un pilnvarotās iestādes veikto pārbauci rezultātus.
8. Lietām un sarakstei attiecībā uz EK tipa pārbaudes procedūrām jābūt rakstītām tās dalībvalsts oficiālajā(-ās) Kopienas valodā(-ās), kurā reģistrēta pilnvarotā iestāde, vai arī jebkura citā oficiālajā Kopienas valodā, kas pilnvarotajai iestādei ir pieņemama.

9. EK tipa pārbaudes sertifikāta derīgums
  - 9.1. Pilnvarotajai iestādei ir pastāvīga atbildība par to, lai nodrošinātu EK tipa pārbaudes sertifikāta spēkā esamību. Tā informē ražotāju par jebkādam lielākām izmaiņām, kam varētu būt ietekme uz sertifikāta derīgumu. Pilnvarotā iestāde atsauc tos sertifikātus, kas vairs nav derīgi.
  - 9.2. Attiecīgo mašīnu ražotājam ir nepārtraukta atbildība par to, lai nodrošinātu konkrēto mašīnu atbilstību attiecīgajai modernizācijas pakāpei.
  - 9.3. Ražotājs lūdz pilnvarotajai iestādei pārskatīt EK tipa pārbaudes sertifikāta derīgumu ik pēc pieciem gadiem.
Ja pilnvarotā iestāde atzīst, ka sertifikāts paliek spēkā, ievērojot mašīnas atbilstību modernām prasībām, tā atjauno sertifikātu uz nākamajiem pieciem gadiem.
Ražotājs un pilnvarotā iestāde patur minētā sertifikāta, tehniskās lietas un visas attiecīgās dokumentācijas kopijas 15 gadus no sertifikāta izsniegšanas dienas.
  - 9.4. Gadījumā, ja EK tipa pārbaudes sertifikāta derīguma termiņš netiek atjaunots, ražotājs pārtrauc laist tirgū konkrēto mašīnu.
-

X PIELIKUMS

Pilnīga kvalitātes nodrošināšana

Šajā pielikumā aprakstīta IV pielikumā minēto mašīnu atbilstības novērtēšana, ko ražo, izmantojot pilnīgu kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, procedūra, saskaņā ar kuru pilnvarotā iestāde novērtē un apstiprina kvalitātes sistēmu un uzrauga tās piemērošanu.

1. Ražotājam jāīsteno apstiprinātā kvalitātes sistēma projektēšanā, ražošanā, galīgajā apskatē un testēšanā, kā norādīts 2. punktā, un tas pakļaujas 3. punktā minētajai uzraudzībai.
2. Kvalitātes sistēma
- 2.1. Ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis iesniedz pieteikumu par savas kvalitātes sistēmas novērtēšanu pilnvarotajai iestādei pēc savas izvēles.

Pieteikumā ietver šādas ziņas:

- ražotāja un, ja vajadzīgs, viņa pilnvarotā pārstāvja vārds vai nosaukums un adrese,
  - mašīnu projektēšanas, ražošanas, apskates, testēšanas un uzglabāšanas vieta,
  - VII pielikuma A daļā aprakstītā tehniskā lieta attiecībā uz katras IV pielikumā minētās mašīnu kategorijas vienu modeli, ko viņš paredzējis ražot,
  - kvalitātes sistēmas dokumentācija,
  - rakstiska deklarācija, ka pieteikums nav iesniegts citai pilnvarotajai iestādei.
- 2.2. Kvalitātes sistēmai jānodrošina mašīnu atbilstība šīs direktīvas noteikumiem. Visiem ražotāja pieņemtajiem elementiem, prasībām un noteikumiem jābūt dokumentētiem sistemātiskā un kārtīgā veidā pasākumu, procedūru un rakstveida instrukciju formā. Šai dokumentācijai par kvalitātes sistēmu jāsniedz vienota interpretācija attiecībā uz procedūras un kvalitātes pasākumiem, tādiem kā kvalitātes programmas, plāni, rokasgrāmatas un uzskaitē.

Šajā dokumentācija jo īpaši jābūt atbilstīgam aprakstam attiecībā uz:

- kvalitātes uzdevumiem, organizatorisko struktūru un vadības atbildību un pilnvarām saistībā ar mašīnu projektēšanu un kvalitāti,
  - tehniskā projekta specifikācijām, tostarp standartiem, ko piemēros, un gadījumā, ja 7. panta 2. punktā minētos standartus nepiemēro pilnībā, līdzekļiem, ko lietos, lai nodrošinātu šīs direktīvas būtisko prasību ievērošanu attiecībā uz veselības aizsardzību un drošību,
  - projekta apskates un projekta pārbaudes metodēm, procesiem un sistemātiskajām darbībām, ko lietos, projektējot mašīnu, uz ko attiecas šī direktīva,
  - atbilstīgajām ražošanas, kvalitātes kontroles un kvalitātes nodrošināšanas metodēm, procesiem un sistemātiskajām darbībām, ko izmantos,
  - apskatēm un testiem, ko veiks pirms ražošanas, tās laikā un pēc ražošanas, un biežumu, ar kādu tās tiks veiktas,
  - kvalitātes uzskaiti, tādu kā ziņojumi par apskatēm un testu dati, kalibrēšanas dati un pārskati par attiecīgā personāla kvalifikāciju,
  - vēlamā mašīnu projekta un kvalitātes sasniegšanas uzraudzības līdzekļiem, kā arī efektīvu kvalitātes sistēmas darbību.
- 2.3. Pilnvarotā iestāde novērtē kvalitātes sistēmu un nosaka, vai tā atbilst 2.2. punkta prasībām.

Kvalitātes sistēmas elementi, kas atbilst attiecīgajam saskaņotajam standartam, uzskatāmi par atbilstīgiem attiecīgajām 2.2. punktā minētajām prasībām.

Revidentu grupā jābūt vismaz vienam loceklim, kuram ir pieredze mašīnu tehnoloģijas novērtēšanā. Novērtēšanas procedūrā iekļauta apskate, ko veic uz vietas ražotāja telpās. Novērtēšanas laikā revidentu grupa veic 2. 1. punkta otrās daļas trešajā ievilkumā minētās tehniskās dokumentācijas pārbaudi, lai pārliecinātos par tās atbilstību attiecīgajām veselības un drošības prasībām.

Ražotājam vai viņa pilnvarotajam pārstāvim paziņo lēmumu. Paziņojumā jāietver pārbaudes secinājumi un pamatots novērtējuma lēmums. Jābūt pieejamai apelācijas procedūrai.

- 2.4. Ražotājs apņemas izpildīt saistības, kas izriet no apstiprinātās kvalitātes sistēmas, un nodrošināt, ka tā saglabā savu atbilstību un efektivitāti.
- Ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis informē pilnvaroto iestādi, kura kvalitātes sistēmu apstiprinājusi, par jebkādam plānotām izmaiņām šajā sistēmā.
- Pilnvarotā iestāde izvērtē ierosinātās izmaiņas un pieņem lēmumu par to, vai mainītā kvalitātes nodrošināšanas sistēma arī turpmāk būs atbilstīga 2.2. punktā minētajām prasībām, vai arī ir nepieciešams atkārtots novērtējums.
- Pilnvarotā iestāde informē ražotāju par savu lēmumu. Paziņojumā ietver secinājumus un pamatotu novērtējuma lēmumu.
3. Uzraudzība, par ko atbild pilnvarotā iestāde
- 3.1 Uzraudzības mērķis ir pārliecināties, vai ražotājs pienācīgi pilda tās saistības, kas izriet no apstiprinātās kvalitātes sistēmas.
- 3.2 Ražotājam jāļauj pilnvarotajai iestādei apskates nolūkā piekļūt projektēšanas, ražošanas, apskates, testēšanas un uzglabāšanas vietai un jānodrošina pilnvarotā iestāde ar visu nepieciešamo informāciju, tādu kā:
- kvalitātes sistēmas dokumentācija,
  - kvalitātes uzskaites, kas paredzēta tajā kvalitātes sistēmas daļā, kas attiecas uz projektu, piemēram, analīžu rezultāti, aprēķini, testi u. tml.,
  - kvalitātes uzskaites, kas paredzēta tajā kvalitātes sistēmas daļā, kas attiecas uz ražošanu, piemēram, ziņojumi par apskatēm un testu dati, kalibrēšanas dati, pārskati par attiecīgā personāla kvalifikāciju u. tml.
- 3.3 Pilnvarotā iestāde veic regulāras revīzijas, lai pārliecinātos, vai ražotājs uztur un piemēro kvalitātes sistēmu; pilnvarotā iestāde iesniedz ražotājam revīzijas ziņojumu. Regulāro revīziju biežumam jābūt tādā, lai ik pēc trijiem gadiem varētu veikt pilnīgu pārvērtēšanu.
- 3.4 Turklāt pilnvarotā iestāde var ierasties pie ražotāja iepriekš nepieteiktās vizītēs. Šādu papildu apmeklējumu vajadzību un to biežumu noteiks, pamatojoties uz uzraudzības vizīšu sistēmu, ko pārvalda pilnvarotā iestāde. Jo īpaši uzraudzības vizīšu sistēmā jāņem vērā šādi faktori:
- iepriekšējo uzraudzības apmeklējumu rezultāti,
  - nepieciešamība uzraudzīt korektīvus pasākumus,
  - ja vajadzīgs, īpašie nosacījumi, kas saistīti ar sistēmas apstiprinājumu,
  - būtiskas modifikācijas ražošanas procesa, pasākumu vai metožu organizācijā.
- Šādu apmeklējumu gadījumā pilnvarotā iestāde nepieciešamības gadījumā var veikt testus vai arī uzdot tādos veikt, lai pārbaudītu kvalitātes sistēmas pienācīgu darbību. Pilnvarotā iestāde iesniedz ražotājam ziņojumu par apmeklējumu un, ja veikts tests, ziņojumu par testu.
4. Ražotājs vai viņa pilnvarotais pārstāvis nodrošina pieejamu valsts iestādēm desmit gadus pēc beidzamās ražošanas dienas:
- 2.1. punktā minēto dokumentāciju,
  - pilnvarotās iestādes lēmumus un ziņojumus, kas minēti 2.4. punkta trešajā un ceturtajā daļā, 3.3. un 3.4. punktā.

XI PIELIKUMS

Iestāžu pilnvarošanas minimālie kritēriji, kas jāievēro dalībvalstīm

1. Pilnvarotā iestāde, tās direktors un darbinieki, kas atbild par verificēšanas testu veikšanu, nav nedz pārbaudāmās mašīnas projektētāji, ražotāji, piegādātāji vai uzstādītāji, nedz minēto pušu pilnvaroti pārstāvji. Viņus neiesaista mašīnas projektēšanā, konstruēšanā, laišanā tirgū vai apkalpošanā nedz tieši, nedz pilnvarotu pārstāvju statusā. Tas neizslēdz tehniskās informācijas apmaiņu starp ražotāju un pilnvaroto iestādi.
2. Pilnvarotā iestāde un tās darbinieki veic verificēšanas testus ar visaugstāko profesionalitāti un tehnisko kompetenci neatkarīgi no jebkāda spiediena un pamudinājumiem, galvenokārt finansiāliem, kas var ietekmēt lēmumu vai pārbaudes rezultātus, īpaši no to personu vai personu grupu puses, kuras ir ieinteresētas verificēšanas rezultātos.
3. Attiecībā uz katru mašīnu kategoriju, saistībā ar kuru iestāde ir pilnvarota, tās rīcībā jābūt personālam ar tehniskām zināšanām un pietiekamu un atbilstīgu pieredzi, lai veiktu atbilstības novērtēšanu. Pilnvarotās iestādes rīcībā jābūt vajadzīgiem līdzekļiem, lai pareizi izpildītu administratīvos un tehniskos uzdevumus, kas saistīti ar pārbaudīto iestāžu iestāžu; tai jābūt pieejai arī speciālajai verificēšanai vajadzīgām iekārtām.
4. Par pārbaudi atbildīgajiem darbiniekiem ir:
  - atbilstīga tehniskā un profesionālā sagatavotība,
  - pietiekamas zināšanas par veicamajiem testiem un pietiekama pieredze to izpildē,
  - prasme sastādīt sertifikātus, protokolus un ziņojumus, kas vajadzīgi veikto testu autentiskuma apstiprināšanai.
5. Pilnvarotā iestāde garantē pārbaudes personāla objektivitāti. Darbinieku atalgojums nav atkarīgs no izdarīto testu skaita vai to rezultātiem.
6. Pilnvarotajai iestādei jāapdrošina atbildība, ja atbildību saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem neuzņemas valsts vai pati dalībvalsts tieši neatbild par testiem.
7. Pilnvarotās iestādes darbinieku pienākums ir saskaņā ar šo direktīvu vai jebkuru attiecīgās valsts tiesību aktu, kas nosaka tās piemērošanu, glabāt dienesta noslēpumus, kas attiecas uz visu informāciju, kuru iegūst, veicot iestādes uzdevumus (izņemot attiecībā pret tās valsts kompetentajām iestādēm, kurā šīs darbības tiek veiktas).
8. Pilnvarotās iestādes piedalās koordinēšanas darbībā. Tāpat tās vai nu tieši, vai caur pārstāvjiem piedalās Eiropas standartizācijas procesā, vai arī nodrošina, ka tām ir labi zināms attiecīgo standartu stāvoklis.
9. Dalībvalstis var veikt visus nepieciešamos pasākumus, ko tās uzskata par vajadzīgiem, lai nodrošinātu to, ka pilnvarotās iestādes darbības pārtraukšanas gadījumā šo iestāžu klientu lietas tiek nosūtītas citai iestādei vai tās ir pieejamas dalībvalstī, kas minēto iestādi pilnvarojusi.

XII PIELIKUMS

Korelācijas tabula ⁽¹⁾

Direktīva 98/37/EK	Šī direktīva
1. panta 1. punkts	1. panta 1. punkts
1. panta 2. punkta a) apakšpunkts	2. panta a) un b) apakšpunkts
1. panta 2. punkta b) apakšpunkts	2. panta c) apakšpunkts
1. panta 3. punkts	1. panta 2. punkts
1. panta 4. punkts	3. pants
1. panta 5. punkts	–
2. panta 1. punkts	4. panta 1. punkts
2. panta 2. punkts	15. pants
2. panta 3. punkts	6. panta 3. punkts
3. pants	5. panta 1. punkta a) apakšpunkts
4. panta 1. punkts	6. panta 1. punkts
4. panta 2. punkta pirmā daļa	6. panta 2. punkts
4. panta 2. punkta otrā daļa	–
4. panta 3. punkts	–
5. panta 1. punkta pirmā daļa	7. panta 1. punkts
5. panta 1. punkta otrā daļa	–
5. panta 2. punkta pirmā daļa	7. panta 2. un 3. punkts
5. panta 2. punkta pēdējā daļa	–
5. panta 3. punkts	7. panta 4. punkts
6. panta 1. punkts	10. pants
6. panta 2. punkts	22. pants
7. panta 1. punkts	11. panta 1. un 2. punkts
7. panta 2. punkts	11. panta 3. un 4. punkts
7. panta 3. punkts	11. panta 4. punkts
7. panta 4. punkts	11. panta 5. punkts
8. panta 1. punkta pirmā daļa	5. panta 1. punkta e) apakšpunkts un 12. panta 1. punkts
8. panta 1. punkta otrā daļa	5. panta 1. punkta f) apakšpunkts
8. panta 2. punkta a) apakšpunkts	12. panta 2. punkts
8. panta 2. punkta b) apakšpunkts	12. panta 4. punkts
8. panta 2. punkta c) apakšpunkts	12. panta 3. punkts
8. panta 3. punkts	–
8. panta 4. punkts	–
8. panta 5. punkts	–

(¹) Šī tabula norāda uz Direktīvas 98/37/EK daļu un to šīs direktīvas daļu atbilstību, kas attiecas uz vienu un to pašu priekšmetu. Saistīto daļu saturs tomēr nav obligāti vienāds.

Direktīva 98/37/EK	Šī direktīva
8. panta 6. punkts	5. panta 4. punkts
8. panta 7. punkts	–
8. panta 8. punkts	–
9. panta 1. punkta pirmā daļa	14. panta 1. punkts
9. panta 1. punkta otrā daļa	14. panta 4. punkts
9. panta 2. punkts	14. panta 3. un 5. punkts
9. panta 3. punkts	14. panta 8. punkts
10. panta 1. līdz 3. punkts	16. panta 1. līdz 3. punkts
10. panta 4. punkts	17. pants
11. pants	20. pants
12. pants	21. pants
13. panta 1. punkts	26. panta 2. punkts
13. panta 2. punkts	–
14. pants	–
15. pants	28. pants
16. pants	29. pants
I pielikums – 1. iepriekšēja piezīme	I pielikums – Vispārējie principi, 2. punkts
I pielikums – 2. iepriekšēja piezīme	I pielikums – Vispārējie principi, 3. punkts
I pielikums – 3. iepriekšēja piezīme	I pielikums – Vispārējie principi, 4. punkts
I pielikums, 1. daļa	I pielikums, 1. daļa
I pielikums, 1.1. iedaļa	I pielikums, 1.1. iedaļa
I pielikums, 1.1.1. iedaļa	I pielikums, 1.1.1. iedaļa
I pielikums, 1.1.2. iedaļa	I pielikums, 1.1.2. iedaļa
I pielikums, 1.1.2. iedaļas d) apakšpunkts	I pielikums, 1.1.6. iedaļa
I pielikums, 1.1.3. iedaļa	I pielikums, 1.1.3. iedaļa
I pielikums, 1.1.4. iedaļa	I pielikums, 1.1.4. iedaļa
I pielikums, 1.1.5. iedaļa	I pielikums, 1.1.5. iedaļa
I pielikums, 1.2. iedaļa	I pielikums, 1.2. iedaļa
I pielikums, 1.2.1. iedaļa	I pielikums, 1.2.1. iedaļa
I pielikums, 1.2.2. iedaļa	I pielikums, 1.2.2. iedaļa
I pielikums, 1.2.3. iedaļa	I pielikums, 1.2.3. iedaļa
I pielikums, 1.2.4. iedaļa	I pielikums, 1.2.4. iedaļa
I pielikums, 1.2.4. iedaļa, 1. līdz 3. punkts	I pielikums, 1.2.4.1. iedaļa
I pielikums, 1.2.4. iedaļa, 4. līdz 6. punkts	I pielikums, 1.2.4.3. iedaļa
I pielikums, 1.2.4. iedaļa, 7. punkts	I pielikums, 1.2.4.4. iedaļa
I pielikums, 1.2.5. iedaļa	I pielikums, 1.2.5. iedaļa

Direktīva 98/37/EK	Šī direktīva
I pielikums, 1.2.6. iedaļa	I pielikums, 1.2.6. iedaļa
I pielikums, 1.2.7. iedaļa	I pielikums, 1.2.1. iedaļa
I pielikums, 1.2.8. iedaļa	I pielikums, 1.1.6. iedaļa
I pielikums, 1.3. iedaļa	I pielikums, 1.3. iedaļa.
I pielikums, 1.3.1. iedaļa	I pielikums, 1.3.1. iedaļa
I pielikums, 1.3.2. iedaļa	I pielikums, 1.3.2. iedaļa
I pielikums, 1.3.3. iedaļa	I pielikums, 1.3.3. iedaļa
I pielikums, 1.3.4. iedaļa	I pielikums, 1.3.4. iedaļa
I pielikums, 1.3.5. iedaļa	I pielikums, 1.3.5. iedaļa
I pielikums, 1.3.6. iedaļa	I pielikums, 1.3.6. iedaļa
I pielikums, 1.3.7. iedaļa	I pielikums, 1.3.7. iedaļa
I pielikums, 1.3.8. iedaļa	I pielikums, 1.3.8. iedaļa
I pielikums, 1.3.8. iedaļas A daļa	I pielikums, 1.3.8.1. iedaļa
I pielikums, 1.3.8. iedaļas B daļa	I pielikums, 1.3.8.2. iedaļa
I pielikums, 1.4. iedaļa	I pielikums, 1.4. iedaļa
I pielikums, 1.4.1. iedaļa	I pielikums, 1.4.1. iedaļa
I pielikums, 1.4.2. iedaļa	I pielikums, 1.4.2. iedaļa
I pielikums, 1.4.2.1. iedaļa	I pielikums, 1.4.2.1. iedaļa
I pielikums, 1.4.2.2. iedaļa	I pielikums, 1.4.2.2. iedaļa
I pielikums, 1.4.2.3. iedaļa	I pielikums, 1.4.2.3. iedaļa
I pielikums, 1.4.3. iedaļa	I pielikums, 1.4.3. iedaļa
I pielikums, 1.5. iedaļa	I pielikums, 1.5. iedaļa
I pielikums, 1.5.1. iedaļa	I pielikums, 1.5.1. iedaļa
I pielikums, 1.5.2. iedaļa	I pielikums, 1.5.2. iedaļa
I pielikums, 1.5.3. iedaļa	I pielikums, 1.5.3. iedaļa
I pielikums, 1.5.4. iedaļa	I pielikums, 1.5.4. iedaļa
I pielikums, 1.5.5. iedaļa	I pielikums, 1.5.5. iedaļa
I pielikums, 1.5.6. iedaļa	I pielikums, 1.5.6. iedaļa
I pielikums, 1.5.7. iedaļa	I pielikums, 1.5.7. iedaļa
I pielikums, 1.5.8. iedaļa	I pielikums, 1.5.8. iedaļa
I pielikums, 1.5.9. iedaļa	I pielikums, 1.5.9. iedaļa
I pielikums, 1.5.10. iedaļa	I pielikums, 1.5.10. iedaļa
I pielikums, 1.5.11. iedaļa	I pielikums, 1.5.11. iedaļa
I pielikums, 1.5.12. iedaļa	I pielikums, 1.5.12. iedaļa
I pielikums, 1.5.13. iedaļa	I pielikums, 1.5.13. iedaļa
I pielikums, 1.5.14. iedaļa	I pielikums, 1.5.14. iedaļa

Direktīva 98/37/EK	Šī direktīva
I pielikums, 1.5.15. iedaļa	I pielikums, 1.5.15. iedaļa
I pielikums, 1.6. iedaļa	I pielikums, 1.6. iedaļa
I pielikums, 1.6.1. iedaļa	I pielikums, 1.6.1. iedaļa
I pielikums, 1.6.2. iedaļa	I pielikums, 1.6.2. iedaļa
I pielikums, 1.6.3. iedaļa	I pielikums, 1.6.3. iedaļa
I pielikums, 1.6.4. iedaļa	I pielikums, 1.6.4. iedaļa
I pielikums, 1.6.5. iedaļa	I pielikums, 1.6.5. iedaļa
I pielikums, 1.7. iedaļa	I pielikums, 1.7. iedaļa
I pielikums, 1.7.0. iedaļa	I pielikums, 1.7.1.1. iedaļa
I pielikums, 1.7.1. iedaļa	I pielikums, 1.7.1.2. iedaļa
I pielikums, 1.7.2. iedaļa	I pielikums, 1.7.2. iedaļa
I pielikums, 1.7.3. iedaļa	I pielikums, 1.7.3. iedaļa
I pielikums, 1.7.4. iedaļa	I pielikums, 1.7.4. iedaļa
I pielikums, 1.7.4. iedaļas b) un h) apakšpunkts	I pielikums, 1.7.4.1. iedaļa
I pielikums, 1.7.4. iedaļas a), c) un e) līdz g) apakšpunkts	I pielikums, 1.7.4.2. iedaļa
I pielikums, 1.7.4. iedaļas d) apakšpunkts	I pielikums, 1.7.4.3. iedaļa
I pielikums, 2. daļa	I pielikums, 2. daļa
I pielikums, 2.1. iedaļa	I pielikums, 2.1. iedaļa
I pielikums, 2.1. iedaļas 1. punkts	I pielikums, 2.1.1. iedaļa
I pielikums, 2.1. iedaļas 2. punkts	I pielikums, 2.1.2. iedaļa
I pielikums, 2.2. iedaļa	I pielikums, 2.2. iedaļa
I pielikums, 2.2. iedaļas 1. punkts	I pielikums, 2.2.1. iedaļa
I pielikums, 2.2. iedaļas 2. punkts	I pielikums, 2.2.1.1. iedaļa
I pielikums, 2.3. iedaļa	I pielikums, 2.3. iedaļa
I pielikums, 3. daļa	I pielikums, 3. daļa
I pielikums, 3.1. iedaļa	I pielikums, 3.1. iedaļa
I pielikums, 3.1.1. iedaļa	I pielikums, 3.1.1. iedaļa.
I pielikums, 3.1.2. iedaļa	I pielikums, 1.1.4. iedaļa
I pielikums, 3.1.3. iedaļa	I pielikums, 1.1.5. iedaļa.
I pielikums, 3.2. iedaļa	I pielikums, 3.2. iedaļa
I pielikums, 3.2.1. iedaļa	I pielikums, 1.1.7. un 3.2.1. iedaļa
I pielikums, 3.2.2. iedaļa	I pielikums, 1.1.8. un 3.2.2. iedaļa.
I pielikums, 3.2.3. iedaļa	I pielikums, 3.2.3. iedaļa
I pielikums, 3.3. iedaļa	I pielikums, 3.3. iedaļa
I pielikums, 3.3.1. iedaļa	I pielikums, 3.3.1. iedaļa
I pielikums, 3.3.2. iedaļa	I pielikums, 3.3.2. iedaļa

Direktīva 98/37/EK	Šī direktīva
I pielikums, 3.3.3. iedaļa	I pielikums, 3.3.3. iedaļa
I pielikums, 3.3.4. iedaļa	I pielikums, 3.3.4. iedaļa
I pielikums, 3.3.5. iedaļa	I pielikums, 3.3.5. iedaļa
I pielikums, 3.4. iedaļa	I pielikums, 3.4. iedaļa
I pielikums, 3.4.1. iedaļas 1. punkts	I pielikums, 1.3.9. iedaļa
I pielikums, 3.4.1. iedaļas 2. punkts	I pielikums, 3.4.1. iedaļa
I pielikums, 3.4.2. iedaļa	I pielikums, 1.3.2. iedaļa
I pielikums, 3.4.3. iedaļa	I pielikums, 3.4.3. iedaļa
I pielikums, 3.4.4. iedaļa	I pielikums, 3.4.4. iedaļa
I pielikums, 3.4.5. iedaļa	I pielikums, 3.4.5. iedaļa
I pielikums, 3.4.6. iedaļa	I pielikums, 3.4.6. iedaļa
I pielikums, 3.4.7. iedaļa	I pielikums, 3.4.7. iedaļa
I pielikums, 3.4.8. iedaļa	I pielikums, 3.4.2. iedaļa
I pielikums, 3.5. iedaļa	I pielikums, 3.5. iedaļa.
I pielikums, 3.5.1. iedaļa	I pielikums, 3.5.1. iedaļa
I pielikums, 3.5.2. iedaļa	I pielikums, 3.5.2. iedaļa
I pielikums, 3.5.3. iedaļa	I pielikums, 3.5.3. iedaļa
I pielikums, 3.6. iedaļa	I pielikums, 3.6. iedaļa
I pielikums, 3.6.1. iedaļa	I pielikums, 3.6.1. iedaļa
I pielikums, 3.6.2. iedaļa	I pielikums, 3.6.2. iedaļa
I pielikums, 3.6.3. iedaļa	I pielikums, 3.6.3. iedaļa
I pielikums, 3.6.3. iedaļas a) apakšpunkts	I pielikums, 3.6.3.1. iedaļa
I pielikums, 3.6.3. iedaļas b) apakšpunkts	I pielikums, 3.6.3.2. iedaļa
I pielikums, 4. daļa	I pielikums, 4. daļa
I pielikums, 4.1. iedaļa	I pielikums, 4.1. iedaļa
I pielikums, 4.1.1. iedaļa	I pielikums, 4.1.1. iedaļa
I pielikums, 4.1.2. iedaļa	I pielikums, 4.1.2. iedaļa
I pielikums, 4.1.2.1. iedaļa	I pielikums, 4.1.2.1. iedaļa
I pielikums, 4.1.2.2. iedaļa	I pielikums, 4.1.2.2. iedaļa
I pielikums, 4.1.2.3. iedaļa	I pielikums, 4.1.2.3. iedaļa
I pielikums, 4.1.2.4. iedaļa	I pielikums, 4.1.2.4. iedaļa
I pielikums, 4.1.2.5. iedaļa	I pielikums, 4.1.2.5. iedaļa
I pielikums, 4.1.2.6. iedaļa	I pielikums, 4.1.2.6. iedaļa
I pielikums, 4.1.2.7. iedaļa	I pielikums, 4.1.2.7. iedaļa
I pielikums, 4.1.2.8. iedaļa	I pielikums, 1.5.16. iedaļa
I pielikums, 4.2. iedaļa	I pielikums, 4.2. iedaļa

Direktīva 98/37/EK	Šī direktīva
I pielikums, 4.2.1. iedaļa	–
I pielikums, 4.2.1.1. iedaļa	I pielikums, 1.1.7. iedaļa
I pielikums, 4.2.1.2. iedaļa	I pielikums, 1.1.8. iedaļa
I pielikums, 4.2.1.3. iedaļa	I pielikums, 4.2.1. iedaļa
I pielikums, 4.2.1.4. iedaļa	I pielikums, 4.2.2. iedaļa
I pielikums, 4.2.2. iedaļa	I pielikums, 4.2.3. iedaļa
I pielikums, 4.2.3. iedaļa	I pielikums, 4.1.2.7. un 4.1.2.8.2. iedaļa
I pielikums, 4.2.4. iedaļa	I pielikums, 4.1.3. iedaļa
I pielikums, 4.3. iedaļa	I pielikums, 4.3. iedaļa
I pielikums, 4.3.1. iedaļa	I pielikums, 4.3.1. iedaļa
I pielikums, 4.3.2. iedaļa	I pielikums, 4.3.2. iedaļa
I pielikums, 4.3.3. iedaļa	I pielikums, 4.3.3. iedaļa
I pielikums, 4.4. iedaļa	I pielikums, 4.4. iedaļa
I pielikums, 4.4.1. iedaļa	I pielikums, 4.4.1. iedaļa
I pielikums, 4.4.2. iedaļa	I pielikums, 4.4.2. iedaļa
I pielikums, 5. daļa	I pielikums, 5. daļa
I pielikums, 5.1. iedaļa	I pielikums, 5.1. iedaļa
I pielikums, 5.2. iedaļa	I pielikums, 5.2. iedaļa
I pielikums, 5.3. iedaļa	–
I pielikums, 5.4. iedaļa	I pielikums, 5.3. iedaļa
I pielikums, 5.5. iedaļa	I pielikums, 5.4. iedaļa
I pielikums, 5.6. iedaļa	I pielikums, 5.5. iedaļa
I pielikums, 5.7. iedaļa	I pielikums, 5.6. iedaļa
I pielikums, 6. daļa	I pielikums, 6. daļa
I pielikums, 6.1. iedaļa	I pielikums, 6.1. iedaļa
I pielikums, 6.1.1. iedaļa	I pielikums, 4.1.1. iedaļas g) apakšpunkts
I pielikums, 6.1.2. iedaļa	I pielikums, 6.1.1. iedaļa
I pielikums, 6.1.3. iedaļa	I pielikums, 6.1.2. iedaļa
I pielikums, 6.2. iedaļa	I pielikums, 6.2. iedaļa
I pielikums, 6.2.1. iedaļa	I pielikums, 6.2. iedaļa
I pielikums, 6.2.2. iedaļa	I pielikums, 6.2. iedaļa
I pielikums, 6.2.3. iedaļa	I pielikums, 6.3.1. iedaļa
I pielikums, 6.3. iedaļa	I pielikums, 6.3.2. iedaļa
I pielikums, 6.3.1. iedaļa	I pielikums, 6.3.2. iedaļa, 3. punkts
I pielikums, 6.3.2. iedaļa	I pielikums, 6.3.2. iedaļa, 4. punkts
I pielikums, 6.3.3. iedaļa	I pielikums, 6.3.2. iedaļa, 1. punkts

Direktīva 98/37/EK	Šī direktīva
I pielikums, 6.4.1. iedaļa	I pielikums, 4.1.2.1., 4.1.2.3. un 6.1.1. iedaļa
I pielikums, 6.4.2. iedaļa	I pielikums, 6.3.1. iedaļa
I pielikums, 6.5. iedaļa	I pielikums, 6.5. iedaļa
II pielikums, A un B daļa	II pielikums, 1. daļa, A iedaļa
II pielikums, C daļa	–
III pielikums	III pielikums
IV pielikums, A.1 (1.1. līdz 1.4. apakšpunkts)	IV pielikuma 1. punkts (1.1. līdz 1.4. apakšpunkts)
IV pielikums, A.2	IV pielikuma 2. punkts
IV pielikums, A.3	IV pielikums 3. punkts
IV pielikums, A.4	IV pielikums 4. punkts (4.1. un 4.2. apakšpunkts)
IV pielikums, A.5	IV pielikums 5. punkts
IV pielikums, A.6	IV pielikums 6. punkts
IV pielikums, A.7	IV pielikums 7. punkts
IV pielikums, A.8	IV pielikums 8. punkts
IV pielikums, A.9	IV pielikums 9. punkts
IV pielikums, A.10	IV pielikums 10. punkts
IV pielikums, A.11	IV pielikums 11. punkts
IV pielikums, A.12 (pirmais un otrais ievilkums)	IV pielikums 12. punkts (12.1. un 12.2. apakšpunkts)
IV pielikums, A.12 (trešais ievilkums)	–
IV pielikums, A.13	IV pielikums 13. punkts
IV pielikums, A.14, pirmā daļa	IV pielikums 15. punkts
IV pielikums, A.14, otrā daļa	IV pielikums 14. punkts
IV pielikums, A.15	IV pielikums 16. punkts
IV pielikums, A.16	IV pielikums 17. punkts
IV pielikums, A.17	–
IV pielikums, B.1	IV pielikums 19. punkts
IV pielikums, B.2	IV pielikums 21. punkts
IV pielikums, B.3	IV pielikums 20. punkts
IV pielikums, B.4	IV pielikums 22. punkts
IV pielikums, B.5	IV pielikums 23. punkts
V pielikums, 1. iedaļa	–
V pielikums, 2. iedaļa	–
V pielikums, 3. iedaļa, pirmā daļa, a) apakšpunkts	VII pielikums, A daļa, 1. iedaļa, pirmā daļa, a) apakšpunkts
V pielikums, 3. iedaļa, pirmā daļa, b) apakšpunkts	VII pielikums, A daļa, 1. iedaļa, pirmā daļa, b) apakšpunkts
V pielikums, 3. iedaļa, otrā daļa	VII pielikums, A daļa, 1. iedaļa, otrā daļa
V pielikums, 3. iedaļa, trešā daļa	VII pielikums, A daļa, 3. iedaļa

Direktīva 98/37/EK	Šī direktīva
V pielikums, 4. iedaļas a) apakšpunkts	VII pielikums, A daļa, 2. iedaļa, otrā un trešā daļa
V pielikums, 4. iedaļas b) apakšpunkts	VII pielikums, A daļa, 2. iedaļa, pirmā daļa
V pielikums, 4. iedaļas c) apakšpunkts	VII pielikums, A daļa, Ievads
VI pielikums, 1. iedaļa	IX pielikums, Ievads
VI pielikums, 2. iedaļa	IX pielikums, 1. un 2. iedaļa
VI pielikums, 3. iedaļa	IX pielikums, 3. iedaļa
VI pielikums, 4. iedaļa, pirmā daļa	IX pielikums, 4. iedaļa, pirmā daļa
VI pielikums, 4. iedaļa, otrā daļa	IX pielikums, 7. iedaļa
VI pielikums, 5. iedaļa	IX pielikums, 6. iedaļa
VI pielikums, 6. iedaļa, pirmais teikums	IX pielikums, 5. iedaļa
VI pielikums, 6. iedaļa, otrais un trešais teikums	14. panta 6. punkts
VI pielikums, 7. iedaļa	IX pielikums, 8. iedaļa
VII pielikums, 1. iedaļa	XI pielikums, 1. iedaļa
VII pielikums, 2. iedaļa	XI pielikums, 2. iedaļa
VII pielikums, 3. iedaļa	XI pielikums, 3. iedaļa
VII pielikums, 4. iedaļa	XI pielikums, 4. iedaļa
VII pielikums, 5. iedaļa	XI pielikums, 5. iedaļa
VII pielikums, 6. iedaļa	XI pielikums, 6. iedaļa
VII pielikums, 7. iedaļa	XI pielikums, 7. iedaļa
VIII pielikums	–
IX pielikums	–